

Deze deel-inventaris is opgesteld volgens de ouderdom van de zonnepijlers. De deel-inventaris omvat nu 394 zonnepijlers.

De deel-inventaris omvat enkel de zonnepijlers waarvan het bouwjaar bekend is.

KATALOGUS Nr.: BRU025 **LOCATIE:** Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 1000

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Brussel

DEELGEMEENTE: Brussel

BOUWJAAR: 1500 circa

AANTAL STERREN: **

De Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis (KMG) groeperen verschillende in Brussel gevestigde musea waaronder * het Jubelparkmuseum * het Horta-Lambeauxpaviljoen, * de Hallepoort, * de Japanse Toren, * het Chinees Paviljoen en * het Muziekinstrumentenmuseum.

De zonnewijzer is een onderdeel van een tafeluurwerk uit de helft van de 16de eeuw. Het uurwerk heeft slechts één wijzer. In die periode waren de horloges nog niet nauwkeurig. Daardoor moesten ze op regelmatige tijdstippen juist gezet worden bij middel van een zonnewijzer. De uurwerken uit die periode gaven steeds de plaatselijke zonnetijd weer.

Eén van de beweegbare wanden bevat een zonnewijzer voor een breedtegraad van 48° voor Augsburg. Waarschijnlijk is de zonnewijzer van het horizontale type, af te leiden van het kompas bovenaan de zonnewijzer.

KATALOGUS Nr.: BRU028 **LOCATIE:** Jubelparkmuseum

STRAAT EN NUMMER: Jubelpark 10 1000 Brussel

POSTNUMMER: 1000

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Brussel

DEELGEMEENTE: Brussel

BOUWJAAR: 1557

AANTAL STERREN: **

Het Jubelparkmuseum is het hoofdmuseum van de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis en bevindt zich in het gelijknamige park in Brussel.

De equatoriale ring van deze mooie zonnewijzer is draaibaar opgesteld. Zo kan hij universeel gebruikt worden op locaties met verschillende breedte. Hij is gemaakt van verguld messing. Het is waarschijnlijk de oudste volwaardige zonnewijzer in Vlaanderen en het Brussels gewest.

De zonnewijzer is terug te vinden in de zaal voor precisie-instrumenten.

KATALOGUS Nr.: WES082 **LOCATIE:** Gruuthusemuseum

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 8000

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Brugge

BOUWJAAR: 1576

AANTAL STERREN: **

Balkvormige stenen zonnwijzer. 140 mm hoog x 87 mm x 88 mm. Arabische becijfering. Stijl niet meer aanwezig. De overeenkomstige uurlijnen passen op het eerste gezicht goed bij het uurlijnenpatroon van een verticale zonnwijzer voor de 51ste breedtegraad (de gemiddelde breedtegraad voor Vlaanderen). In de kleine cirkelvorm bovenaan was een stijl bevestigd die een hoek van 39° maakte met het voorvlak. In de kleine cirkelvorm meer naar het midden stond een staaf ter ondersteuning van de stijl. De groeven tussen de Romeinse cijfers zijn geen uurlijnen. Zij bakenen vakken af waarin de Romeinse cijfers zijn aangebracht. Een eigenaardige onnauwkeurigheid: tussen uurlijn 9 en 10 en tussen uurlijn 2 en 3 (rode cijfers) bevindt zich een extra uurlijn die daar niet hoort. Daardoor zijn de Romeinse cijfers IX, VIII, VII en VI aan de linkerkant en de Romeinse cijfers III, IIII, V en VI aan de rechterkant, een vak naar onder verschoven. Boven beschreven studie werd door Willy Leenders uitgevoerd. De foto werd ter beschikking gesteld door het museum en aangepast door Willy Leenders.

KATALOGUS Nr.: ANT024 **LOCATIE:** Museum Rubenshuis

STRAAT EN NUMMER: Wapper

POSTNUMMER: 2000

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR: 1601

AANTAL STERREN: ***

De oudst bekende volwaardige zonnwijzer in Vlaanderen is een horizontale tafelsonnewijzer. Hij staat permanent tentoongesteld in het Rubenshuis in Antwerpen.

Jacobus de Succa maakte hem in 1601 en droeg hem op aan de toenmalige vorsten in de Zuidelijke Nederlanden, Albrecht en Isabella.

Het gaat om twee zonnewijzers die samengevoegd zijn, een poolstijlzonnewijzer en een puntzonnewijzer.

De zonnewijzers geven de tijd aan in zonnetijd, de poolstijlzonnewijzer in gelijke uren, de puntzonnewijzer in drie meetsystemen: gelijke uren, antieke (Hebreeuwse) uren en Italiaanse uren.

De schaduw van de puntzonnewijzer geeft op datumlijnen het begin aan van de winter, de lente, de zomer en de herfst.

Om 12 uur kan je de duur van de dag (van zonsopgang tot zonsondergang) aflezen.

Met behulp van een draaibare aanwijzer (index) kan je de richting en de hoogte van de zon aflezen.

Op de met bloemenmotieven versierde plaat staan de wapenschilden van Oostenrijk (dubbelkoppige adelaar), Spanje (leeuw met kruis en degen), de Zuidelijke Nederlanden (klauwende leeuw), Bourgondië (Bourgondisch kruis en keten van de Orde van het Gulden Vlies).

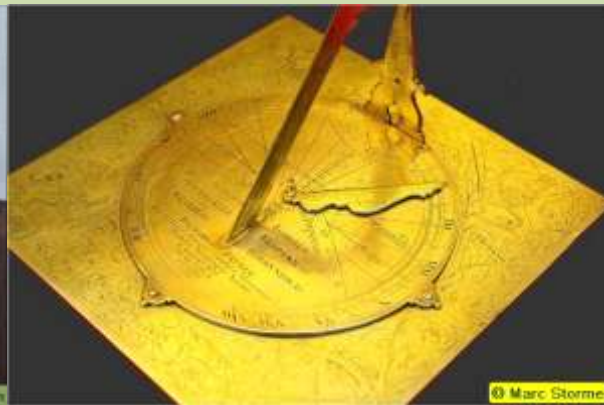
Bij de restauratie in 2012 door Marc Storme, docent aan de Artesis Hogeschool in Antwerpen, werd een nieuwe gnomon aangebracht.

(Tekst Willy Leenders)

De eerste foto is uit 1992 en hierbij heeft de zonnwijzer nog geen gnomon.

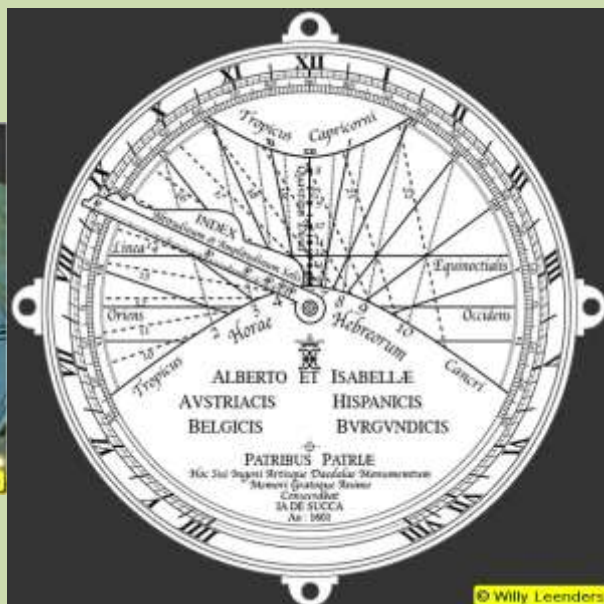
© Patric Oyen

© Marc Storme

© Marc Storme

© Willy Leenders

KATALOGUS Nr.: LIM002 **LOCATIE:** Pastorie, gevel van het bijgebouw

STRAAT EN NUMMER: Monshofstraat 11

POSTNUMMER: 3950

TYPE: VER **GEMEENTE:** Bocholt

DEELGEMEENTE: Reppel

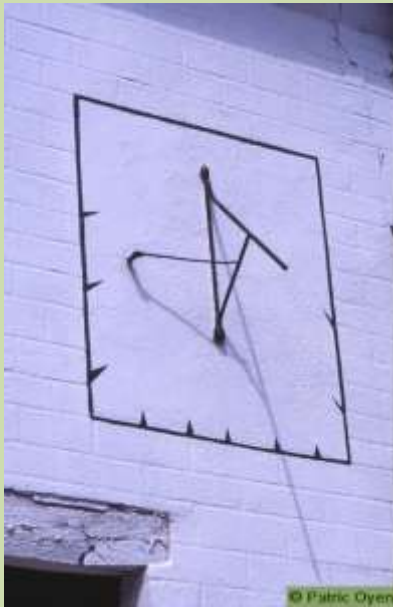
BOUWJAAR: 1607 (circa)

AANTAL STERREN: *

De Inventaris Bouwkundig Erfgoed geeft volgende beschrijving.

"De pastorie was afhankelijk van de abdij van Echternach. Vanaf ca. 1600 waren de pastoors religieuzen van de abdij van Postel, waarschijnlijk afkomstig van het refugiehuis van de abdij in Bree, dat in XVII A uitgroeide tot een klein klooster. De pastorie wordt voor het eerst vermeld in 1726. Ze is gelegen op een rechth., omgracht en gedeeltelijk ommuurd perceel, met ingang via een poortgebouw in het O.; hier bevond zich oorspronkelijk een ophaalbrug."

Geschilderde zonnewijzer op muur. Er is geen becijfering meer aanwezig. De pastorie bevindt zich in een rustige omgeving aan de gevel van het bijgebouw. Er zijn mooie wandelingen mogelijk in de omgeving. Volgens de dienst van toerisme van Bocholt zou de zonnewijzer van rond 1600 zijn. De bouwdatum van het gebouw waar de zonnewijzer is geplaatst zou van 1600 zijn. Waarschijnlijk is dit bouwjaar een afronding. Afgeleid van de muurankers zou het gebouw van 1607 zijn. Volgens de officiële lijst van onroerend erfgoed dateert het gebouw tussen 1650 en 1750. De zonnewijzer dateert dus heel waarschijnlijk van na de bouwdatum van het gebouw.

KATALOGUS Nr.: ANT045 **LOCATIE:** Gevel aan "Oude Laarhof". 1608. Ruïne

STRAAT EN NUMMER: Laar 90

POSTNUMMER: 2180

TYPE: VER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Ekeren

BOUWJAAR: 1608

AANTAL STERREN: **

Merkwaardige oude zonnwijzer aan ruïne van het "Oud Laarhof" of "Kasteel van Delft" genoemd.. Deels bepleisterd bakstenen gebouw, gelegen aan een overblijfsel van de oorspronkelijke omgrachting; sporen van zandstenen hoekblokken en muurbanden. De zonnwijzer bevindt zich aan de oostvleugel. Eigenaar heeft nog oude foto's. Gebouw verwoest in 1945. Zuidwijzer in cement. 6 - 6. De stijl is een accidenteel krom gebogen ijzeren staaf.
In 1945 kocht de nv "Domein het Laar" het oude laarhof en een deel van de gronden daarrond om een kliniek op te richten voor de streek ten noorden van Antwerpen.

KATALOGUS Nr.: VBR020 **LOCATIE:** Kerk Sint-Lambertus

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3061

TYPE: VER **GEMEENTE:** Bertem

DEELGEMEENTE: Leefdaal

BOUWJAAR: 1635

AANTAL STERREN: **

Stenen zonnewijzer op de zuidgevel van de toren (jaartal 1635).

Alleen stijl is nog aanwezig. Geen cijfers of uurlijnen meer zichtbaar.

Merkwaardig detail: toen ik de foto maakte in 1992 was de stijl nog niet geplooid. Op de latere foto van Gnomonica is dit wel het geval. Zie verschil tussen beide foto's.

KATALOGUS Nr.: OOS218 **LOCATIE:** Tuin achteraan oude pastorie in het Wolfsbergpark
STRAAT EN NUMMER: Kaaplein 29 **POSTNUMMER:** 3620
TYPE: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht **DEELGEMEENTE:** Burcht
BOUWJAAR: 1637 **AANTAL STERREN:** ***

De zandstenen zonnwijzer was ingemetseld in de hovenierswoning van "Vila Hortensia" Dorpstraat 41 Burcht. Dit huisje zou eind 2015 afgebroken worden om plaats te ruimen voor het nieuwe gemeentelijke Wolfsbergpark. De Heemkundige Kring Zwijndrecht Burcht wilde de zonnwijzer graag behouden als bijzonder erfgoed, educatiemateriaal en toeristische bezienswaardigheid. De vereniging kreeg van het gemeentebestuur toestemming deze te recupereren. De heemkundige kring zou voor de restauratie zorgen. Inmiddels is dit huisje afgebroken. Bij de afbraak van het gebouw werd de zonnwijzer uit de muur gehaald. Bij de werkzaamheden brak de zonnwijzer in verschillende stukken. Door middel van epoxihars werd de zonnwijzer gerestaureerd en de cijfers en lijnen opnieuw geschilderd. Deze zonnwijzer is wegens zijn ouderdom zeer waardevol. De zonnwijzer is inmiddels opgesteld in het Wolfsbergpark achter de oude pastorie. Omdat de zonnwijzer vervaardigd was voor een declinatie van 23° oost diende men te berekenen waar de constructie gezet moest worden. Met aanwijzingen van Patric Oyen, bestuurslid van de "Zonnwijzerkring Vlaanderen vzw", werd de plaats van opstelling bepaald. Architect Tim Van der Stock tekende een bouwschets met indicaties voor materialen en versterking van het geheel. Hugo Ryckaert werd als aannemer aangesteld. Alhoewel de antieke zonnwijzer niet alle uren exact weergeeft, waarschijnlijk door herhaaldelijke restauraties en overschilderingen, heeft men de uurlijnen niet aangepast om hem in zijn oorspronkelijk waarde te laten.

KATALOGUS Nr.: VBR019 **LOCATIE:** Binnenplein hoeve

STRAAT EN NUMMER: Kwerpsebaan 312

POSTNUMMER: 3071

TYPE: VER **GEMEENTE:** Kortenberg

DEELGEMEENTE: Erps-Kwerps

BOUWJAAR: 1637

AANTAL STERREN: ***

Zandsteen. V - IIII. Cijfers niet meer duidelijk leesbaar. Het instrument hangt tegen een muur op een binnenplein van een oude boerderij "Rijckenberghoeve". Deze hoeve was een pachthof en in de 19de eeuw een olieslagmolen.

KATALOGUS Nr.: ANT125 **LOCATIE:** Museum aan de Stroom

STRAAT EN NUMMER: Hanzestedenplaats 1

POSTNUMMER: 2000

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR: 1639

AANTAL STERREN: **

Het instrument is te vinden op de 6de verdieping van het MAS. De zonnewijzer is geplaatst op de bovenzijde van een circumferentor, een instrument voor landmeters. De circumferentor wordt ook Cirkel van Dou of Hollandse Cirkel genoemd. Deze Hollandse Cirkel heeft een kompas en dient om horizontale hoeken te meten. Het is de voorloper van de theodoliet. De Hollandse cirkel van het MAS is spijtig genoeg niet compleet. De horizontale houders voor de richtdraden zijn niet meer aanwezig. De zonnewijzer is waarschijnlijk op vraag van de eigenaar (landmeter) bijgeplaatst en is strikt genomen niet noodzakelijk voor de opmetingen te verrichten. Aangezien er echter een kompas aanwezig is, is de additionele montage van de horizontale zonnewijzer een goede oplossing. Hij kan dienen als draagbare zonnewijzer en kan dezelfde functie uitoefenen als menige zakzonnewijzers uit dezelfde periode.

Afmetingen: 65 mm hoog, 325 mm diameter

Overdracht van Stedelijke Nijverheidsschool (Antwerpen) op 13 januari 1960.

KATALOGUS Nr.: WES002 **LOCATIE:** Kerk Sint-Margareta zuidkant oude toren

STRAAT EN NUMMER: Pastoor Opdedrincplein

POSTNUMMER: 8300

TYPE: VER **GEMEENTE:** Knokke-Heist

DEELGEMEENTE: Knokke

BOUWJAAR: 1648

AANTAL STERREN: ***

Natuursteen. Wapenschild van Marc Arrazola de Oñate, hoofdman-herstichter van de St. Sebastiaansgilde. 6-6. De toren is een overblijfsel van de gotische kerk die vervangen werd door een nieuwe kerk in 1955-1958. Deze zuidwijzer werd een weinig scheef aan de muur bevestigd, zodat het tafereel perfect naar het zuiden gericht is.

Op tweede paasdag van 1648 werd op verzoek van Marc Arrazola de Oñate, Luitenant-Generaal der Valkenjacht van Vlaanderen, Burgemeester en schepen van 's Lands van Vrijen, de gilde heropgericht en schonk hij bij die gelegenheid een zonnewijzer, met de wapenspreuk van zijn familie, die nu nog prijkt op het geklasseerde torentje van de H. Margareta-kerk. Ridder Arrazola werd lid van de gilde en staat ook vermeld in het oude gildeboek. Zie foto onderaan links.

KATALOGUS Nr.: WES022 **LOCATIE:** St-Bartolomeuskerk

STRAAT EN NUMMER: Kerkplein

POSTNUMMER: 8377

TYPE: VER **GEMEENTE:** Zuienkerke

DEELGEMEENTE: Nieuwmunster

BOUWJAAR: 1648

AANTAL STERREN: ***

Op de foto links bovenaan is de vernieuwde zonnewijzer aangebracht. Er staat het jaartal 1648 op. Dit is het jaartal van de oude oorspronkelijke zonnewijzer. Witte zandsteen, zonder cijfers, volle en halve uurlijnen van 8 - 16 h. Stijl is gemaakt uit koper.

Later is een nieuwe aangebracht. (zie foto linksonderaan).

De Romeinse uurnummers zijn de volgende: VI, VII, VIII, IX, X, XII, II, III, IV, V en VI. Merk op dat 4 h wordt weergegeven met IV wat niet gebruikelijk is. In de meeste gevallen wordt IIII gebruikt.

Tekst: "Horas non numero nisi serenas", "ik tel slechts de zonnige uren"

Zuienkerke met de deelgemeenten Houtave, Meetkerke en Nieuwmunster telt slechts 2800 inwoners.

KATALOGUS Nr.: VBR033 **LOCATIE:** Kerk Sint-Lucia aan oud torentje

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3370

TYPE: VER **GEMEENTE:** Boutersem

DEELGEMEENTE: Verrijk

BOUWJAAR: 1650

AANTAL STERREN: **

Mr.Oosterlynck heeft zonnwijzer gerestaureerd. VI - VI. zonnwijzer heeft stijl en zwart geschilderde cijfers.

KATALOGUS Nr.: VBR041 **LOCATIE:** Gevel hoeve "Spaans hof"

STRAAT EN NUMMER: Peperstraat 62

POSTNUMMER: 1910

TYPE: VER **GEMEENTE:** Kampenhout

DEELGEMEENTE: Nederokkerzeel

BOUWJAAR: 1654

AANTAL STERREN: **

Oostgevel. IIII - XIV Geeft uit op binnenhof. Z-O wijzer.

KATALOGUS Nr.: VBR058 **LOCATIE:** Kerk Sint-Gertrudiskerk

STRAAT EN NUMMER: Kerkplein

POSTNUMMER: 1740

TYPE: VER **GEMEENTE:** Ternat

DEELGEMEENTE: Ternat

BOUWJAAR: 1657

AANTAL STERREN: ***

Zonnewijzer is aangebracht onder akkoladeboog met in de hoeken het jaartal 1657.

KATALOGUS Nr.: OOS036 **LOCATIE:** Gevel aan Vleeshuis

STRAAT EN NUMMER: Grote markt

POSTNUMMER: 9200

TYPE: VER **GEMEENTE:** Dendermonde

DEELGEMEENTE: Dendermonde

BOUWJAAR: 1659

AANTAL STERREN: **

Bestaat uit hout en koper. Restauraties 1898, 1927 en 1971. Gebouw dateert van 1460-62. V h - V h. Waardevolle zonnwijzer die een bezoek waard is. Hij bevindt zich in het centrum van Dendermonde. De voormalige Vleeshalle met achthoekig torentje werd vanaf 1460 gebouwd door Jan Gueteghem.

KATALOGUS Nr.: OOS203 **LOCATIE:** STAM Gent Bijlokesite

STRAAT EN NUMMER: Godshuizenlaan 2

POSTNUMMER: 9000

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Gent

BOUWJAAR: 1663

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer maakt deel uit van de collectie van het STAM.

Het STAM ligt op de Bijlokesite, een groene cultuurhaven vlakbij het centrum van Gent, en vertelt 'Het verhaal van Gent' in de historische Bijlokeabdij. De middeleeuwse abdijrefter alleen al is een bezoek waard.

De zonnwijzer is gemaakt uit messing. Romeinse cijfers.

Objectnummer: 03146

Spijtig genoeg is de stijl verkeerd gemonteerd. Hij moet 180° verdraaid worden !

KATALOGUS Nr.: ANT177 **LOCATIE:** Museum aan de Stroom

STRAAT EN NUMMER: Hanzestedenplaats 1

POSTNUMMER: 2000

TYPE: ZAK **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR: 1666

AANTAL STERREN: **

De zonnewijzer is aanwezig in het depot van het museum.

Oorspronkelijke locatie: Nationaal scheepvaartmuseum in het steen.

Gecombineerde tweeluikige zakzonnewijzer uit ivoor.

WIJZERPLAAT - KANT A: Equinoxale wijzerplaat (universeel) met tweemaal de verdeling '1 - 12'. Polaire wijzerplaat, met de verdelingen: '8 - 12' en '1 - 4'.

WIJZERPLAAT - KANT B: Maankalender. Schijf met kalender: 'januari, februari, . . . , november, december' met de dagverdelingen en wijzerplaat met tweemaal de verdeling '1 - 12'. Draaischijf met register en verdeling van '1 - 30', 2e draaischijf met register en opening voor de verschillende standen van de maan.

WIJZERPLAAT - KANT C: Horizontale wijzerplaat met de verdeling '4 - 12' en '1 - 8'. Kompas met veelkleurige windroos, en ster met 8 vertakkingen, verdeeld in viermaal 90°. Stedenlijst met breedtegraden: 'Paris 48° - Rouen 49° - Lyon 45° - Bruxelles 51° - Rome 42° - Rochelle 46° - Venise 45° - Milan 44° - Dôle 46° - Marseille 42° - Londres 51° - Amsterdam 52° - Rheims 48° - Dieppe 50°'.

WIJZERPLAAT - KANT D: Eeuwigdurende kalender. Draaischijf met maand- en dagverdelingen.

De handtekening: "Uitgevonden en gemaakt door Charles Bloud - Dieppe". Op de zijkant een kleine uitsnijding, met sluiting.

Afmetingen: 77 mm lang, 73 breed en 15 mm hoog.

Oorsprong tekst: MAS

KATALOGUS Nr.: ANT176 **LOCATIE:** Museum aan de Stroom

STRAAT EN NUMMER: Hanzestedenplaats 1

POSTNUMMER: 2000

TYPE: ZAK **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR: 1666

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer is aanwezig in het depot van het museum.

Oorspronkelijke locatie: Nationaal scheepvaartmuseum in het steen.

De verwerving werd verkregen op 22 januari 1954 door de Vrienden van het Nationaal scheepvaartmuseum.

AS.1954.011.041

De houten zakzonnwijzer bestaat uit een kompas, een verticale en een horizontale zonnwijzer.

Beschrijving:

Kant A: Lijst met de breedtegraden van 46 Europese steden.

Kant B: Vertikale kader voor de breedtegraden van 36° tot 54°, signatuur: "Verfertigt von David Beringer".

Kant C: Horizontale kader voor de breedtegraden: 40° - 50° - 55°. Kompas met: Noord - Oost - Zuid - West, en pijl voor verbuiging.

Datering: 1700 - 1799

Afmetingen: 70 mm lang, 46 mm breed en 17 mm hoog.

Oorsprong tekst: MAS

KATALOGUS Nr.: VBR028 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde abdijkerk.

STRAAT EN NUMMER: Abdijstraat 1

POSTNUMMER: 3271

TYPE: VER **GEMEENTE:** Scherpenheuvel-Zichem

DEELGEMEENTE: Averbode

BOUWJAAR: 1670

AANTAL STERREN: ***

Zonnewijzer aan de abdijkerk van de abdij van Averbode. Ca. 1125 gesticht door Arnold II, graaf van Loon. Er kwamen hier Norbertijnen vestigen uit de Antwerpse moederabdij van St.-Michiels. De zonnewijzer is west afwijkend. In arduin en goed gerestaureerd. Volgens inventaris kultuurbezit is jaartal 1670. 12 - 8. De zonnewijzer is zeer hoog aangebracht.

KATALOGUS Nr.: OOS091 **LOCATIE:** Universiteit Gent

STRAAT EN NUMMER: Krijgslaan 281

POSTNUMMER: 9000

TYPE: ZAK **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Gent

BOUWJAAR: 1700 circa

AANTAL STERREN: **

In dit interessante museum dat slechts geopend is in de week bevinden zich 2 kleine zonnewijzers. Dit reizigerskompas heeft een ingebouwde zonnewijzer. De zonnewijzer is vermoedelijk uit de 18de eeuw. De maker is Joann Schretteger. Hij werd aan het museum geschonken door em. Prof. M. Thiery in 1995. Coördinaten van het museum zijn:

"Museum voor de geschiedenis van de wetenschappen"

Gebouw S30 op campus "De Sterre"

Krijgslaan 281

9000 Gent

Tel.: 09 2644930

© Patric Oyen

© Patric Oyen

© Patric Oyen

© Patric Oyen

KATALOGUS Nr.: ANT146 **LOCATIE:** Voorplein van kasteel

STRAAT EN NUMMER: Sint-Jobsteenweg 64

POSTNUMMER: 2970

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Schilde

DEELGEMEENTE: 's Gravenwezel

BOUWJAAR: 1729

AANTAL STERREN:

Neerhof aan zuidzijde afgesloten door sierlijk smeedijzeren hek en rococopoort van 1739 (?) naar ontwerp van Jan Pieter van Bauscheit. Vierkante geblokte hardstenen pijlers op vierkante sokkels, verdiepte panelen met schachtringen en rocailleversiering onder afgeschuind kapiteel met rocaillemotief, dekplaat en bekronende vazen. Symmetrisch gesmeed ijzeren hekwerk.

Rechthoekige bakstenen zuidelijk voorplein van 1737 en volgende, naar ontwerp van Jan Pieter van Bauscheit, met twee bruggen namelijk oost naar het neerhof en westelijk naar het park. Bakstenen constructie op natuurstenen onderbouw en voorzien van hardstenen balustrade van 1744, postamenten bekroond met vazen. Centrale hardstenen gebogen steektrap naar lager gelegen ovaal terras. Op voorplein beeldengroep getekend en gedateerd V(an) Bauscheit 1729 voorstellende drie putti met zonnewijzer.

KATALOGUS Nr.: ANT052 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Bekend

POSTNUMMER: 2610

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Wilrijk

BOUWJAAR: 1729

AANTAL STERREN: ***

Beeldengroep getekend en gedateerd door "Jan Pieter Bourscheit" 1729 voorstellende 3 putti met zonnwijzer.
Volgens de inventaris van onroerend erfgoed zou de beeldengroep verplaatst zijn naar het kasteel van 's Gravenwezel.
In het depot van het MAS bestaat een ontwerptekening van Bourscheit die misschien wel gebruikt is voor dit beeld. De
bijhorende tekst is de volgende:

Object number: CVH.0240

Title: Ontwerp voor een tuinbeeld, tevens zonnwijzer

Creator: Jan Pieter (I) Bourscheit (tekenaar)

Production date: 1695 - 1728

Description: Ontwerp voor een tuinbeeld dat tevens als zonnwijzer dienst moet doen, met twee kinderen, het ene zittend in een schelp, het andere met de zonnwijzer in de linkerhand.

Object name: inkttekening

Material: paper (fiber product), ink, potlood [materiaal]

Technique: getekend, gewassen

Dimensions: height: 148 mm (geheel)

width: 99 mm (geheel)

Acquisition date: 1996

Acquisition method: loan - Koning Boudewijnstichting (Brussel)

Documentation: Tekeningen uit de 17de en 18de eeuw: de verzameling Van Herck, p. 195, 196, 203

KATALOGUS Nr.: WES042 **LOCATIE:** Kasteel familie Ronse

STRAAT EN NUMMER: Brugse baan 141, 143, 145

POSTNUMMER: 8470

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Gistel

DEELGEMEENTE: Gistel

BOUWJAAR: 1730

AANTAL STERREN: ***

Ronde koperen wijzerplaat op betonnen sokkel. Zonnewijzer komt uit zuid Frankrijk. Stijl werd volgens eigenares gedeeltelijk afgebroken door Duitser in de oorlog.

KATALOGUS Nr.: WES068 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning "De Lochting"

STRAAT EN NUMMER: Mosselstraat 31

POSTNUMMER: 8470

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Gistel

DEELGEMEENTE: Gistel

BOUWJAAR: 1730

AANTAL STERREN: *

Betonnen sokkel met tekst ABI - MON MORATUR HORA AMBULA I LUCE. zonnwijzer komt uit Engeland. Twijfelachtige uitvoering! Stijl heeft hoek van 45°.

De zwart-wit foto werd genomen door J. B. Dreesen (1925 - 1997). Hij was lid van de heemkring "De Plate" in Oostende. Hij nam de foto in 1995. Ook nam hij een foto van een verticale zonnwijzer in dezelfde straat nr. 29. Het is niet geweten of deze zonnwijzer nog bestaat.

KATALOGUS Nr.: OOS017 **LOCATIE:** Kerk Sint-Nikolaas

STRAAT EN NUMMER: Grote Markt 48

POSTNUMMER: 9100

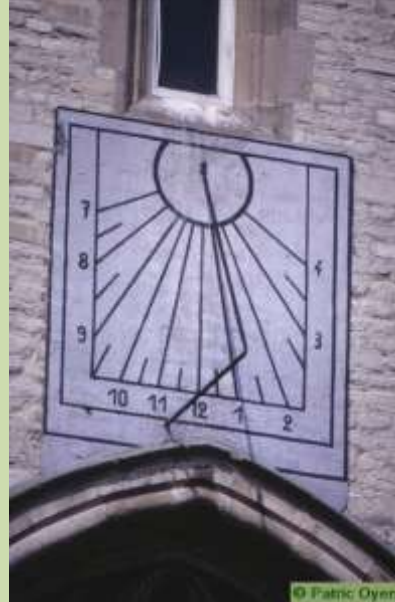
TYPE: VER **GEMEENTE:** Sint-Niklaas

DEELGEMEENTE: Sint-Niklaas

BOUWJAAR: 1733

AANTAL STERREN: ***

7 - 4. Zwarte lijnen op grijze achtergrond. Mooie zonnwijzer, is een omweg waard. In het kerkarchief vinden we gegevens terug over de aankoop en het plaatsen van een zonnwijzer in 1733. De huidige zonnwijzer is bij de laatste restauratiewerken aan de kerk terug op de gevel geschilderd. Spijtig dat de cijfers zo slordig aangebracht zijn. In de bibliotheek van de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas bevindt er zich een manuscript: "beschrijving van enen orizontale zonnwijzer voor 51°" van de hand van Pierre Joseph Hendrickx (25/12/1736 -23/03/1793).

KATALOGUS Nr.: ANT150 **LOCATIE:** Molenhuis en jeneverstokerij

STRAAT EN NUMMER: Mechelse steenweg 392

POSTNUMMER: 2830

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Willebroek

DEELGEMEENTE: Blaasveld

BOUWJAAR: 1739

AANTAL STERREN:

"Hof van Breedam". Voormalig molenhuis en jeneverstokerij gelegen op een nagenoeg driehoekig perceel tussen Mechelsesteenweg en Klaterstraat. Van 1652 tot 1893 stond hier de molen van Blaasveld. Ten noordwesten van het woonhuis een zonnwijzer met jaartal 1739.

KATALOGUS Nr.: LIM027 **LOCATIE:** Tuin van paters kruisheren.

STRAAT EN NUMMER: Pelsersstraat

POSTNUMMER: 3680

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Maaseik

DEELGEMEENTE: Maaseik

BOUWJAAR: 1744

AANTAL STERREN: **

Leistenen tafereel, koperen stijl. Romeinse cijfers VI - VI. Gemaakt door Pierre Thevoz. Zeer mooie zonnwijzer met graveerwerk. Eigenaardig genoeg staan de uren cijfers van VI tot XII in spiegelbeeld. Een bezoek is aan te vragen.

KATALOGUS Nr.: LIM146 LOCATIE: Kerkfabriek

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3740

TYPE: HOR GEMEENTE: Bilzen-Hoeselt

DEELGEMEENTE: Bilzen

BOUWJAAR: 1745

AANTAL STERREN:

Horizontale zonnewijzer gemaakt door Giles de Beeffe een uurwerkmaker uit Luik. (1694 - 1763). Eigenaar van dit instrument is de Kerkfabriek van de Sint-Mauritiuskerk in Bilzen.

© Willy Leenders

© Willy Leenders

© Willy Leenders

KATALOGUS Nr.: OOS015 **LOCATIE:** Tuin dekenij Sint-Martinus

STRAAT EN NUMMER: Grote markt 23

POSTNUMMER: 9120

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Beveren

BOUWJAAR: 1746

AANTAL STERREN: ***

Zeshoekig voetstuk. Tafereel in lood met bronzen stijl. Het gebouw waarin de dekenij is gevestigd dateert van 1866. De zonnwijzer werd door de E.H. Weemaes verplaatst, mogelijk is de zonnwijzer afkomstig uit de tuin van een van de kastelen in de omgeving van Beveren.

Niet vanaf de straat te zien. Enkel te bezoeken op afspraak met de deken.

KATALOGUS Nr.: VBR031 **LOCATIE:** Tuin abdij

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3271

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Scherpenheuvel-Zichem

DEELGEMEENTE: Averbode

BOUWJAAR: 1749

AANTAL STERREN: **

Staat op voetstuk. Ionisch kapitel op kolom. Bronzen stijl. Tafereel in tin. Datumlijnen met dierenriemtekens. Zeer mooi instrument. Mooie vergezichten in de tuin. Toegankelijk mits toelating.

KATALOGUS Nr.: BRU009 **LOCATIE:** Museum Erasmushuis "De Zwaene". Vroegere kapittelhuis.

STRAAT EN NUMMER: de Formanoirstraat 31

POSTNUMMER: 1070

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Anderlecht

DEELGEMEENTE: Anderlecht

BOUWJAAR: 1754

AANTAL STERREN:

Horizontale zonnwijzer met becijfering van IIII - VIII. Bevindt zich in het museum Erasmushuis, vroeger in de tuin. Stijl is niet meer origineel. Het instrument is gemaakt uit leisteen en voorzien van een wapenschild.
Te bezichtigen op kast in het museum.

KATALOGUS Nr.: VBR015 **LOCATIE:** Gevel geklasseerde hoeve. "Oude Voorde"

STRAAT EN NUMMER: Stationstraat 49

POSTNUMMER: 3080

TYPE: VER **GEMEENTE:** Tervuren

DEELGEMEENTE: Vossem

BOUWJAAR: 1755

AANTAL STERREN: **

Hoeve (is/was) van President van het Luxemburgs College. X - VII. Westwijzer. Waardevol, doch moet gerestaureerd worden.

KATALOGUS Nr.: OOS138 **LOCATIE:** Voormalige kasteelpark Wieze

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9280

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Lebbeke

DEELGEMEENTE: Lebbeke

BOUWJAAR: 1758

AANTAL STERREN: **

Leisteen, gegraveerd, achthoekig, 36 x 34 cm, driehoekige koperen pin als wijzer (H : 11,5 cm). Wijzerplaat met gegraveerde Romeinse cijfers (lettertype grisé) voor de uren, afgewisseld door een gestileerde lelie. De wijzerplaat heeft een dubbele bies waartussen streepjes de uren onderverdelen in kwarturen. Aan de buitenkant van de cirkel die de gegraveerde wijzerplaat omvat, de tekst : Tempora Labuntur laetisque senefimus Horis : (afbeelding van een eikenblad) - Proli Dolor : In Vanis – totas consumimus horas – Et fugit Interea fugit Irreparabile tempus (afbeelding van een eikenblad).

Onderaan in het midden, binnen de cirkel rond de wijzerplaat, het chronogram: Cernite LUCIs orDineM voor 1758. Daartussen, in een schelpvormige rococo omlijsting, het ovale wapen : gedeeld, 1. burggraaf de Clercq-Wissocq de Sousberghe, 2. in een balk van Beladen met drie meerls van

De info en de foto's zijn van Joseph Dauwe, député van de provincie Oost Vlaanderen en destijds curator bij de sluiting van de Boelwerf in Temse en de Scheepswerf Van Rupelmonde.

KATALOGUS Nr.: OOS136 **LOCATIE:** Stadhuis

STRAAT EN NUMMER: Grote Markt

POSTNUMMER: 9300

TYPE: VER **GEMEENTE:** Aalst

DEELGEMEENTE: Aalst

BOUWJAAR: 1760

AANTAL STERREN: ***

De zonnwijzer maakt deel uit van de rococogevel van het Landhuis van 1643-1645, ontworpen door architect H. De Doncker uit Antwerpen. (bron: "Gids voor Vlaanderen" Lannoo ISBN 90 209 2413 3). Dit Landhuis staat op de binnenplaats van het stadhuis. De zonnwijzer is aan de top van de rococogevel boven de inkomdeur aangebracht. Hij is uit de steen van de gevel gekapt en heeft een lichte oostelijke declinatie. De sierlijke rococo-ornamenten maken deel uit van de zonnwijzer. De goudkleurige latijnse uurscijfers zijn van VI tot V. Dit is een waardevol instrument.

De zonnwijzer werd uitvoerig beschreven in Zonnetijdingen nr. 52.

Tafereel uit hardsteen. Cijfers en uurpunten uitgekapt. Metalen stijl. Deze gevel werd opgetrokken tussen 1756 en 1760 naar een ontwerp van de Gentse architect Frans Luytens.

KATALOGUS Nr.: WES017 **LOCATIE:** Kerk Sint-Vincentius

STRAAT EN NUMMER: Ramskapellestraat

POSTNUMMER: 8301

TYPE: VER **GEMEENTE:** Knokke-Heist

DEELGEMEENTE: Ramskapelle

BOUWJAAR: 1762

AANTAL STERREN: ***

In het midden gegraveerde kop met stralen. Tekst: "Let op de tydt, vreesst d'eeuwigheid".

KATALOGUS Nr.: VBR021 **LOCATIE:** Kerk Onze-Lieve-Vrouw

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3040

TYPE: VER **GEMEENTE:** Huldenberg

DEELGEMEENTE: Huldenberg

BOUWJAAR: 1764

AANTAL STERREN: ***

Aan puntgevel van de zuidelijke dwarsbeuk. Chronogram: "De tJd, heLaes! zlet, Vergaet aLs Dlt teeCken Vroegh en Laet". De rode hoofdletters vormen het jaartal 1764. VIII - IIII. Grote zonnwijzer. Een bezoek waard. De omgeving is geschikt voor wandelingen. Geografische coördinaten 50° 47' N.B. en 4°35' O.L.

KATALOGUS Nr.: LIM155 **LOCATIE:** Tuin van woning

STRAAT EN NUMMER: Schildstraat 24

POSTNUMMER: 3870

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Heers

DEELGEMEENTE: Mettekoven

BOUWJAAR: 1767

AANTAL STERREN: ***

In een privé tuin

Horizontale zonnewijzer

Ontwerp en constructie: kopie veelvuldig verhandeld

Tekst: Let others talk of storms and showers, I'll only mark your sunny hours (Laat anderen over stormen en regenbuien praten, ik zal alleen uw zonnige uren aanduiden).

Bijzonderheden:

Deze zonnewijzer vind je op tal van plaatsen als kopie van een waarschijnlijk in Engeland of de Verenigde Staten gemaakt exemplaar.

De spreuk of variaties ervan komt internationaal veel voor.

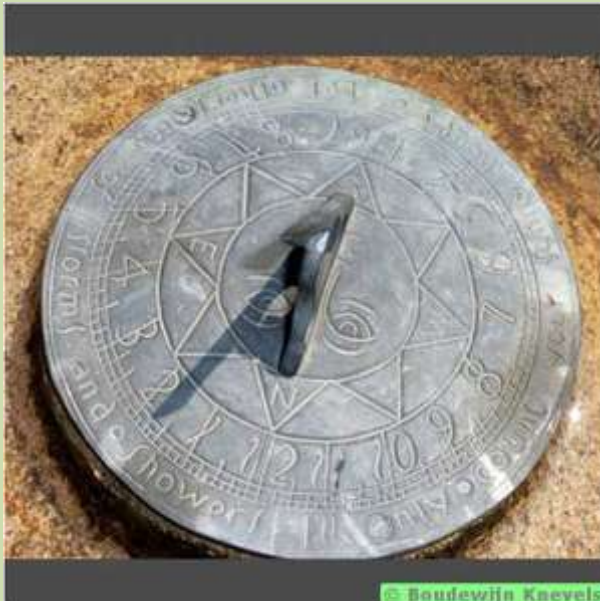
Behalve de spreuk en de uuraanduiding is op de zonnewijzer een windroos met de hoofdwindrichtingen afgebeeld.

De zonnewijzer is geplaatst op een sierlijke sokkel in het midden van een drinkbekken voor vogels.

De stijl heeft een respectabele breedte waardoor de rechterhelft voor de voormiddag dient en de linkerhelft voor de namiddag.

Bij de aanduiding van 12 uur is er zoals het hoort daarom een ruimte die de twee helften scheidt.

Tekst: Willy leenders

© Boudewijn Knevels

© Boudewijn Knevels

KATALOGUS Nr.: OOS206 **LOCATIE:** STEM Museum

STRAAT EN NUMMER: Zamanstraat 49D

POSTNUMMER: 9100

TYPE: HOR **GEMEENTE:** St-Niklaas

DEELGEMEENTE: St-Niklaas

BOUWJAAR: 1768

AANTAL STERREN: *

Horizontale zonnwijzer te zien in de stedelijke Musea St-Niklaas. Waarschijnlijk Mercator museum.

Zonnwijzer van tin, lood en op hout gemonteerd

Objectnummer: SN.W.1777

Collectie: Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas (K.O.K.W.)

Vervaardiger: Castille (graveur)

Jacques Joseph Cogen

Afmetingen

hoogte 83 cm

breedte 23 cm

diepte 23 cm

KATALOGUS Nr.: VBR010 **LOCATIE:** Gevel school Paridaensinstituut

STRAAT EN NUMMER: Pater Damiaanplein 6

POSTNUMMER: 3000

TYPE: VER **GEMEENTE:** Leuven

DEELGEMEENTE: Leuven

BOUWJAAR: 1770

AANTAL STERREN: ***

Aan de zuidvleugel van het gebouw is de oostwijzer op te merken.
Cement geschilderd met zonneafbeelding. Stijl heeft zonnetje met perforatie aan het uiteinde.

KATALOGUS Nr.: ANT215 **LOCATIE:** Abdij van Tongerlo

STRAAT EN NUMMER: Abdij van Tongerlo

POSTNUMMER: 2260

TYPE: ZAK **GEMEENTE:** Westerlo

DEELGEMEENTE: Tongerlo

BOUWJAAR: 1772

AANTAL STERREN: **

Abdij van O.L.Vrouw te Tongerlo
Kompaszonnwijzer met wegklapbare stijl.
Opschrift: "Albertus Meulemans Tongerlo 1772"
Materiaal: Messing
51 mm hoog en 75 mm breed

De foto is afkomstig van de website <http://balat.kikirpa.be/> van HET KONINKLIJK INSTITUUT VOOR HET KUNSTPATRIMONIUM.

De Belgische kunstgeschiedenis in een muisklik, met bijna 650 000 gratis downloadbare foto's

KATALOGUS Nr.: OOS018 **LOCATIE:** Kerk Heilig Kruis

STRAAT EN NUMMER: Marktplaen

POSTNUMMER: 9190

TYPE: VER **GEMEENTE:** Stekene

DEELGEMEENTE: Stekene

BOUWJAAR: 1773

AANTAL STERREN: ***

Oostafwijkende met Romeinse cijfers. Vernieuwd in 1962 Gemaakt door landmeter Johannes F. De Bruyn in 1773. Mooie zonnwijzer, is een omweg waard.

KATALOGUS Nr.: ANT239 **LOCATIE:** Museum aan de stroom

STRAAT EN NUMMER: Hanzestedenplaats 1

POSTNUMMER: 2000

TYPE: ZAK **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR: 1775

AANTAL STERREN: **

Zakmodel zonnwijzer

Zakzonnwijzer van Duitse oorsprong in houten doosje. Cylindervormige doos met deksel in gedraaid hout (notelaar?). Kroon in gekleurd papier met: Nord-Ost-Sud-West, Wijzerplaat in papier, verdeeld van 3 tot 12 en van 1 tot 8 en sterrenkundig geplakt op de wijzer van het kompas.

Production date 1775 - 1799

Object name zakzonnwijzer

Material wood [plant material], paper (fiber product), metal

Afmetingen: Height 3.5 cm (geheel)

diameter: 4.8 cm (geheel)

Ontvangst datum 1958

Schenker: - Smekens, F.

Tekst Mas

KATALOGUS Nr.: WES152 **LOCATIE:** Gruuthusemuseum

STRAAT EN NUMMER: Dijver 17C

POSTNUMMER: 8000

TYPE: ZAK **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Brugge

BOUWJAAR: 1775

AANTAL STERREN: **

Het Gruuthusemuseum neemt je mee naar drie cruciale periodes in de rijke Brugse geschiedenis. De Bourgondische bloeiperiode van de stad, de iets minder bekende 17e en 18e eeuw en de historistische 'heruitvinding' van Brugge in de 19e eeuw. Deze drie periodes komen tot leven in meer dan 600 collectiestukken die elk een eigen verhaal vertellen.

Zakzonnewijzer van messing en glas met een opbergdoos van leer, papier en fluweel
Objectnummer: XXVI.O.0005

Begin 18de eeuw vindt Michel Butterfield, een Engelsman die vanaf 1677 in Frankrijk woont, dit type zakzonnewijzer uit. Deze zonnewijzer is gemaakt door Meurand à Paris, een gekende horlogemaker. Het is een functioneel en nauwkeurig meetinstrument. De zonnewijzer uit een koperlegering heeft een langwerpige 8-hoekige vorm en bevat ook een kompas. De stijl, de wijzer waarvan de schaduw het uur aangeeft, is hier een inklapbare stift die wat op een vogel lijkt. De zonnewijzer past perfect in de hoes van leer met fluweel aan de binnenkant. De breedtegraden van verschillende Europese steden staan op de onderkant vermeld, zodat de eigenaar overal de tijd kon lezen.

Materiaal: papier, fluweel, metaal en glas.

KATALOGUS Nr.: VBR024 **LOCATIE:** Tuin van kasteel van Sterrebeek

STRAAT EN NUMMER: Zavelstraat 2

POSTNUMMER: 1933

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Zaventem

DEELGEMEENTE: Sterrebeek

BOUWJAAR: 1776

AANTAL STERREN: ***

IV - VIII Bronzen plaat op stenen zuil van 1770.

KATALOGUS Nr.: VBR029 **LOCATIE:** Gevel gerestaureerde hoeve.

STRAAT EN NUMMER: Liststraat 24

POSTNUMMER: 1910

TYPE: VER **GEMEENTE:** Kampenhout

DEELGEMEENTE: Nederokkerzeel

BOUWJAAR: 1780

AANTAL STERREN: **

Voormalig hoevetje met geplaveid erf, sedert ca. 1965 ingericht en verbouwd tot weekeindhuisjes. Breuksteenbouw verhoogd met baksteenmetselwerk en afgedekt met pannen. Fraaie zonnwijzer met tekst "AENSIET DEN TIJT". VII tot IIII.

KATALOGUS Nr.: LIM156 **LOCATIE:** Privé verzameling

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3500

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Hasselt

BOUWJAAR: 1782

AANTAL STERREN: *

Volgende tekst is van Willy Leenders:

Spreuk: SOL NON OCCIDAT SUPER IRACUNDIAM VESTRAM (Laat de zon niet ondergaan over uw gramschap - m.a.w. Als je ruzie hebt maak het dan weer goed voor je slapen gaat)

Tekst: 1782 - minuten aangegeven per 15 minuten (buitenrand)

Versiering: klassiek beeld van een stralende zon

Bijzonderheden

Deze zonnwijzer werd verworven uit een 'schattenzolder'. Uit de hoeken die de uurlijnen met elkaar maken is af te leiden dat hij gemaakt werd voor de breedtegraad 48 ° NB. De binnenachthoek heeft een onregelmatige vorm maar dat beïnvloedt de uuraflezing niet.

© Anemie America, Stad Hasselt

KATALOGUS Nr.: LIM009 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde huis

STRAAT EN NUMMER: Brugstraat 23

POSTNUMMER: 3770

TYPE: VER **GEMEENTE:** Riemst

DEELGEMEENTE: Kanne

BOUWJAAR: 1784

AANTAL STERREN: ***

Zeer mooie grote zonnwijzer. Gekraste uurlijnen in mergelsteen. Ieder kwartier een lijn. VII - VI.
Op Google Streetview van 2021 is te zien dat de zonnwijzer nog steeds intact is.

KATALOGUS Nr.: WES037 **LOCATIE:** Hal van gemeentehuis van Jabbeke.

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 8490

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Jabbeke

DEELGEMEENTE: Snellegem

BOUWJAAR: 1784

AANTAL STERREN: ***

Meervoudige zonnwijzer. Gemaakt door pater Amantius van Sint- Amands, Capucien"Waecht, want gij weet niet wanneer den Heer komen sal". Men kan er de tijden aflezen te Constantinopel, Praag, Bengalen, Londen, Mekka en Lima. Het oude gebouw, gehecht aan de polyvalente zaal was niet alleen een gemeenteschool maar ook gemeentehuis tot aan de fusie. Stond opgesteld bij de pastorie van Snellegem. Daarna werd hij op een pleintje bij de polyvalente zaal van Snellegem gezet, waar hij verdween. Door het toedoen van Erik Daled werd de zonnwijzer teruggevonden. Hij werd gerestaureerd door Pieter Boudens en terug opgesteld in de hal van het gemeentehuis van Jabbeke.

De zonnwijzer van 1784 geeft de uren aan in 8 steden:

- in Europa: Madrid, Parijs en Wenen;
- in Amerika: Lima (Peru);
- in Afrika: Meche (hoogstwaarschijnlijk Mekka, toen ten onrechte in dit werelddeel gesitueerd);
- in Azië: Dhaka (Bengalen, nu Bangladesh), Peking (China) en Civit Thoma (India; hoogstwaarschijnlijk Mylapore bij Madras, waar de apostel Thomas volgens de overlevering begraven ligt).

Zie ook een replica van deze zonnwijzer bij katalogusnummer WES154

KATALOGUS Nr.: OOS007 **LOCATIE:** Museum Oud Hospitaal

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9300

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Aalst

DEELGEMEENTE: Aalst

BOUWJAAR: 1785

AANTAL STERREN: ***

9-voudige zonnwijzer uit Denderwindeke. Wijst de uren aan op de breedtegraden van Wenen, Peking, Charlestown, Kairo, Jerusalem en Algiers. Chronogram. gemaakt door I.B.V. Eesbeke.

KATALOGUS Nr.: ANT145 **LOCATIE:** Kasteel Gestelhof

STRAAT EN NUMMER: Gestelhof 9

POSTNUMMER: 2590

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Berlaar

DEELGEMEENTE: Gestel

BOUWJAAR: 1785

AANTAL STERREN:

De Inventaris Bouwkundig Erfgoed geeft volgende beschrijving:

"Aan Westzijde half rond deels ommuurd neerhof met van zuid naar noord poortgebouw, paardestallen met boswachterswoning en hoevegebouwen. Begraasd neerhof voorzien van gekasseide en aarden wegen; zonnwijzer van Lacoveille met jaartal 1785 op hardstenen balustervormige sokkel."

KATALOGUS Nr.: OOS170 **LOCATIE:** Museum Must

STRAAT EN NUMMER: De Biesestraat 2

POSTNUMMER: 9600

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Ronse

DEELGEMEENTE: Ronse

BOUWJAAR: 1785

AANTAL STERREN: **

Zonnewijzer gemaakt door Pierre Nicolas Poilveaux. Zonnewijzer uitvoerig beschreven door Eric Daled in het tijdschrift Zonnetijdingen 2/4 van 2016 van de Zonnewijzerkring Vlaanderen.

Materiaal: Leisteen

Afmetingen van de achthoek: 37,7 cm x 33,4 cm en 1,5 cm dik.

Lange uurlijnen en half lange halfuurlijnen

Omheen de wijzerplaat, hoofdletters, de tekst: " Cadran orizontale pour placé dans un jardin sur un pied de stall fat par Pierre Nicolas Poilveaux dans l'année 1785"

KATALOGUS Nr.: ANT009 **LOCATIE:** Tuin aan klooster

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 2328

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Hoogstraten

DEELGEMEENTE: Meerle

BOUWJAAR: 1787

AANTAL STERREN: ***

Horizontale zonnwijzer bevestigd op voetstuk. Tijdsaanduiding in Romeinse cijfers en in 3 verschillende steden. Tekst: F.A.CAPUCIEN ROOMEN WEENEN PARIJS. De 2 bovenste foto's is de toestand in 1991. De zonnwijzer werd verplaatst naar de binnenkoer. Op de huidige locatie staat de zonnwijzer verkeerd opgesteld. Hij staat minstens 50° verkeerd. De 2 onderste foto's is de toestand in 2014.

© Patric Oyen

© Patric Oyen

© Fred Oostra

© Fred Oostra

KATALOGUS Nr.: ANT096 **LOCATIE:** Zuidvenster van de horlogezonder.

STRAAT EN NUMMER: St. Gummarustoren

POSTNUMMER: 2500

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Lier

DEELGEMEENTE: Lier

BOUWJAAR: 1797

AANTAL STERREN: *

Zonnewijzer in tin 20 x 20 cm. Achthoekig tafereel. "J.B. Smits 1797". Toren zuidzijde op de hoogte van de horlogezonder. Gevonden en gerestaureerd door Louis Zimmer in 1927 en door hem geplaatst buiten voor het zuidvenster. Verdwenen na restauratie van de kerk.

Zie St-Gummaruskerk te Lier van Hertha Leemans en Louis Zimmer en zijn werken van ST. Verelst

KATALOGUS Nr.: ANT007 **LOCATIE:** Kasteel "de Renesse"

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 2390

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Malle

DEELGEMEENTE: Oostmalle

BOUWJAAR: 1799

AANTAL STERREN: ***

De zonnwijzer werd gevonden in het kasteel. De stijl ontbreekt, toch een waardevolle zonnwijzer. Zie zonnwijzerbrochure uitgegeven door Arthur Alen Dorpsweg 1. 2390 Oostmalle Tel: 03 3122835

KATALOGUS Nr.: VBR018 **LOCATIE:** Abdijhoeve

STRAAT EN NUMMER: Abdijstraat 2

POSTNUMMER: 3404

TYPE: VER **GEMEENTE:** Landen

DEELGEMEENTE: Neerlanden

BOUWJAAR: 1800

AANTAL STERREN:

Aan de gevel van de tiendenschuur aan de binnenplaats. 10 - 4 h. Zonnewijzer met halve uurlijnen. Boven stijl is een grote zonnefiguur aangebracht. Geschilderde bepleistering.

KATALOGUS Nr.: ANT240 **LOCATIE:** DIVA

STRAAT EN NUMMER: Suikerrui 17-19, 2000 Antwerpen

POSTNUMMER: 2000

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR: 1800 circa

AANTAL STERREN: **

DIVA is een museum voor diamant, zilver en edelsmeedkunst aan de Suikerrui te Antwerpen. Het is een samengaan van het Diamantmuseum en Zilvermuseum Sterckshof die eerder elders in de stad gevestigd waren. De naam DIVA is geen afkorting, maar een associatie met 'diva'. Wikipedia

Ronde witmarmere plaat met gegraveerde aanduidingen voor de zonnestand. Tussen twee bronzen armen een spiegelglas waaronder een kanon gedragen door twee steunberen. Wanneer op het middaguur de zon haar hoogtepunt bereikt en in het midden schijnt van het glas, gaat het geladen kanon af. Wanneer op het middaguur de zon haar hoogtepunt bereikt, schijnt ze in het midden van de lens en gaat het geladen kanonnetje af. Dit systeem liet geenszins een grote precisie toe. Tekst DIVA

KATALOGUS Nr.: LIM028 **LOCATIE:** Pastorie. Niet opgesteld.

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3870

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Heers

DEELGEMEENTE: Heers

BOUWJAAR: 1801

AANTAL STERREN:

Achtzijdige zonnwijzer leisteen.

KATALOGUS Nr.: VBR040 **LOCATIE:** Tuin van Pastorie

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 1790

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Affligem

DEELGEMEENTE: Essene

BOUWJAAR: 1801

AANTAL STERREN: **

Maker: A.C. 5 -7 Stijl 180° verkeerd geplaatst.

KATALOGUS Nr.: WES010 **LOCATIE:** Gevel aan huis

STRAAT EN NUMMER: Groeningestraat 27

POSTNUMMER: 8500

TYPE: VER **GEMEENTE:** Kortrijk

DEELGEMEENTE: Kortrijk

BOUWJAAR: 1805

AANTAL STERREN: **

Patriciërshuis in Empirestijl, van ca. 1805.
Ronde oculus bewaakt door 2 chimaerae (gevlugelde leeuwen met vogelkop). Volgens het stadsbestuur was hier vroeger een zonnwijzer aanwezig. In 1991 waren er nog restanten aanwezig o.a. Een gnomon en nog enkele cijfers. Begin jaren 2000 is alles "weggerestaureerd". Zie ook meridiaan WES097 aan hetzelfde gebouw. Beschrijving van Aimé Pauwels van deze zonnwijzer is terug te vinden in het tijdschrift 2003 van De Leiegouw Vereniging van geschied- taal- en volkskundig onderzoek in het Kortrijkse.

KATALOGUS Nr.: LIM088 **LOCATIE:** Kasteel 't Hamel in het kasteelpark.

STRAAT EN NUMMER: Burggrachtstraat 20-21

POSTNUMMER: 3560

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Lummen

DEELGEMEENTE: Lummen

BOUWJAAR: 1812

AANTAL STERREN: ***

Spreuk: SAIS TU MORTEL A QUOI QUE JE SERS
A MARQUER LE TEMPS QUE TU PERDS - 1812

(Weet jij sterveling waarvoor ik dien. Om de tijd aan te geven die jij verliest - 1812)

De stijl kwam op een latere datum in de plaats van de oorspronkelijke. Hij is als een metalen kantwerk uitgevoerd en bevat de wapenschilden van de families Hénis en Briers, voorouders van de eigenaar, baron André de Moffarts (in 2004 overleden).

Naar webstek Willy Leenders.

KATALOGUS Nr.: OOS053 **LOCATIE:** Museum Oud Hospitaal

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9300

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Aalst

DEELGEMEENTE: Aalst

BOUWJAAR: 1827

AANTAL STERREN: **

Wereldbol met kubusvormige meervoudige zonnewijzer. Zuid-, west- en oostwijzer. Afkomstig van gemeenteschool van Wieze. Gift uit 1950 van Clemens Uytersprot.

KATALOGUS Nr.: LIM011 **LOCATIE:** Kasteel Vilain XIII. Nu rusthuis.

STRAAT EN NUMMER: Dreef 148

POSTNUMMER: 3630

TYPE: VER **GEMEENTE:** Maasmechelen

DEELGEMEENTE: Leut

BOUWJAAR: 1828

AANTAL STERREN: ***

Oostgerichte zuidwijzer. IIII - II. Geschilderd op bakstenen muur. Zie ook LIM012. De 2 zonnewijzers zijn elk op een hoek geplaatst.

KATALOGUS Nr.: LIM012 **LOCATIE:** Kasteel Vilain XIII. Nu rusthuis.

STRAAT EN NUMMER: Dreef 148

POSTNUMMER: 3630

TYPE: VER **GEMEENTE:** Maasmechelen

DEELGEMEENTE: Leut

BOUWJAAR: 1828

AANTAL STERREN: ***

Westgerichte zonder stijl. X - VII. Geschilderd op bakstenen muur. Zie ook LIM011.

KATALOGUS Nr.: VBR036 **LOCATIE:** Tuin Pastorie

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 1790

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Affligem

DEELGEMEENTE: Terafene

BOUWJAAR: 1829

AANTAL STERREN: **

Gemaakt door Pastoor P.I. Coppens. De horizontale zonnwijzer staat op voetstuk.

KATALOGUS Nr.: ANT244 **LOCATIE:** Taxandriamuseum

STRAAT EN NUMMER: Begijnenstraat 28

POSTNUMMER: 2300

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Turnhout

DEELGEMEENTE: Turnhout

BOUWJAAR: 1830

AANTAL STERREN: *

Horizontale zonnwijzer zonder stijl. Hij is vervaardigd uit wit gepolijste marmer. Romeinse cijfers.
275 mm hoog, 274 mm breed en 20 mm dik

KATALOGUS Nr.: BRU001 **LOCATIE:** Kerk Sint-Goedele

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 1000

TYPE: MER **GEMEENTE:** Brussel

DEELGEMEENTE: Brussel

BOUWJAAR: 1836

AANTAL STERREN: ***

In België treft men meridiaanlijnen aan die werden uitgevoerd toen men een enkele universele tijd voor heel België instelde, te hanteren voor de uurregeling op het spoorwegnet. Op 22 februari 1836 verscheen een Koninklijk Besluit dat de aanleg ervan regelde. Het besluit voorzag in de aanleg van 41 lijnen. Daarvan werden er slechts 10 uitgevoerd.[1] Die uitvoering geschiedde onder de leiding van Adolphe Quetelet, directeur van de Koninklijke Sterrenwacht van België. Hij bepaalde de meridiaan met de naar hem genoemde bol van Quetelet. Met behulp van deze lijnen kon de lokale middelbare zonnetijd bepaald worden, waaraan dan de uurwerken werden aangepast. Door het verschil in lengteligging, bepaald door de lengtegraad, met de hoofdstad te berekenen konden (stations)klokken aan de Brusselse tijd worden aangepast, maar dat had geen wettelijke basis.

Middaglijn in de vloer. Zie ook Bulletin 84.3-06 van "De Zonnewijzerkring Nederland". Artikel geschreven door Jan De Graeve. In 2001 is deze middaglijn gerestaureerd door Koninklijke Sterrenwacht van België.

KATALOGUS Nr.: ANT245 **LOCATIE:** St-Pauluskerk

STRAAT EN NUMMER: St_Paulisstraat 22

POSTNUMMER: 2000

TYPE: MER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR: 1836

AANTAL STERREN:

Quetelet en de meridiaan van Sint Paulus.

Dat in de eerste helft van de 19de eeuw de schepen in de haven op tijd vertrokken en de treinen klokvast reden, is voor een stuk te danken aan de St-Pauluskerk in Antwerpen.

Het tijdschrift "Paullus", uitgegeven door de parochie van St_Paulus in Antwerpen, bevat een artikel over een meridiaan die werd gebruikt door de schepen in de 19de eeuw.

In 1836 kreeg Adolphe Quetelet (1796 - 1874) de opdracht om uniformiteit te scheppen in de tijdsberekening van het jonge koninkrijk België. Door hem werden er vele meridianen opgericht. Een minder bekende meridiaan van Quetelet was de meridiaan waarin de St-Pauluskerk een rol speelde.

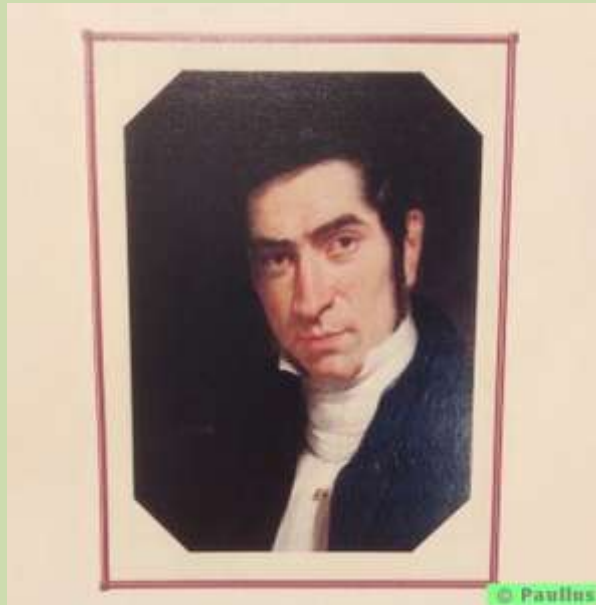
Aan de schelde stond een klein observatorium waarin een meridiaankijker was opgesteld. De meridiaan die door dit gebouw liep sneed ook de toren van de St-Pauluskerk.

Het observatorium werd bemand van 1837 tot 1854. In die periode kwamen alle kapiteins die in Antwerpen aanlegden trouw naar het observatorium om hun navigatietoestellen te laten kalibreren. Gedurende bijna 20 jaar is de officiële Antwerpse tijd op die manier vastgesteld dankzij de kerk van St-Paulus.

Het klein observatorium is afgebroken.

Zie ook het artikel van Joris Willems, Greenwich aan de Schelde, in Zon & Tijd, 2021.3, nr. 138.

en www.sintpaulusantwerpen.be

KATALOGUS Nr.: OOS048 **LOCATIE:** Hall van universiteit

STRAAT EN NUMMER: Volderstraat

POSTNUMMER: 9000

TYPE: MER **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Gent

BOUWJAAR: 1837

AANTAL STERREN:

Meridiaanlijn door Jan De Graeve beschreven in Bulletin 84.3.06 van "De Zonnewijzerkring" Nederland. In september 2001 werd de meridiaan opnieuw operationeel gemaakt door een nieuw kegelvormig gat aan te brengen. Door dit gat schijnt het zonlicht en een lichtvlek valt op de meridiaanlijn op 12h 00m zonnetijd. De sterrenkundige prof. Dr. Herwig Dejonghe deed de nodige berekeningen. Het Koninklijk besluit van 1836 voorzag in een hele resem meridianen, waaronder die van Antwerpen, Oostende, Brugge, Gent, Brussel, Mechelen, Dendermonde, Aalst, Leuven en Luik. Sinds september 2001 werd een nieuwe oculus als lichtvlekwerper gemaakt.

Behalve meridiaankijkers worden over het hele land in grote gebouwen zoals kathedralen en stations eenenveertig koperen meridiaanlijnen geplaatst. Het zonlicht, dat vanuit een opening in het dak van oost naar west binnenstraalt, kruist deze lijn op het moment van de 'ware middag', om twaalf uur zonnetijd. Deze middaglijnen zijn nauwkeuriger dan zonnewijzers en kunnen de middag tot op tien seconden precies bepalen. In 1838 krijgt ook de vestibule van de Aula zo een middaglijn. De koperen lijn is eenentwintig meter lang en loopt door de vestibule heen over de marmeren trap richting feestzaal. Vlak onder de koepel van het dak van de vestibule wordt een opening, een oculus, aangebracht, waardoor het zonlicht kan binnenstralen.

Tekst: Fien Dannaïu

Vakgroep Geschiedenis

Zie ook URL: <https://www.ugentmemorie.be/artikel/meridiaanlijn>

KATALOGUS Nr.: ANT044 **LOCATIE:** Gevel huis

STRAAT EN NUMMER: Havenmarkt 7

POSTNUMMER: 2040

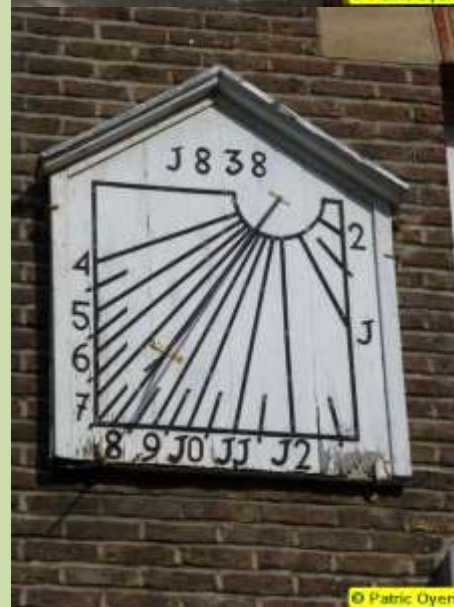
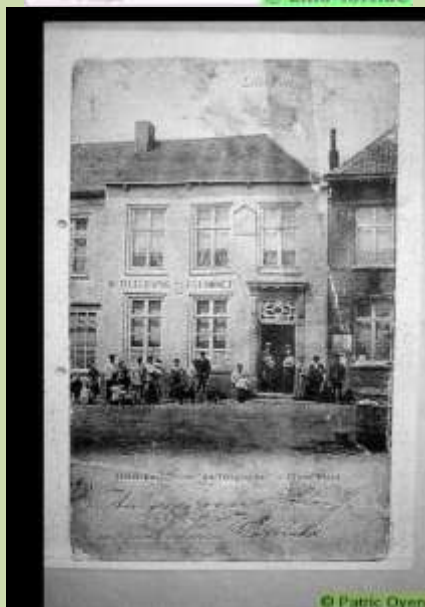
TYPE: VER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Lillo

BOUWJAAR: 1838

AANTAL STERREN: ***

Oude zonnwijzer gemaakt uit hout. Wit geschilderd met zwarte Arabische cijfers van IV tot II. In het poldermuseum bevindt zich een zichtkaart met deze zonnwijzer. Het Lillo-Fort, een voormalige garnizoensplaats, werd in 1579 - 1580 ten westen van Oud - Lillo aangelegd, tegenover Liefkenshoek, het militaire bolwerk op de westelijke Scheldeoever. Dankzij de Simon Stevinstichting werd Lillo - Fort als monument beschermd in 1981. Een bezoek waard. Er bestaat een oude postkaart waarop de zonnwijzer te zien is aan een drankgelegenheid "Estaminet Au Télégraphe". In de tweede wereldoorlog werd dit café vernietigd door een bom. De zonnwijzer hangt nu aan een nieuwe woning die werd gebouwd in 1949.

KATALOGUS Nr.: ANT038 **LOCATIE:** Kathedraal O.L.Vrouw

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 2000

TYPE: MER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR: 1838

AANTAL STERREN: ***

Meridiaanlijn in messing verzonken in de tegels van de dwarsbeuk. In een decreet van Koning Leopold I van 22 februari 1836 werden een aantal meridiaanopstellingen geordonneerd. Elke stad bepaalde toen haar eigen tijd. Adolphe Quetelet ging in uitvoering van dit decreet in een aantal steden meridiaanlijnen en oculi plaatsen. Naast de opstelling in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal in Antwerpen, zijn er nog originele bewaard in Brussel, Gent, Aalst, Dendermonde en Brugge. Samen met deze meridiaan werd een oculus aangebracht in het glasraam aan de zuidzijde.

In 1872 werd door architect Jean-Baptiste de Bethune een nieuw neogotisch glasraam geïnstalleerd boven het zuidportaal. De originele oculi werd vervangen door twee oculi in de onderste en de bovenste linker hoek van dit glasraam.

Door de constructie van het nieuwe altaar in het midden van de dwarsbeuk is de meridiaan-lat gedeeltelijk bedekt. Om het ganse jaar een beeld van de zon op de meridiaanlat te hebben, werd aan architect R. Steenmeijer tijdens werken in 2011 gevraagd een derde oculus te installeren, 1,60 m boven de onderste oculi. Alzo heeft Antwerpen nu de enige meridiaanopstelling in de wereld met drie oculi!

KATALOGUS Nr.: WES006 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Brugse markt 15

POSTNUMMER: 8000

TYPE: MER **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Brugge

BOUWJAAR: 1839

AANTAL STERREN: ***

De middaglijn bestaat uit koperen nagels in het wegdek en werd door Adolphe Quetelet (1796 - 1874) opgericht. Zie bulletin 84.3.06 zonnewijzer kring J.De Graeve. De schaduw voor de middaglijn komt van een vergulde bol op het huis Bouchoute. De grote markt werd rond 1998 opnieuw aangelegd inclusief de middaglijn.

Het gotische huis Bouchoute is een middeleeuws herenhuis en het oudste en enigste originele bouwwerk van de grote markt. Het werd reeds vernoemd in 1302. Aan de voorgevel is een windroos, die door een windvaan op het dak wordt bewogen.

De meridiaanlijn is gevisualiseerd in een rechte rij koperen nagels die op korte afstand van elkaar in de grond van de Brugse Grote Markt zijn geslagen, over een lengte van 65 meter. Het gaat hier niet om de originele, door Quetelet aangebrachte lijn.

Deze zou, als de uitvoering ervan al ooit is gebeurd, uit een lange rij smalle witte tegels hebben bestaan, die nog uitgestrekter was dan de huidige lijn. Brugge zou in dat geval, samen met Oostende, de langste meridiaanlijn van het land hebben.

In de hoogte, bovenop het statige Huis Bouchoute, kan men een koperkleurige bol ontwaren. Deze bol met een diameter van vijftig centimeter fungeert als schaduwwerper. Op de ware middag werpt het object zijn schaduw op de meridiaanlijn. De bol is niet de originele koperen bol van Quetelet. Deze raakte in de jaren 1970 verloren. Hij werd door een getrouwe replica vervangen.

KATALOGUS Nr.: OOS031 **LOCATIE:** Kerk Sint-Martinus

STRAAT EN NUMMER: Sint-Martensplein

POSTNUMMER: 9300

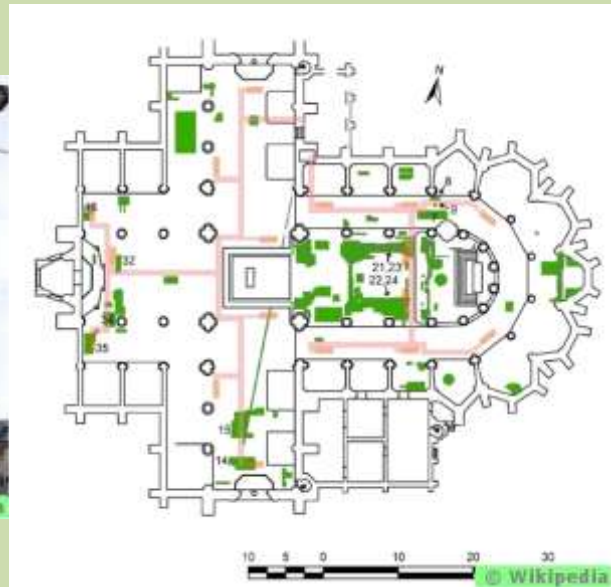
TYPE: MER **GEMEENTE:** Aalst

DEELGEMEENTE: Aalst

BOUWJAAR: 1839

AANTAL STERREN: ***

Gaatje in glasraam van het zuidertransept. Een zonnestraal werpt door dit gaatje een lichtvlek op een meridiaanlijn. De meridiaanlijn is een koperen strip in de bevloering. Dit is één van de middagwijzers van Adolphe Quetelet met het oog op de opstelling van een betrouwbare uurregeling in het prille begin van de Belgische spoorwegen. Deze constructie dateert van 1839, het oculus is echter een reconstructie van 1912.

KATALOGUS Nr.: ANT095 **LOCATIE:** Naast stadhuis.

STRAAT EN NUMMER: Grote Markt

POSTNUMMER: 2500

TYPE: MER **GEMEENTE:** Lier

DEELGEMEENTE: Lier

BOUWJAAR: 1839

AANTAL STERREN: ***

Schaduw van noord-west zijde stadhuis valt bij 12h zonnetijd op de middaglijn bestaande uit lichtgekleurde kasseien. Waarschijnlijk van Adolphe Quetelet.

In maart 2011 startten de werken voor de heraanleg van de Grote Markt en na een goed jaar werken was het marktplein klaar. Op 27 april 2012 werd de Grote Markt ingehuldigd.

De nieuwe meridiaan bestaat nu uit een 10 cm brede bronzen lat, westelijk van het stadhuis. Ze werkt met de schaduw van de westelijke rand van het stadhuis. De tijdsvereffening kan men aflezen op de Zimmertoren.

KATALOGUS Nr.: OOS011 **LOCATIE:** Gevel Pastorie.

STRAAT EN NUMMER: Sint-Marcellusstraat 11

POSTNUMMER: 9400

TYPE: VER **GEMEENTE:** Ninove

DEELGEMEENTE: Voorde

BOUWJAAR: 1840

AANTAL STERREN: ***

VI - VI, Latijnse spreuk: "MUTIS CAECA LOQUIA NON CAECIS". Voor doven zijn verborgen zaken sprekend, niet voor blinden. De zeer mooie pastorie werd in 1723 gebouwd, de zonnewijzer zou echter pas van 1840 zijn. Hij is in de late jaren '90 gerestaureerd.

KATALOGUS Nr.: ANT005 **LOCATIE:** Gevel aan beiaardtoren abdij van Postel.

STRAAT EN NUMMER: Abdijlaan 16

POSTNUMMER: 2400

TYPE: VER **GEMEENTE:** Mol

DEELGEMEENTE: Mol

BOUWJAAR: 1840

AANTAL STERREN: **

Aan de Norbertijnenabdij van Postel is een zeer grote geschilderde zonnwijzer te vinden. Vermoedelijk aangebracht door de familie Drumomt. Romijnse uursijfers in brons van VI tot V. Historisch mooie site, doch toegang moet aangevraagd worden. De beiaardtoren is van 1610. Toeristisch aantrekkelijke omgeving in de mooie bossen. Na 30 jaar heeft de zonnwijzer nog steeds dezelfde afwerking. Restauratie is aanbevolen. Op de laatste foto van 2024 is duidelijk te zien dat er rond de basis van de stijl nog geschilderde strepen in cirkelvorm te zien zijn van de vroegere beschildering.

KATALOGUS Nr.: WES005 **LOCATIE:** Stadhuis

STRAAT EN NUMMER: Markt 1

POSTNUMMER: 8340

TYPE: VER **GEMEENTE:** Damme

DEELGEMEENTE: Damme

BOUWJAAR: 1849

AANTAL STERREN: ***

Westgerichte zuidwijzer siert het klokkentorentje. Uurlijnen van 10 tot 8 h. De zonnewijzer en het torenuurwerk hangen broederlijk boven elkaar. Het is duidelijk te merken dat de zonnewijzer diende om het uurwerk juist te zetten. Frans van Hinsberg, kunstmid, samen met notaris E. Van Caillie en accountant V. Petitat, de drijvende kracht achter dit beiaardproject, restaureerde in 1959-1960 het historische uurwerk, vervaardigd door Brixius Vleesch (1459). Een bezoek waard. Damme leent zich voor een mooie wandeling in en rond het stadje.

KATALOGUS Nr.: ANT020 **LOCATIE:** Gevel Pastorie 1636

STRAAT EN NUMMER: Kerkeneind

POSTNUMMER: 2920

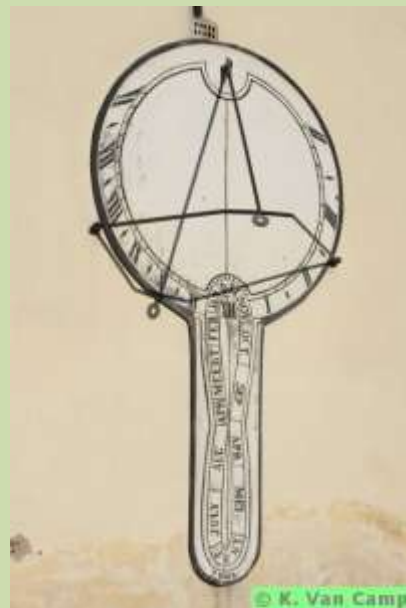
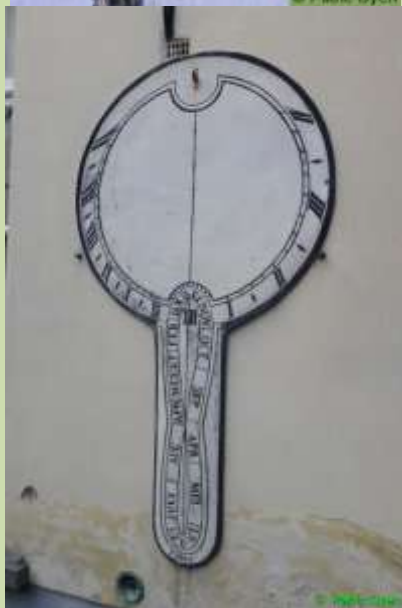
TYPE: VER **GEMEENTE:** Kalmthout

DEELGEMEENTE: Kalmthout

BOUWJAAR: 1850

AANTAL STERREN: **

Ontworpen en aangebracht door Joannes J. Boen (1826 - 1887) landmeter te Kalmthout. Romeinse cijfers. De stijl heeft aan het einde een schijfje met een opening. Gedurende de middag valt door de opening een zonnestraal op de zonnevereffeningslus. De zonnevereffeningslus aangebracht aan de onderzijde van de zonnwijzer vermeldt de 12 maanden van het jaar in Nederlandse taal. Geëmailleerd staal met zwart/wit becijfering. Romeinse cijfers VI tot IV. Bij een bezoek in mei 2015 bleek de stijl spijtig genoeg verdwenen. Zie foto links-onder. In 2017 werd de zonnwijzer gerestaureerd, een nieuwe stijl met schijfje voor middagzonnestraal werd toegevoegd. Marc Schepens en Karel Van Camp zorgden hiervoor.

KATALOGUS Nr.: OOS054 **LOCATIE:** Park van College

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9090

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Merelbeke-Melle

DEELGEMEENTE: Melle

BOUWJAAR: 1871

AANTAL STERREN: ***

De "Cosmographie" (Armillaire sfeer) is een slecht gemaakte replica van de vroegere zonnwijzer. Het college van de Paters Jozefieten te Melle werd opgericht in 1837. Een belangrijke uitbreiding kwam er rond 1870. Toen werd er begonnen met de bouw van een nieuwe vleugel. De bedoeling was o.a. om meer ruimte te creëren voor de lessen fysica en scheikunde. In het verlengde ervan werd in 1871 in de tuin een monumentale zonnwijzer geplaatst. De zonnwijzer werd reeds meermaals gerestaureerd. De uraanduidingen zijn verdwenen, de stijl staat niet meer evenwijdig met de aardas en de meeste teksten op de sokkel zijn bijna onleesbaar. Vooral in een school zou een dergelijk wetenschappelijk instrument juist moeten werken .

KATALOGUS Nr.: LIM006 **LOCATIE:** Kasteel Opleeuw

STRAAT EN NUMMER: Mettekoovenstraat

POSTNUMMER: 3840

TYPE: VER **GEMEENTE:** Tongeren-Borgloon

DEELGEMEENTE: Gors-Opleeuw

BOUWJAAR: 1874

AANTAL STERREN: *

Volledig uit hout gemaakte zonnwijzer tegen de zijgevel van de oostvleugel. Wit geschilderd met zwarte kader. Romeinse cijfers IIII - VIII. De stijl is pijlvormig. Cijfers zijn te groot en staan dicht bij elkaar. De uurlijnen zijn niet meer zichtbaar. Spijtig genoeg ontbreken verschillende cijfers.

IN 2017 bracht Willy Ory een bestuurslid van Zonnwijzerkring Vlaanderen een bezoek aan het kasteel. De toestand van de zonnwijzer was er niet op verbeterd. De foto links-boven is van de jaren 1990 en de foto recht-boven is van 2017.

KATALOGUS Nr.: OOS144 **LOCATIE:** Kerk Sint-Maria

STRAAT EN NUMMER: Everbeekplaats zonder nummer

POSTNUMMER: 9660

TYPE: VER **GEMEENTE:** Brakel

DEELGEMEENTE: Everbeek

BOUWJAAR: 1876

AANTAL STERREN: *

De Inventaris Bouwkundig Erfgoed geeft volgende beschrijving:
"Hardstenen plaat met zonnewijzer, gedateerd 1876, tussen de vensters van de eerste en tweede trav. van de zuidelijke langsgewel."

KATALOGUS Nr.: ANT032 **LOCATIE:** Tuin naast woning.

STRAAT EN NUMMER: Roodborstlaan 3

POSTNUMMER: 2660

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Hoboken

BOUWJAAR: 1881

AANTAL STERREN: *

Alleen tafereel is oorspronkelijk. Getekend "Peeters" Wit marmereen tafereel met windstreken. Romeinse cijfers. Stijl ontbreekt.

KATALOGUS Nr.: ANT148 **LOCATIE:** Tuin van kasteel

STRAAT EN NUMMER: de Merodedreef 128

POSTNUMMER: 2260

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Westerlo

DEELGEMEENTE: Westerlo

BOUWJAAR: 1883

AANTAL STERREN:

Alleenstaand kasteel met neo-Vlaamse-renaissance-inslag, opgetrokken ca. 1929 n.o.v. E. Goethals van 1926-1927, gelegen in omringend park.
Volgens inventaris onroerend erfgoed is er in de tuin een zonnwijzer op arduinen voet met inscriptie "De Wit/Not./1883".

KATALOGUS Nr.: LIM005 **LOCATIE:** Kerk Sint-Niklaas en Sint-Dionysius

STRAAT EN NUMMER: Gotemstraat 54

POSTNUMMER: 3840

TYPE: VER **GEMEENTE:** Tongeren-Borgloon

DEELGEMEENTE: Gotem

BOUWJAAR: 1889

AANTAL STERREN: ***

IIII - III. Geschilderd tegen zuid-oost muur. De kerk en zonnewijzer zijn uit mergelsteen.

KATALOGUS Nr.: VBR035 **LOCATIE:** Gevel gemeentehuis Buizingen

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 1501

TYPE: VER **GEMEENTE:** Halle

DEELGEMEENTE: Buizingen

BOUWJAAR: 1898

AANTAL STERREN: ***

Chronogram "TeMpUs CeDesqUe renoVantUr hoC Ipso ClrCULo VIVes sUrgesqUe. Construit par Tibaut Desimpelaere Bruxelles. Westwijzer X - VI. Dresse par BYL Brux.

KATALOGUS Nr.: WES028 **LOCATIE:** Gevel kasteeltje van firma Beckaert

STRAAT EN NUMMER: Ottegemstraat 83

POSTNUMMER: 8550

TYPE: VER **GEMEENTE:** Zwevegem

DEELGEMEENTE: Zwevegem

BOUWJAAR: 1903

AANTAL STERREN: *

VIII - IV "De tyt vliegt"

KATALOGUS Nr.: ANT166 **LOCATIE:** Voorgevel burgerhuis

STRAAT EN NUMMER: Cogels-Osylei 59

POSTNUMMER: 2600

TYPE: VER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Berchem

BOUWJAAR: 1908

AANTAL STERREN:

De ontwikkeling van de Cogels-Osylei (1881 tot 1914) liep parallel met de hoogdagen van bouwstijlen als jugendstil, art nouveau, eclectische stijl en neoclassicisme. Naar deze periode wordt nostalgisch verwezen met de Franse term belle époque (mooi tijdperk).

Het burgerhuis werd in 1908 opgetrokken naar een ontwerp van architecten August Cols en Alfried Defever. Het huis in late art-nouveaustijl werd in 1984 beschermd als monument.

Onderaan het venster op de bovenste verdieping was vroeger een zonnewijzer in mozaïek aangebracht. Op deze plaats zijn nog 6 lijnen in waaivorm zichtbaar. Het is niet duidelijk of deze lijnen iets te maken hebben met de vroegere zonnewijzer. In de wandelgids voor de wijk Zurenborg "Op wandel door de belle époque" van Alex Elaut en Jan Possemiers staat een tekening van de gevel. Bovenaan is de zonnewijzer merkbaar. De becijfering in Romeinse cijfers is van I t.e.m. VI over een halve cirkelboog. Dit is volkomen onjuist. Het is niet geweten of deze zonnewijzer zo was uitgevoerd.

De foto van de blauwdruk werd geleverd door de eigenaar van het pand.

KATALOGUS Nr.: ANT021 **LOCATIE:** Gevel kasteel Mussenburg Privaat

STRAAT EN NUMMER: Mechelse Steenweg 396

POSTNUMMER: 2650

TYPE: VER **GEMEENTE:** Edegem

DEELGEMEENTE: Edegem

BOUWJAAR: 1924

AANTAL STERREN: *

Arabische cijfers. De uurlijnen van de zonnwijzer zijn getekend volgens de schaduw van de zon op bepaalde tijdstippen.

KATALOGUS Nr.: WES009 **LOCATIE:** Gevel aan villa "Zonnewijzer"

STRAAT EN NUMMER: Rembrandtlaan 11

POSTNUMMER: 8420

TYPE: VER **GEMEENTE:** De Haan

DEELGEMEENTE: De Haan

BOUWJAAR: 1925

AANTAL STERREN: ***

Tekst HORAS NON NUMERO HIHI CERENAS. Ik tel alleen de zonnige uren. zie ook WES036. Arabische uurscijfers van 6 h - 4 h. De villa werd ontworpen door de Gentse architect Valentin Vaerwyck (1882 - 1959) en was zijn buitenverblijf. Gelijkaardige woningen, die ook van zijn hand zijn, vindt men terug in dezelfde straat.

KATALOGUS Nr.: BRU004 **LOCATIE:** Gevel aan huis.

STRAAT EN NUMMER: Schepenenstraat 72

POSTNUMMER: 1050

TYPE: VER **GEMEENTE:** Elsene

DEELGEMEENTE: Elsene

BOUWJAAR: 1925

AANTAL STERREN: ***

Westwijzer XII - XIX. SICVT VMBRA DIES NOSTRI. Waardevolle zonnwijzer.

KATALOGUS Nr.: ANT051 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Middendreef 18

POSTNUMMER: 2950

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Kapellen

DEELGEMEENTE: Kapellen

BOUWJAAR: 1925

AANTAL STERREN:

Hoepelsfeer. Mooie uitvoering.
Oorspronkelijk was deze zonnwijzer opgesteld in een tuin in Bloemendaal bij Haarlem. De zonnwijzer zou gekocht zijn in 1925.

© G. Ter Poorten

© G. Ter Poorten

KATALOGUS Nr.: WES036 **LOCATIE:** Gevel aan villa "Zonnewijzer"

STRAAT EN NUMMER: Rembrandtlaan 11

POSTNUMMER: 8420

TYPE: VER **GEMEENTE:** De Haan

DEELGEMEENTE: De Haan

BOUWJAAR: 1925

AANTAL STERREN: ***

"SINE SOLE SILEO" "Zonder zon ben ik stil". Arabische uursijfers van 10 tot 6. De villa werd ontworpen door de Gentse architect Valentin Vaerwyck (1882 - 1959) en was zijn buitenverblijf. Gelijkaardige woningen, die ook van zijn hand zijn, vindt men terug in dezelfde straat.

KATALOGUS Nr.: BRU026 **LOCATIE:** Koninklijk domein van Laken

STRAAT EN NUMMER: Koninklijk domein Laken

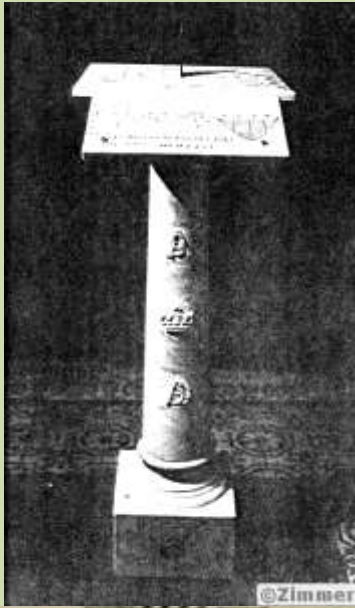
POSTNUMMER: 1000

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Brussel

DEELGEMEENTE: Brussel

BOUWJAAR: 1926

AANTAL STERREN: *

Een huwelijksaandenken

De Liersche horlogiemaker en uitvinder, heer Louis Zimmer Diteky, is de laatste dagen werkzaam geweest in het koninklijk paleis te Laeken, waar hij in den Rozenhof van gemeld paleis een wonderbaren zonnewijzer van eigen vinding geplaatst heeft. Dit werk draagt hij op aan onzen Koning en Koningin tot duurzaam aandenken van het huwelijk van onzen Kroonprins met prinses Astrid van Zweden.

Dese zonnewijzer zal buiten het zonnenuur en het betrekkelijk uur, ook de evennachtslijnen, de zonnestanden, de voornaamste sterrebeelden, enz., aanduiden.

Ongewijfeld zal dit nieuwe wonderwerk door den genialen en al te nodigen Lierenaar aan onze Koninklijke Familie geschonken, een ereplaats innemen tusschen al de geschenken ter gelegenheid van het koninklijk huwelijk opgedragen.

KATALOGUS Nr.: BRU017 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Schermlaan 64

POSTNUMMER: 1150

TYPE: VER **GEMEENTE:** Sint-Pieters-Woluwe

DEELGEMEENTE: Sint-Pieters-Woluwe

BOUWJAAR: 1927

AANTAL STERREN: **

In steen gekapt. Uurlijnen van 7 h tot 6 h. Kleine westelijke declinatie. Tekst: "SURGE ET AMBULA"

KATALOGUS Nr.: BRU013 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Nestor Plissartlaan 14

POSTNUMMER: 1040

TYPE: VER **GEMEENTE:** Etterbeek

DEELGEMEENTE: Etterbeek

BOUWJAAR: 1927

AANTAL STERREN: **

Tekst "CARPE DIEM". In steen gemaakt. Ook halve uurlijnen vallen op.

KATALOGUS Nr.: WES023 **LOCATIE:** Gevel huis

STRAAT EN NUMMER: Grote markt 22

POSTNUMMER: 8900

TYPE: MER **GEMEENTE:** Ieper

DEELGEMEENTE: Ieper

BOUWJAAR: 1927

AANTAL STERREN: **

Het instrument zou een meridiaanwijzer moeten voorstellen. Tekst: Meridiem Ypreusem verum indiat bic Sol Dei Veritas.

KATALOGUS Nr.: BRU016 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Sint-Agatha-Berchemselaan 34

POSTNUMMER: 2023

TYPE: VER **GEMEENTE:** Koekelberg

DEELGEMEENTE: Koekelberg

BOUWJAAR: 1930

AANTAL STERREN: **

Aan gevel van het Koninklijk Atheneum. Mooie zonnewijzer met moederfiguur aan de rechterzijde.

Straatgevel met een raam en versierd met een sgraffitopaneel dat dienst doet als zonnewijzer.

Bij het vervaardigen van sgraffiti (enkelvoud: sgraffito) wordt in verse mortel een lijntekening gekrast en ingekleurd volgens de fresco-techniek. De vlakke lijntekening overheerst samen met een gelijkmatig kleurgebruik.

In de tijd van de Jugendstil werden hoofdzakelijk portretten, gracieuze vrouwen, gestileerd fruit of bloemen als motief gebruikt. Ook later nog was dit een gangbare techniek voor wanddecoratie, vooral aan buitenmuren.

KATALOGUS Nr.: OOS035 **LOCATIE:** Park van de stad Dendermonde

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9200

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Dendermonde

DEELGEMEENTE: Dendermonde

BOUWJAAR: 1930

AANTAL STERREN: *

Horizontale zonnwijzer samengesteld uit elementen van een monumentale trap van het vleeshuis. Heropgericht in de dertiger jaren. Verticale gnomon. Verkeerde constructie.

KATALOGUS Nr.: WES057 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning huis "Sauvegarde"

STRAAT EN NUMMER: Rembrandtlaan 19

POSTNUMMER: 8420

TYPE: EQU **GEMEENTE:** De Haan

DEELGEMEENTE: De Haan

BOUWJAAR: 1934

AANTAL STERREN:

Foutieve oriëntatie.

KATALOGUS Nr.: WES093 **LOCATIE:** Gevel aan woning

STRAAT EN NUMMER: Gouden Boomstraat 42

POSTNUMMER: 8000

TYPE: VER **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Brugge

BOUWJAAR: 1935

AANTAL STERREN: **

Verticale zonnwijzer met arduinen tafereel en metalen stijl. Redelijk goede staat. Waarschijnlijk gemaakt voor middelbare wintertijd. Arabische cijfers van 7 h tot 17 h.

KATALOGUS Nr.: LIM163 **LOCATIE:** Verzameling heemkundige kring

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3940

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Hechtel-Eksel

DEELGEMEENTE: Hechtel

BOUWJAAR: 1936

AANTAL STERREN: **

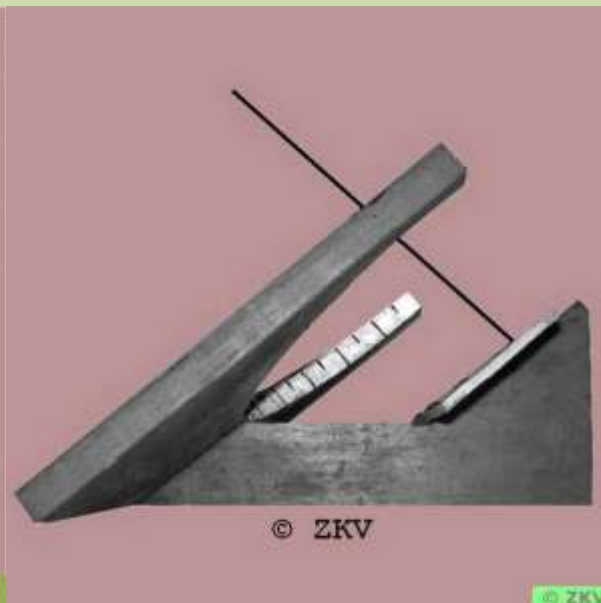
Ontwerper : Pater Rudolf Dreesen

Realisator : Pater Rudolf Dreesen

Spreuk : Omnes vulnerant, ultima necat / Umbra mea, vita tua / Lentae, tristi, gaudenti, celeres / Tempus fugit, ultima latet /
Serius est quam putas / Vides horam, nescis tuam / Transit hora, transit pena, non sic merces ipsa laboris / Veux tu savoir à
qoi que je sers, je marque le temps que tu perds / De tijd vliegt snel gebruikt hem wel

Deze zonnewijzer komt uit een verzameling instrumenten die pater-leraar Rudolf Dreesen (1889 - 1971) van restmaterialen in
elkaar knutselde. Hij was leraar op verschillende plaatsen, ook in Hechtel. De verzameling hoort nu toe aan de Heemkundige
Kring van Hechtel-Eksel die de instrumenten bestudeert.

Op de zonnewijzer staan niet minder dan negen zonnewijzerspreuken en een tijdsvereffeningscurve (met duimspijkers
bevestigd!). De tijdsvereffening is een correctiefactor om de zonnetijd, door de zonnewijzer aangegeven, om te zetten naar de
kloktijd.

KATALOGUS Nr.: LIM098 **LOCATIE:** Festraetsstudio in begijnhof

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3800

TYPE: VER **GEMEENTE:** Sint-Truiden

DEELGEMEENTE: Sint-Truiden

BOUWJAAR: 1942

AANTAL STERREN: **

Julien Louis Camille Festraets, geboren te Sint-Truiden op 17/02/1904 spendeerde 25 jaar ? aan de bouw van zijn astronomisch uurwerk. Rond het uurwerk is de geschiedenis van de tijd uitgebeeld met een zonnewijzer, een zandloper en een wateruurwerk. Aangezien deze zonnewijzer binnen staat, kan hij zijn taak niet vervullen. Toch is hij goed ontworpen en zou in een gepaste omgeving zijn taak kunnen vervullen. Hier zorgt elektrisch licht voor de uitlezing. Er is ook nog een boot van 8m aanwezig die de vaart van Antwerpen naar New-York simuleert. Achter 12 patrijspoorten is de waterstand in verschillende wereldhavens weergegeven. De Festraetsstudio is een bezoek waard.

KATALOGUS Nr.: ANT016 **LOCATIE:** Gevel aan kerk Sint-Gummarus.

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 2500

TYPE: VER **GEMEENTE:** Lier

DEELGEMEENTE: Lier

BOUWJAAR: 1943

AANTAL STERREN: **

Georiënteerde kruisbasiliek in Brabantse hooggotiek van 1378-1569/1624-25.
Zonnewijzer aan zuiddwarsbeukgevel. Gerestaureerd. Zuidwijzer. "VI - VI VIDAS. HORAM NESGIS THAM" (Aanzie het uur, ontken het jouwe).

KATALOGUS Nr.: ANT130 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde villa

STRAAT EN NUMMER: Prof. Piccardlaan 13

POSTNUMMER: 2610

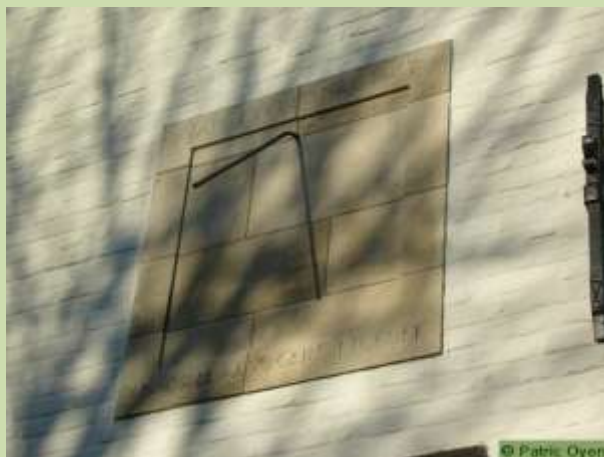
TYPE: VER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Wilrijk

BOUWJAAR: 1946

AANTAL STERREN: *

Tekst: "JAM FUERIT NEC POST UNQUAM REVOCARE LICEBIT" in vlot Nederlands is dit: "Wat voorbij is, is nadien niet meer terug te roepen". (Vertaling door Willy Leenders) .Het instrument bestaat uit 8 witte stenen in de gevel gemetst. Het tafereel ligt iets dieper dan de muur. Spijtig genoeg heeft deze mooie zonnwijzer geen cijfers en uurlijnen.

KATALOGUS Nr.: LIM093 **LOCATIE:** Tuin bij woning

STRAAT EN NUMMER: Markt 15

POSTNUMMER: 3990

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Peer

DEELGEMEENTE: Peer

BOUWJAAR: 1950

AANTAL STERREN:

Zonnewijzer is gemaakt door de eigenaar van het pand.

KATALOGUS Nr.: OOS001 **LOCATIE:** Gevel aan villa

STRAAT EN NUMMER: Beervelde dorp 75

POSTNUMMER: 9080

TYPE: VER **GEMEENTE:** Lochristi

DEELGEMEENTE: Beervelde

BOUWJAAR: 1950

AANTAL STERREN: **

Zeer mooie zuidwijzer.

KATALOGUS Nr.: ANT033 **LOCATIE:** Gevel aan woning

STRAAT EN NUMMER: Gescheurde heide 2

POSTNUMMER: 2520

TYPE: VER **GEMEENTE:** Ranst

DEELGEMEENTE: Oelegem

BOUWJAAR: 1950

AANTAL STERREN: *

Vroegere eigenaar de Heer Vonck heeft zonnewijzer geplaatst. ORAS NISI SERENAS (Ik merk alleen de zonnige uren)

KATALOGUS Nr.: OOS137 **LOCATIE:** Voorgevel aan huis

STRAAT EN NUMMER: Bredestraat 162

POSTNUMMER: 9300

TYPE: VER **GEMEENTE:** Aalst

DEELGEMEENTE: Aalst

BOUWJAAR: 1950

AANTAL STERREN: **

Zeer mooie in kleur geschilderde zonnwijzer geïnspireerd door gelijkaardige zonnwijzers in Oostenrijk. Volgens de eigenaar is het huis van de beginjaren 1950 en zou de zonnwijzer dezelfde ouderdom hebben. Tekst: "Alles bij Tijd en Wijle". Arabische uurscijfers van 1 h tot 6 h. Halve uurlijnen zijn aanwezig. De ijzeren staaf die als stijl dient, vertrekt in een gele zonnecirkel vanuit de muur. De zonnwijzer heeft een mooie schildering van druiventrossen aan een wijnrank. In het huis woonde de schrijver Ben Putteman die de roman "Pee Klak" schreef. Pee Klak was een volksfiguur uit Moorsel bij Aalst. Er is nu een ambachtelijk bier dat naar hem genoemd is.

De zonnwijzer is in 2021 verdwenen omdat er een flatgebouw naast de woning komt.

KATALOGUS Nr.: OOS013 **LOCATIE:** Gevel aan huis

STRAAT EN NUMMER: Bijlokestraat 2

POSTNUMMER: 9200

TYPE: VER **GEMEENTE:** Dendermonde

DEELGEMEENTE: Dendermonde

BOUWJAAR: 1950

AANTAL STERREN: **

Beschilderd ijzer met geboortedatum van de vroegere eigenaars en kinderen. 1929, 1935, 1956, 1962. V - V.
De zonnewijzer is niet meer aanwezig door renovatie van het huis.

KATALOGUS Nr.: ANT002 **LOCATIE:** Tuin voor vakantiewoning.

STRAAT EN NUMMER: Scarphoutdreef 4

POSTNUMMER: 2330

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Merksplas

DEELGEMEENTE: Merksplas

BOUWJAAR: 1950

AANTAL STERREN: *

Mooie sokkel. Romeinse cijfers duiden het zonneuur aan. Er bevindt zich nog een andere onduidelijke uurindeling op de zonnwijzer.

KATALOGUS Nr.: VBR007 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Leuvensestraat 50

TYPE: VER **GEMEENTE:** Aarschot

BOUWJAAR: 1952

POSTNUMMER: 3200

DEELGEMEENTE: Aarschot

AANTAL STERREN:

Volgens de eigenaar komt de zonnewijzer van Spanje. VI - V. zonnewijzer heeft 4 figuurtjes.

KATALOGUS Nr.: LIM031 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Oude God 27

POSTNUMMER: 3621

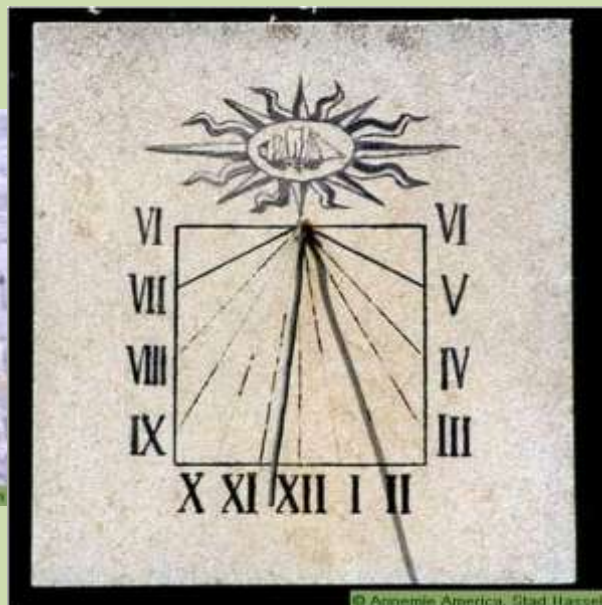
TYPE: VER **GEMEENTE:** Lanaken

DEELGEMEENTE: Rekem

BOUWJAAR: 1952

AANTAL STERREN: *

Gekocht in Parijs. Aangebracht aan zuidmuur. Romeinse cijfers VI - VI. Witte steen op zwarte achtergrond. De muur heeft echter een declinatie. Daardoor duidt de zonnwijzer een verkeerd uur aan.

KATALOGUS Nr.: LIM024 **LOCATIE:** Tuin van paters kruisheren

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3680

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Maaseik

DEELGEMEENTE: Maaseik

BOUWJAAR: 1953

AANTAL STERREN: **

Wereldbol met zonnevereffeningscurve, equator en ecliptica. Gemaakt door pater Antonius van Dooren. Restauratie door J. Lyssens in 2003. De zonnewijzer is geplaatst op privé domein. De zonnewijzer kan bewonderd worden op de woensdag voor O.L.H. Hemelvaart, tijdens open monumentendag of na afspraak met Erik Froyen Tel. 089 757300.

KATALOGUS Nr.: WES020 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Damse vaart West 2

POSTNUMMER: 8340

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Damme

DEELGEMEENTE: Damme

BOUWJAAR: 1955

AANTAL STERREN: **

"Le temps passe, la peine s'oublie et l'oeuvre reste" Zeer mooie zonnwijzer. Bij de woning is een museum van uurwerken en aanverwante instrumenten. Het museum is niet zo ver verwijderd van het centrum van Damme. Zie ook zonnwijzer aan stadhuis van Damme.

In deze woning verbleef vroeger Frans-Wiro van Hinsbergen

KATALOGUS Nr.: LIM026 **LOCATIE:** Tuin vooraan dekenij

STRAAT EN NUMMER: Steenstraat

POSTNUMMER: 3890

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Gingelom

DEELGEMEENTE: Gingelom

BOUWJAAR: 1960

AANTAL STERREN: **

De zonnewijzer staat op een stenen sokkel van 70 cm hoog. Een tweede voetstuk is 15 cm hoog en in ijzer. De zonnewijzer heeft een diameter van 1 m.

Deze armilaire sfeer heeft Romeinse uurscijfers van VI tot VI uur.

KATALOGUS Nr.: WES013 **LOCATIE:** Gevel Sint-Jans Hospitaal

STRAAT EN NUMMER: Mariastraat

POSTNUMMER: 8000

TYPE: VER **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Brugge

BOUWJAAR: 1961

AANTAL STERREN: ***

Grote zonnewijzer op binnenplein van het hospitaal. Zeer mooie ligging. Het hospitaal is nu museum. Bezoek waard. Vierkante kalkzandstenen zonnewijzer met Romeinse cijfers ter vervanging van oude bepleisterde zonnewijzer van 1909. Uitlezing: XI - VIII.

De bovenste 2 foto's dateren van 1991 en de onderste 2 foto's dateren van 2021.

KATALOGUS Nr.: BRU018 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Vanden Thorenlaan 26

POSTNUMMER: 1160

TYPE: VER **GEMEENTE:** Oudergem

DEELGEMEENTE: Oudergem

BOUWJAAR: 1961

AANTAL STERREN: **

In steen met 7 datumlijnen. Becijfering van VII tot XII. Oostelijke declinatie. Wespennest aan onderzijde stijl.
Zonnewijzer is niet meer aanwezig.

KATALOGUS Nr.: OOS019 **LOCATIE:** Gevel huis

STRAAT EN NUMMER: Kluisberg 32

POSTNUMMER: 9340

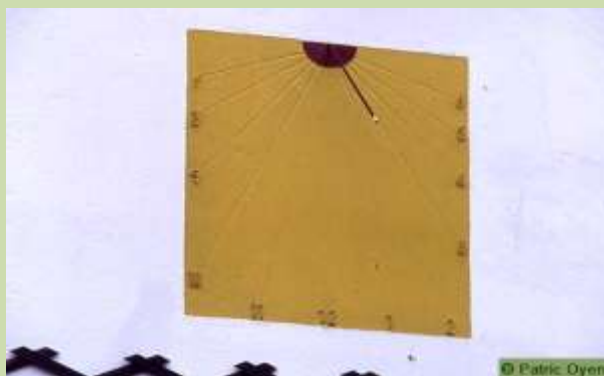
TYPE: VER **GEMEENTE:** Lede

DEELGEMEENTE: Lede

BOUWJAAR: 1962

AANTAL STERREN: **

Westafwijkende verticale zonnwijzer. Arabische cijfers. Geel geschilderd. 7 - 6.

KATALOGUS Nr.: LIM042 **LOCATIE:** Koninklijk domein

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3630

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Maasmechelen

DEELGEMEENTE: Opgrimbie

BOUWJAAR: 1962

AANTAL STERREN: ***

Hoepelsfeer, gemaakt door Frans-Wiro van Hinsberg. (1906 - 1986)

Ontwerp en constructie: Frans-Wiro van Hinsberg (1906-1986)

Spreuk: ELC DINC UP ZYN TYD (in een van de banden)

Deze klassieke zonnwijzer op een monumentale sokkel staat bij de villa Fridhem in het koninklijke domein. Hij is een geschenk van de provincie West-Vlaanderen aan koning Boudewijn en koningin Fabiola bij gelegenheid van hun eerste officieel bezoek aan Brugge.

De architect van het domein koos, tot grote ergernis van ontwerper kunstsmid Frans-Wiro van Hinsberg uit Damme, de (verkeerde) plaats voor de zonnwijzer en wilde die niet meer wijzigen. Eenzelfde zonnwijzer staat bij de woning van de weduwe van Hinsberg in Damme. In het Museum Sint-Janshospitaal in Damme bevindt zich het 'Kunstkabinet van Hinsberg' met een selectie uit het werk van de kunstsmid.

Koning Boudewijn en koningin Fabiola kwamen bijna elk weekend in Opgrimbie. Na de dood van de koning in 1993 kwam de koningin er nog zelden.

Bij de bouw van de koninklijke villa adviseerde Jozef Weyns, de eerste conservator van het openluchtmuseum in Bokrijk (Genk). De naam 'Fridhem' bracht koning Boudewijn mee uit Zweden. Het paleis van zijn grootouders heette zo.

Voor het maken van een foto was er geen toelating. De koningin stond erop om daarvoor zelf te zorgen. En dat deed ze ook. Tekst overgenomen van website Willy Leenders.

KATALOGUS Nr.: WES026 **LOCATIE:** Gevel apotheek "Geldof"

STRAAT EN NUMMER: Kortrijkse straat 114

POSTNUMMER: 8870

TYPE: VER **GEMEENTE:** Izegem

DEELGEMEENTE: Izegem

BOUWJAAR: 1963

AANTAL STERREN: *

Uurlijnen en cijfers zijn empirisch vastgesteld. VI - VI

KATALOGUS Nr.: OOS030 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Adelaarstraat 26

POSTNUMMER: 9051

TYPE: ONB **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Sint-Denijs-Westrem

BOUWJAAR: 1963

AANTAL STERREN:

Het exemplaar werd aangekocht in Zweden.

KATALOGUS Nr.: OOS050 **LOCATIE:** Tuin van huis.

STRAAT EN NUMMER: Dorpsstraat 35

POSTNUMMER: 9052

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Zwijnaarde

BOUWJAAR: 1965

AANTAL STERREN: **

INTER FLORES LEGO HORAS. IIII - VIII zonnwijzer naar model Gentse Floralien.

KATALOGUS Nr.: ANT200 **LOCATIE:** Zijgevel van villa

STRAAT EN NUMMER: Hof van Delftlaan 23

POSTNUMMER: 2180

TYPE: VER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Ekeren

BOUWJAAR: 1968

AANTAL STERREN: **

Verticale zuidwijzer aan zijgevel villa. De zonnwijzer werd op vraag van de eigenaar de Heer Cloostermans tijdens de bouw van de villa aangebracht. De toenmalige architect Van Looy zorgde op een deskundige wijze voor de uitvoering. De zonnwijzer is gekapt uit witte steen. De uurscijfers van 6 h tot 18 h zijn zichtbaar aan de kant van de zonnwijzer. De zijgevel heeft een lichte oostelijke afwijking. Daarom is het tafereel iets scheef geplaatst zodat de zonnwijzer exact naar het zuiden gericht is.

Het woord "CLOOSTERHOF" aan de onderzijde is samengesteld uit een gedeelte van de woorden "CLOOSTERMANS" (de naam van de eigenaar) en "HOF" (Hof van Delftlaan).

KATALOGUS Nr.: ANT056 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Baan Breendonk-Temse

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Puurs-Sint-Amands

BOUWJAAR: 1968

POSTNUMMER: 2870

DEELGEMEENTE: Puurs-Sint-Amands

AANTAL STERREN: **

Bronskleurig VI - VI. Tekst "Aangeboden door bedrijfsschool Juni 1968" De zonnewijzer is gestolen rond 1995.

KATALOGUS Nr.: ANT128 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Steenweg op Diest 7

TYPE: VER **GEMEENTE:** Turnhout

BOUWJAAR: 1968

POSTNUMMER: 2300

DEELGEMEENTE: Turnhout

AANTAL STERREN:

KATALOGUS Nr.: ANT023 **LOCATIE:** Tuin voor gemeentehuis

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 2640

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Mortsel

DEELGEMEENTE: Mortsel

BOUWJAAR: 1969

AANTAL STERREN: **

Bronzen equatoriale hoepelsfeer. Gemaakt door Henri Van Springel Geb. Geel 1916. Tekst: "Moge deze zonnwijzer voor de Mortselanaren steeds stonden van vreugde aanwijzen Ordnance Depot 4 oktober 1969" . De zonnwijzer prijkt voor een grote waterpartij met fontein voor het gemeentehuis. Het gemeentehuis is gebouwd op een buitenglacijs van Fort IV van de Brialmont gordel. Dit gebouw bevat mooie kunstwerken. De zonnwijzer werd geschonken op 4 oktober 1969 door het Fort IV om het peterschap van de stad Mortsel over het fort te memoreren.
Zeer mooie uitvoering. Was een bezoek waard. Met de aanleg van het nieuwe plein is de zonneijzer verdwenen.

KATALOGUS Nr.: ANT019 **LOCATIE:** Grafzerk van Louis Zimmer op begraafplaats Kloosterheide

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 2500

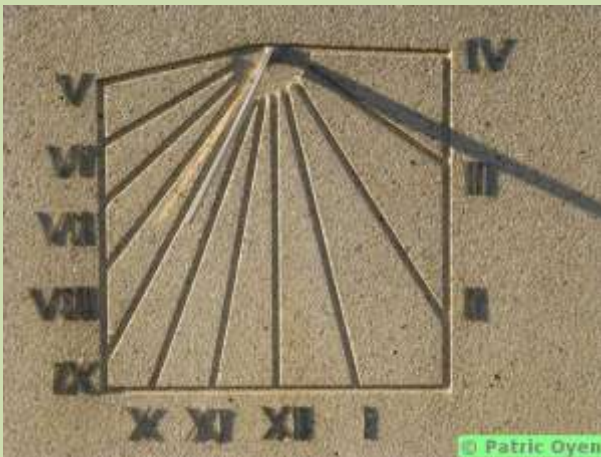
TYPE: VER **GEMEENTE:** Lier

DEELGEMEENTE: Lier

BOUWJAAR: 1970

AANTAL STERREN: ***

Zuidwijzer, Oostafwijkend. Geen natuursteen. Becijfering: V - VI. Deze eenvoudige zonnewijzer is uit de verticale grafsteen gehouwen. Het instrument heeft een naar het oosten afwijkende declinatie.

KATALOGUS Nr.: ANT065 **LOCATIE:** Tuin voor woning

STRAAT EN NUMMER: Monnikenhoflaan 46

POSTNUMMER: 2620

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Hemiksem

DEELGEMEENTE: Hemiksem

BOUWJAAR: 1970

AANTAL STERREN: **

Gemaakt door smid in Nederland

KATALOGUS Nr.: WES049 **LOCATIE:** Gevel aan boerderijtje

STRAAT EN NUMMER: Krinkeldijk 7

POSTNUMMER: 8340

TYPE: VER **GEMEENTE:** Damme

DEELGEMEENTE: Damme

BOUWJAAR: 1970

AANTAL STERREN: **

In steen gehouwen en vervaardigd door van Hinsberg X - VI. Spreuk: "SINE SOLE NIHIL"

KATALOGUS Nr.: OOS016 **LOCATIE:** Zijgevel van huis.

STRAAT EN NUMMER: Dorpsstraat 35

POSTNUMMER: 9052

TYPE: VER **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Zwijnaarde

BOUWJAAR: 1970

AANTAL STERREN: **

Verticaal ten opzichte van muur geplaatste gnomon. VII - VIII. Albert is een gepensioneerde steenhouwer. Zonnewijzer gemaakt door eigenaar.

KATALOGUS Nr.: OOS010 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Verkenstraat 25

POSTNUMMER: 9190

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Stekene

DEELGEMEENTE: Stekene

BOUWJAAR: 1970

AANTAL STERREN:

Op zandstenen voet en door eigenaar gemaakt. Zonder becijfering. Tuinversiering zonder astronomische waarde.

KATALOGUS Nr.: OOS151 **LOCATIE:** Voorgevel

STRAAT EN NUMMER: Oude Dorpsstraat 4

POSTNUMMER: 9120

TYPE: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Vrasene

BOUWJAAR: 1970

AANTAL STERREN:

Zeer mooie mozaïek. De stijl ontbreekt spijtig genoeg. De gevel is zuidelijk gericht met een declinatie van 10° oost. (gemeten met Google Earth). De uurlijnen zijn niet correct aangebracht volgens de muurdeclinatie en ook niet correct volgens de zonnetijd. De 12 h lijn wijkt te veel af van de verticale. Dierenriemtekens van vissen, boogschutter, ram en schorpioen. Gemaakt door Paul Declerck uit Nieuwkerken Waas.

© Patric Oyen

© Patric Oyen

© Patric Oyen

© Patric Oyen

KATALOGUS Nr.: ANT066 **LOCATIE:** Gevel aan brouwershuis (Bezinningsoord)

STRAAT EN NUMMER: Herentalse baan 197

POSTNUMMER: 2240

TYPE: VER **GEMEENTE:** Zandhoven

DEELGEMEENTE: Viersel

BOUWJAAR: 1972

AANTAL STERREN: *

Ten zuiden van het kasteel Hovorst en ten westen van de watermolen: voormalige brouwerij z.g. "De Valk", thans v.z.w. "Leven in de Brouwerij", een opvang- en bezinningscentrum.
Ijzeren stang in muur, lijnen op muur geschilderd. Zonnewijzer is niet correct aangebracht.

KATALOGUS Nr.: WES062 **LOCATIE:** Vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Vredelaan 41

POSTNUMMER: 8820

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Torhout

DEELGEMEENTE: Torhout

BOUWJAAR: 1973

AANTAL STERREN: *

Zichtbaar van op de straat.

KATALOGUS Nr.: WES035 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Sint-Hubertuslaan 83

POSTNUMMER: 8200

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Sint-Andries

BOUWJAAR: 1973

AANTAL STERREN:

Stalen kunstwerk 6 - 6

KATALOGUS Nr.: ANT058 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Nijverheidsstraat 58

POSTNUMMER: 2160

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Wommelgem

DEELGEMEENTE: Wommelgem

BOUWJAAR: 1973

AANTAL STERREN: ***

In RVS gemaakt door kunstsmid Noël Wommelgem. VI - VIII. "Ik tel alleen de heldere uren" Aangeboden door het personeel op 13 oktober 1973.1923 - 1973".

KATALOGUS Nr.: LIM030 **LOCATIE:** Tuin voor open bebouwing

STRAAT EN NUMMER: Bedrijfstraat 2

POSTNUMMER: 3990

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Peer

DEELGEMEENTE: Peer

BOUWJAAR: 1974

AANTAL STERREN: **

Grote moderne hoepelsfeer. Is gemaakt door technisch instituut van Beringen.

KATALOGUS Nr.: ANT247 **LOCATIE:** Zimmermuseum

STRAAT EN NUMMER: Zimmerplein 19

POSTNUMMER: 2500

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Lier

DEELGEMEENTE: Lier

BOUWJAAR: 1975

AANTAL STERREN: ***

“In een hoekje op de zolderverdieping onder een dikke laag stof zag ik enkele maanden geleden deze zonnwijzer toevallig staan”, zegt Peter Mutert, wetenschappelijk adviseur van het Zimmertorencomité. “Ik nam hem mee naar huis, maakte hem proper en bestudeerde hem. Na veel opzoekwerk kwam ik tot de conclusie dat het een vrij uniek exemplaar betreft. Uniek door de uitzonderlijke combinatie van zonnwijzer met aan de bovenkant het ‘analemma’, de tijdsvereffeningslus met andere woorden.” “Ik heb dan geprobeerd te achterhalen waar deze zonnwijzer vandaan kwam. Uiteindelijk kwam ik terecht bij Zonnwijzerkring Vlaanderen, die een specialist (Joris Willems) naar hier stuurde. Hij ontdekte al vlug dat de zonnwijzer hier in 1988 tentoongesteld stond, tijdens de expo naar aanleiding van de honderdste geboortedag van Louis Zimmer. De zonnwijzer was in bruikleen gegeven door Frans Bonjean van Urania Hove. Hij zou die in de jaren zeventig of tachtig gemaakt hebben. Na de expo is de zonnwijzer hier wellicht ergens blijven staan en uiteindelijk op de zolder beland.

“Deze zonnwijzer laat toe de (zonne)tijd af te lezen op de gele horizontale boog. Centraal staat 12u, het streepje rechts staat voor 13u, enzovoort. Bovenaan, op het witte plaatje, staat de tijdsvereffeningslus waarop je de tijdsvereffening, de afwijking van de ware zonnetijd dus, kan aflezen. Via de rode draaiknop en de schaalverdeling op de witte boog kan je dan de gele boog juist op de witte boog schuiven, zodat rekening wordt gehouden met de geldende tijdsvereffening.”

De zonnwijzer van Frans Bonjean is voortaan te zien in het Zimmermuseum.
Chris Van Rompaey Nieuwsblad 13 mei 2022

KATALOGUS Nr.: ANT004 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning.

STRAAT EN NUMMER: Neerstraat 4

POSTNUMMER: 2370

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Arendonk

DEELGEMEENTE: Arendonk

BOUWJAAR: 1975

AANTAL STERREN: **

Groot instrument zonder sokkel op de grond. Tekst: " 5.5.33 OL 51.19.30 NB " die de geografische coördinaten weergeeft.

KATALOGUS Nr.: ANT216 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde huis

STRAAT EN NUMMER: August Scheyvaertslaan 88

POSTNUMMER: 2180

TYPE: VER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Ekeren

BOUWJAAR: 1975

AANTAL STERREN:

Vierkante blauwkleurige zonnwijzer gemaakt als zuidwijzer. De Romeinse becijfering is van VI tot VI uur. De zonnwijzer is tegel in faience. Hij werd circa 40 jaar geleden aangekocht in Antwerpen. De gevel heeft een oostelijke declinatie van 105°. Hierdoor heeft de zonnwijzer spijtig genoeg geen nut als tijdsaanduider.

KATALOGUS Nr.: LIM038 **LOCATIE:** Ingang Radsonfabrieken

STRAAT EN NUMMER: Vogelsancklaan 250

POSTNUMMER: 3520

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Zonhoven

DEELGEMEENTE: Zonhoven

BOUWJAAR: 1975

AANTAL STERREN: *

Moderne uitvoering. Het tafereel is een ronde schijf met een te lange gnomon. Totaal verkeerde opstelling.

KATALOGUS Nr.: ANT094 **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde villa

STRAAT EN NUMMER: Hoogeind 35

POSTNUMMER: 2940

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Stabroek

DEELGEMEENTE: Stabroek

BOUWJAAR: 1975

AANTAL STERREN:

Bronzen zonnwijzer met spreuk. zonnwijzer staat op mooie zandstenen sokkel.

KATALOGUS Nr.: OOS040 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Pauwstraat 147

POSTNUMMER: 9120

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Melsele

BOUWJAAR: 1975

AANTAL STERREN: **

In roestvrij staal. IV - VIII. Spreuk: "Ik tel alleen de heldere uren." 16-11-75 Albert Simonne. Gemaakt door Noël Wommelgem.

KATALOGUS Nr.: OOS022 **LOCATIE:** Gevel villa

STRAAT EN NUMMER: Smetledestraat 20

POSTNUMMER: 9340

TYPE: VER **GEMEENTE:** Lede

DEELGEMEENTE: Impe

BOUWJAAR: 1976

AANTAL STERREN:

Koperen romeinse cijfers en zon rond stijl.

KATALOGUS Nr.: VBR025 **LOCATIE:** Gevel huis

STRAAT EN NUMMER: Bergenblokstraat 73

POSTNUMMER: 1970

TYPE: VER **GEMEENTE:** Wezembeek-Oppem

DEELGEMEENTE: Wezembeek-Oppem

BOUWJAAR: 1976

AANTAL STERREN: *

Aangekocht in Ploemenach Bretagne VI - VI. In graniet met 6 beeldhouwde figuurtjes.

KATALOGUS Nr.: OOS186 **LOCATIE:** Gevel van villa

STRAAT EN NUMMER: Nieuwstraat 17

POSTNUMMER: 9051

TYPE: VER **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Sint-Denijs_Westrem

BOUWJAAR: 1979

AANTAL STERREN: *

Spijtig dat deze zonnewijzer niet beter technisch ontworpen is. Hij maakt deel uit van de gevel als versiersel.

KATALOGUS Nr.: VBR045 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde huis boven garage.

STRAAT EN NUMMER: Minnezang 4

POSTNUMMER: 3210

TYPE: VER **GEMEENTE:** Lubbeek

DEELGEMEENTE: Linden

BOUWJAAR: 1979

AANTAL STERREN: **

Witte zandsteen, gemaakt door Pieter Boudens. 9 - 20. ANNO 1979

KATALOGUS Nr.: VBR003 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde huis.

STRAAT EN NUMMER: Grotstraat 5

POSTNUMMER: 1760

TYPE: VER **GEMEENTE:** Roosdaal

DEELGEMEENTE: Roosdaal

BOUWJAAR: 1979

AANTAL STERREN:

Meegebracht uit Spanje. Lachend zonnetje met haantje. VI - VI. Uiltje en haantje respectievelijk voor dag en nacht.

KATALOGUS Nr.: ANT003 **LOCATIE:** Gevel aan hoeve. "Paarhoeve"

STRAAT EN NUMMER: Opstal 3

POSTNUMMER: 2330

TYPE: VER **GEMEENTE:** Merksplas

DEELGEMEENTE: Merksplas

BOUWJAAR: 1980

AANTAL STERREN: *

Cementen tafereel met enkele kleefcijfers. Meeste cijfers ontbreken. De eigenaar heeft de cijfers aangebracht volgens het verschuiven van de stijlschaduw. Inmiddels is het gebouw gerenoveerd en is de zonnewijzer niet meer aanwezig.

KATALOGUS Nr.: WES012 **LOCATIE:** Gevel huis

STRAAT EN NUMMER: Rode-kruisstraat 4

POSTNUMMER: 8400

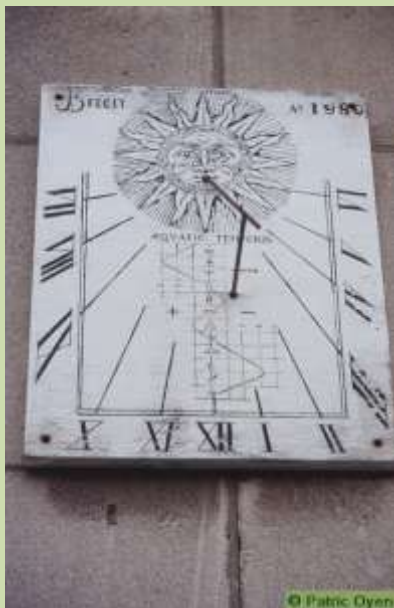
TYPE: VER **GEMEENTE:** Oostende

DEELGEMEENTE: Oostende

BOUWJAAR: 1980

AANTAL STERREN: **

Ontwerp eigenaar. Wit geschilderd tafereel met zwarte uurlijnen en zonnevereffeningscurve. VII - VI AEQVATO TEMPORIS.
De maker Jan Dreesen was vroeger secretaris van de heemkundige kring.

KATALOGUS Nr.: VBR004 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Ballingsstraat 20

POSTNUMMER: 3078

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Kortenberg

DEELGEMEENTE: Meerbeek

BOUWJAAR: 1980

AANTAL STERREN: *

Gemaakt door Pieter Boudens. Horizontale en verticale zonnwijzer. Tekst: TEMPUS/DUM/TERITVRGENS/
MANET/MARQUES Meerbeek Anno 1980 Cijfers 7 - 18 50°52'10" NB 34°53' OL

KATALOGUS Nr.: VBR026 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Oude baan 30

POSTNUMMER: 3360

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Bierbeek

DEELGEMEENTE: Korbeek-Lo

BOUWJAAR: 1980

AANTAL STERREN: *

Ronde zuil in witte zandsteen, 70 cm hoog met omtrek 123 cm. Het tafereel staat schuin. VII - IV, Kunstwerk van Joris Laroy
4°44' O.L. 50°48' N.B.

KATALOGUS Nr.: LIM039 **LOCATIE:** Gevel aan kasteel Oude Kuil

STRAAT EN NUMMER: Oude kuil 1

POSTNUMMER: 3680

TYPE: VER **GEMEENTE:** Maaseik

DEELGEMEENTE: Neeroeteren

BOUWJAAR: 1980

AANTAL STERREN: ***

Tekst: "E SALICE ROBVR" (Kracht uit wilgenhout.) en tekst "Ik tel alleen de zonnige uren." Ontwerp: De Roose. Gemaakt door Pieter Boudens.

KATALOGUS Nr.: WES040 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Legeweg 246

POSTNUMMER: 8200

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Sint-Andries

BOUWJAAR: 1981

AANTAL STERREN:

Gemaakt door eigenaar

KATALOGUS Nr.: LIM019 **LOCATIE:** Parkje vooraan kerk

STRAAT EN NUMMER: Kerkdorp

POSTNUMMER: 3990

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Peer

DEELGEMEENTE: Wijchmaal

BOUWJAAR: 1981

AANTAL STERREN: **

In de zonnwijzer werd de wijzerplaat van het oude torenuurwerk verwerkt. Ijzeren plaat met cijfers VI - VI. Platte schijf met gnomon. Juistheid is twijfelachtig omdat bij dit type zonnwijzer het tafereel equatoriaal moet opgesteld worden. Bij de oude foto van 1992 ontbreken verschillende delen van de Romijnse cijfers. Die werden inmiddels terug aangebracht.

KATALOGUS Nr.: BRU024 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Korporaal Claesstraat 38

POSTNUMMER: 1030

TYPE: VER **GEMEENTE:** Schaarbeek

DEELGEMEENTE: Schaarbeek

BOUWJAAR: 1981

AANTAL STERREN: **

Klein zonnwijzertje waarschijnlijk in leisteen. Gemaakt door José Bosard. Westelijke declinatie.

KATALOGUS Nr.: OOS082 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Hollebeek 99

POSTNUMMER: 9140

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Temse

DEELGEMEENTE: Temse

BOUWJAAR: 1981

AANTAL STERREN:

Waardevolle Zw gemaakt uit messing. Is gemonteerd op sokkel in witte zandsteen.

KATALOGUS Nr.: WES019 **LOCATIE:** Gevel museum heemkunde "Turkeyenhof"

STRAAT EN NUMMER: Zegelaan 42

POSTNUMMER: 8450

TYPE: VER **GEMEENTE:** Bredene

DEELGEMEENTE: Bredene

BOUWJAAR: 1982

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer werd gemaakt door J.B. Dreesen. Hij was lid van de heemkring "De Plate" uit Oostende. Het instrument bevindt zich aan de voorgevel van het Turkeyenhof, een gerestaureerde hoeve uit 1737. Het Turkeyenhof is voor de heemkundige kring Ter Cuere een heemhuis en een documentatiecentrum. In de museumhoeve krijgt de bezoeker via de tentoongestelde oude gebruiksvoorwerpen, Gallo-Romeinse vondsten die dateren uit de periode 70 - 100 na Christus, foto's en affiches, een brede kijk op het verleden van de gemeente Bredene en streek.

Tekst op zonnwijzer: "ZONDER ZON ZWIJG IK".

Witte ondergrond met zwarte becijfering. FECIT en daar achter de initialen van J.B. Dreesen.

KATALOGUS Nr.: OOS051 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Gelaagstraat 31

POSTNUMMER: 9150

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 1982

AANTAL STERREN: **

Werd gemaakt door de Heer Ketels

KATALOGUS Nr.: WES038 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Ruddervoordestraat 2

POSTNUMMER: 8210

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Zedelgem

DEELGEMEENTE: Zedelgem

BOUWJAAR: 1983

AANTAL STERREN:

Aangekocht type.

KATALOGUS Nr.: OOS004 **LOCATIE:** Grond voor bibliotheek

STRAAT EN NUMMER: Soudan Square

POSTNUMMER: 9600

TYPE: ANA **GEMEENTE:** Ronse

DEELGEMEENTE: Ronse

BOUWJAAR: 1984

AANTAL STERREN: ***

Vóór de Stedelijke Openbare Bibliotheek, dat een zeer functioneel gebouw is van de architecten D. Craet en A. Lequesne, is op de grond een analemmatische zonnewijzer te bekijken. Materiaal: tafereel bestaat uit veelkleurig glasmosaïek. De stijl is de toeschouwer zelf, mits hij op de juiste plaats op de lusvormige kalender staat. Aflezing: uren van IV tot VIII h in plaatselijke ware zonnetijd.

Bijzonderheden: deze zonnewijzer ontstond in 1983 als educatief project van de plaatselijke Dr. Ovide Decrolyschool. Het ontwerp van het tafereel is van de veelzijdige Vlaamse kunstenaar Pjeroo Roobjee en werd uitgevoerd door de mozaïst Gino Tondat. Van dit kunstwerk werd destijds eveneens een litho gemaakt. Op de straat aangebracht. In zeer goede toestand. Zeker een omweg waard: dit is immers één van de weinige analemmatische zonnewijzers in ons land.

In het stedelijk museum van Ronse is een lithografie tentoongesteld van Pjeroo Roobjee. Hij stelt de analemmatische zonnewijzer voor. Objectnummer: R00577

Collectie: Must Wonen

Onderaan links genummerd "90/250". Onderaan rechts, gesigneerd "roobjee ' 84"

Datering: 1984

Afmetingen

hoogte 61 cm

breedte 88 cm

hoogte met kader 66 cm

breedte met kader 93 cm

KATALOGUS Nr.: VBR074 **LOCATIE:** Zuidgevel

STRAAT EN NUMMER: Stationstraat 33

POSTNUMMER: 3070

TYPE: VER **GEMEENTE:** Kortenberg

DEELGEMEENTE: Kortenberg

BOUWJAAR: 1985

AANTAL STERREN: ***

Verticale zonnewijzer in leisteen gemaakt door L. Bosard.

Deze bekende zonnewijzerbouwer heeft veel gelijkaardige zonnewijzers gemaakt die steeds de gemiddelde zomer- en wintertijd weergeven.

De zonnewijzer heeft oorspronkelijk aan een zuidgevel gehangen bij de grootouders van de huidige eigenaar. Adres: Heilige kruiswegstraat 34 Schepdaal.

Tekst op zonnewijzer: "L. BOSARD LIEGE 1985 LAT. 50°50' D 11° 46' LONG. 4° 12' = 16 m 47 s"

Arabische cijfers 9 h - 6 h voor gemiddelde wintertijd.

Romeinse cijfers VII - VI voor gemiddelde zomertijd.

KATALOGUS Nr.: WES065 **LOCATIE:** Plantsoen ten zuiden van de kerk

STRAAT EN NUMMER: Kanegem-Dorp zonder nummer

POSTNUMMER: 8700

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Tielt

DEELGEMEENTE: Kanegem

BOUWJAAR: 1985

AANTAL STERREN: **

Kanegem-Dorp z.nr. Zonnewijzer, geplaatst in een plantsoentje ten zuiden van de kerk. In 1985 geschonken door Killingworth Village, ter ere van "Kanegem Bebloemd".

Bronzen horizontale zonnewijzer bevestigd op blauwe natuurstenen plaat, geplaatst op lage bakstenen sokkel. Vermelding op naamplaatje: "PRESENTED TO KANEGEM / BY / KILLINGWORTH VILLAGE / 23RD JULY 1985" .

KATALOGUS Nr.: WES007 **LOCATIE:** Kasteel Beisbroek.

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 8200

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Sint-Andries

BOUWJAAR: 1986

AANTAL STERREN: ***

Zonnewijzer bevindt zich voor de volkssterrenwacht van Brugge die gevestigd is in het kasteel Beisbroek. Meervoudig type, gemaakt door Pieter Boudens. Het kasteel staat in prachtige bossen die toegankelijk zijn voor iedereen.

KATALOGUS Nr.: ANT014 **LOCATIE:** Tuin van Park "Schildehof". Dodoenstuin.

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 2970

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Schilde

DEELGEMEENTE: Schilde

BOUWJAAR: 1986

AANTAL STERREN: ***

De zonnewijzer bevindt zich in de Dodoenstuin. De Dodoenstuin, een kruidentuin, is uitgebouwd op de moestuin van het kasteel van de Baron Van de Werve (poort = originele ingang v/d moestuin van de 18e eeuw). Een Renaissancetuin, geopend in 1977 (cfr monument v. Dodoens)

De tuin is opgedragen aan de grote Vlaamse kruidkundige R. Dodoens.

Het kasteel is in 1952 verkocht door de schoondochter De la Boussiere aan de gemeente met 42 ha grond wat er na de verkaveling nog overbleef. Op deze grond hebben we nu Schilde Park, de Pont, de Bijentuin en de Dodoenstuin.

Rembert Dodoens, beter bekend onder zijn gelatiniseerde naam Rembertus Dodonaeus (Mechelen, 29 juni 1517 of 1518, Leiden, 10 maart 1585) was een Vlaams plantkundige en arts.

In 1541 werd hij stadsgeneesheer te Mechelen, daarna was hij van 1575 tot 1578 keizerlijk lijfarts te Wenen. In 1582 werd hem een leerstoel aangeboden aan de Universiteit Leiden, waarop hij naar Holland vertrekt. Hij wordt er hoogleraar in de geneeskunde. Na zijn dood op 10 maart 1585 wordt hij in de Pieterskerk te Leiden begraven, waar nog een gedenksteen aan hem herinnert.

Equatoriale hoepelsfeer uit smeedijzer. Becijfering van VI tot VI. Zeer mooie uitvoering.

KATALOGUS Nr.: LIM016 **LOCATIE:** Park bij de Achelse fontein

STRAAT EN NUMMER: Michielsplein

POSTNUMMER: 3930

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Hamont-Achel

DEELGEMEENTE: Achel

BOUWJAAR: 1988

AANTAL STERREN: ***

Tussen de kerk en het gemeentehuis is een parkje waar de zonnwijzer is geplaatst. Grote ijzeren armilaire sfeer in rode kleur voor kloktijd. Twee informatiebordjes geven uitleg over het verschil tussen kloktijd en zonnetijd en een grafiek van de tijdsvereffening.

De tijdsvereffening is een correctiefactor variërend van ongeveer - 15 minuten tot ongeveer + 15 minuten afhankelijk van de datum. Afwijking ongeveer 8 minuten ten opzichte van de gemiddelde kloktijd. De zonnwijzer is gemaakt door de "Noorderkroon" een plaatselijke sterrenkundige vereniging.

KATALOGUS Nr.: OOS029 **LOCATIE:** Gevel aan huis

STRAAT EN NUMMER: Raverschootstraat 266

POSTNUMMER: 9900

TYPE: VER **GEMEENTE:** Eeklo

DEELGEMEENTE: Eeklo

BOUWJAAR: 1989

AANTAL STERREN: **

Gemaakt door werknemer van Pieter Boudens Notelarendreef 29 Sint-Michiels Tel 050 384791. 6 - 18 h "SONNESCHEYN MOET ER ZIJN"

KATALOGUS Nr.: ANT034 **LOCATIE:** Tuin voor apotheek

STRAAT EN NUMMER: Magdalena Vermeerschlaan 27

POSTNUMMER: 2540

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Hove

DEELGEMEENTE: Hove

BOUWJAAR: 1989

AANTAL STERREN:

Aangekochte hoepelsfeer.

KATALOGUS Nr.: WES025 **LOCATIE:** Gevel aan handelszaak

STRAAT EN NUMMER: Grote markt 18

POSTNUMMER: 8870

TYPE: VER **GEMEENTE:** Izegem

DEELGEMEENTE: Izegem

BOUWJAAR: 1989

AANTAL STERREN: **

Voorgevel van handelspand. Zeer mooie kleurrijke zonnwijzer in faience tegels. De gevel is een weinig westelijk gericht. Hierdoor is het cijfer van 6 h niet weergegeven.

KATALOGUS Nr.: OOS208 **LOCATIE:** Plantsoen

STRAAT EN NUMMER: Hoofdstraat

POSTNUMMER: 9200

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Dendermonde

DEELGEMEENTE: Appels

BOUWJAAR: 1989

AANTAL STERREN: *

In het plantsoen op de hoek van de Hoofdstraat tegenover het Schipperskapel ligt sinds 1989 een zonnewijzer.

Dit is een realisatie door het stadsbestuur van Appels.

De Molensteen is afkomstig van uit de gewezen 'Olieslagerij Westelinck'.

De zonnewijzer heeft geen cijfers, noch uurlijnen. Het is een eigenaardig object dat dient om het plantsoen te verfraaien.

KATALOGUS Nr.: WES072 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Markegemse steenweg 71

POSTNUMMER: 8720

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Dentergem

DEELGEMEENTE: Wakken

BOUWJAAR: 1989

AANTAL STERREN:

Gemaakt bij GTI, vrije technische school. Mr. Wanckel, leraar, heeft advies voor constructie gegeven.

KATALOGUS Nr.: ANT040 **LOCATIE:** Muur in tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Hollebeekstraat 181

POSTNUMMER: 2660

TYPE: VER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Hoboken

BOUWJAAR: 1990

AANTAL STERREN: *

Zonnewijzer met stijl in aluminium. Verticale zonnewijzer, 9° west afwijkend. Datumlijnen en zonnevereffeningscurve. Zonnewijzer is weggenomen door nieuwe eigenaar van het huis.

KATALOGUS Nr.: OOS041 **LOCATIE:** Gevel huis.

STRAAT EN NUMMER: Eikenlaan 22

POSTNUMMER: 9150

TYPE: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Bazel

BOUWJAAR: 1990

AANTAL STERREN: *

Gemaakt uit slijpsteen. 7- 7 Met zonnevereffeningscurve. Zonnewijzer is van gevel weggenomen, doch nog bij eigenaar aanwezig.

KATALOGUS Nr.: LIM091 **LOCATIE:** Muur aan hoeve Daelbroek

STRAAT EN NUMMER: Daalbroekstraat 64

POSTNUMMER: 3621

TYPE: VER **GEMEENTE:** Lanaken

DEELGEMEENTE: Rekem

BOUWJAAR: 1990

AANTAL STERREN: **

Zonnewijzer in blauwe hardsteen met goudkleurige cijfers, uurlijnen en tekst. Op de plaats waar de uurlijnen samenkomen is een goudkleurig zonnetje op te merken. In het midden van het zonnetje is de stijl geplaatst. Deze opstelling komt vrij veel voor. De zonnewijzer geeft de gemiddelde wintertijd en de gemiddelde zomertijd weer.

Ontwerp en constructie: José Bosard

Spreuk: OPA KAΛI (ORA KALI - Grieks - Een mooi uur)

Tekst: LAT. 50° 56' LONG. 5° 40' J. BOSARD LIEGE 1990. José Bosard is zeer gekend als maker van gelijkaardige zonnewijzers in Walonië.

KATALOGUS Nr.: ANT100 **LOCATIE:** Voortuin aan ingang politiekantoor
STRAAT EN NUMMER: Werft 67 **POSTNUMMER:** 2440
TYPE: EQU **GEMEENTE:** Geel **DEELGEMEENTE:** Geel
BOUWJAAR: 1990 **AANTAL STERREN:** ***

AANGEBODEN AAN DE STAD GEEL
VANWEGE 97 BN LOG
PETERSCHAP 1979 - (onleesbaar)

Jos Schijvens
11-5-1990

Het 97ste bataljon logistiek was een legereenheid gevestigd in Grobbendonk, met een afdeling in Geel. Jos Schijvens, die de zonnwijzer maakte was beroepsmilitair in die eenheid. Het krantenknipsel uit Gazet van Antwerpen van 20 decemeber 1990 geeft meer details.

De zonnwijzer heeft een tijd aan het stadhuis gestaan, bij het toenmalig politiecommissariaat. Nu staat hij in een parkje tussen stadhuis en cultuurcentrum 'De Werft'. Ook de straat waarlangs het parkje ligt heet Werft. Zie situatieplan hier bijgevoegd.

© Willy Leenders

KATALOGUS Nr.: OOS034 **LOCATIE:** Brievenbus aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Blauwe gaanweg 57

POSTNUMMER: 9150

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Bazel

BOUWJAAR: 1990

AANTAL STERREN: ***

IX - XVI met zonnevereffeningscurve. N.B. 51 08 18 O.L. 04 18 12. Ontwerp Jules Mellemans. Berekening Kamiel Marien. Gemaakt door Johan Geerts. Zonnewijzer is brievenbus. De eigenaar was voorzitter van een vroegere zonnewijzerkring in het Waasland.

KATALOGUS Nr.: ANT078 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Bistweg 70

POSTNUMMER: 2520

TYPE: VER **GEMEENTE:** Ranst

DEELGEMEENTE: Broechem

BOUWJAAR: 1991

AANTAL STERREN:

Tekst: "HORA NOSTER VITA" VI-VI Gekocht in de Provence (Frankrijk)

KATALOGUS Nr.: ANT054 **LOCATIE:** Gevel huis

STRAAT EN NUMMER: Hollebeekstraat 181

POSTNUMMER: 2660

TYPE: VER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Hoboken

BOUWJAAR: 1991

AANTAL STERREN: *

Westwijzer in polypropyleen met 9° noord afwijking. Tafereel in kunststof. Becijfering van vinyl kleefletters. Datumlijnen, winter-, zomertijd. De zonnewijzer is weggenomen door de nieuwe eigenaar in 2001.

KATALOGUS Nr.: LIM090 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Boudewijnlaan 144

POSTNUMMER: 3630

TYPE: VER **GEMEENTE:** Maasmechelen

DEELGEMEENTE: Maasmechelen

BOUWJAAR: 1991

AANTAL STERREN: **

Ronde verticale zonnwijzer op voetstuk. De vlakken tussen de uurlijnen zijn schuin geplaatst. Ontwerp en uitvoering: Harry Jongen. Materiaal: Mergelsteen.

KATALOGUS Nr.: WES029 **LOCATIE:** Pleintje

STRAAT EN NUMMER: Volderstraat - Stedemolenstraat

POSTNUMMER: 8700

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Tielt

DEELGEMEENTE: Tielt

BOUWJAAR: 1991

AANTAL STERREN: ***

Zie heelal Juli 1991 Omslagfoto

Opgesteld op het beboomd driehoekig grasperkje ter hoogte van het kruispunt met de Volderstraat. Voorheen opgesteld op het Polenplein en bij de modernisering van dit plein in de jaren 1990 overgebracht naar de huidige locatie.

Smeedijzeren equatoriale zonnewijzer opgesteld in cirkelvormig gekasseid vloertje.

© inventaris onroerend erfgoed

© Patric Oyen

Genomen door Van Acker, Pascal op 07-05-2018

KATALOGUS Nr.: ANT062 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Krekelstraat 10

POSTNUMMER: 2520

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Ranst

DEELGEMEENTE: Emblem

BOUWJAAR: 1991

AANTAL STERREN:

Gemaakt door Mr. Schroons Tel: 4801304. Horlogemaker Berlarij 6 Lier. Stijl heeft verkeerde vorm.

KATALOGUS Nr.: LIM049 **LOCATIE:** Tuin bij Terbiest

STRAAT EN NUMMER: Kampveld 5

POSTNUMMER: 3800

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Sint-Truiden

DEELGEMEENTE: Sint-Truiden

BOUWJAAR: 1991

AANTAL STERREN: **

Ontwikkeling en uitvoering: José Bosard

Tekst: J. Bosard 1991 - LAT. 50° 49' LON. 5° 12'

Deze horizontale zonnewijzer beschikt over 2 tijdschalen. Eén voor de gemiddelde wintertijd en één voor de gemiddelde zomertijd.

KATALOGUS Nr.: LIM086 **LOCATIE:** Vormingsinstituut voor zelfstandig ondernemen

STRAAT EN NUMMER: Gouverneur Verwilghensingel 40

POSTNUMMER: 3500

TYPE: VER **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Hasselt

BOUWJAAR: 1991

AANTAL STERREN: **

Materiaal: Mergelsteen. Ontwerp en uitvoering: Mergelatelier onder leiding van Harry Jongen. Grote tekst: "MERGELATELIER TRICHTERHEIDE 1991".

De zonnwijzer is aangebracht aan de gevel van het vormingsinstituut Syntra. Vroeger was er een mergelatelier voor het ambacht van mergelbewerker. Deze atelier stond onder leiding van Harry Jongen. De zonnwijzer is van de hand van Harry. Op de locaties Maasmechelen (LIM090), Riemst (volgens Willy Leenders), Zich-Zussen-Bolder (LIM037 en LIM021) zijn nog zonnwijzers van Harry te vinden. In de meeste gevallen zijn de uurlijnen in trappen aangebracht. De zonnwijzer heeft geen uurscijfers. Tekst: "Mergelatelier Trichterheide 1991". De zonnwijzer is van de hand van Harry Jongen.

KATALOGUS Nr.: WES060 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Iers pad 1

POSTNUMMER: 8300

TYPE: VER **GEMEENTE:** Knokke-Heist

DEELGEMEENTE: Knokke

BOUWJAAR: 1991

AANTAL STERREN: *

Villa in cottagestijl "Le Boqueteau" van 1927 naar ontwerp van architect R. Heyneman, gerestaureerd in 1991.
Zonnewijzer gemaakt door Pieter Boudens. HORAS NON NUMERO NISI SERENAS

KATALOGUS Nr.: WES041 **LOCATIE:** Brievenbus aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Belleboslaan 45

POSTNUMMER: 8480

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Ichtegem

DEELGEMEENTE: Eernegem

BOUWJAAR: 1992

AANTAL STERREN: ***

Deze meervoudige zonnewijzer doet dienst als brievenbus. Zeer mooie gecombineerde kubusvormige zonnewijzer. Vooraan verticale zuidwijzer. Aan alle andere zijden bevinden zich ook zonnewijzers. Arduin met aluminium stijl.

KATALOGUS Nr.: OOS085 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Zillebeek 24

POSTNUMMER: 9120

TYPE: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Beveren

BOUWJAAR: 1992

AANTAL STERREN: **

Verticale zuidwijzer met bovenaan windwijzer. Deze mooie zonnwijzer is gemaakt uit metsersattributen. Tekst: "Bouwen aan de toekomst" Arabische becijfering van 7 tot 5 uur.

IN 2022 is de zonnwijzer op de brievenbus niet meer aanwezig.

© Roger Vernimmen

© Roger Vernimmen

© Roger Vernimmen

© Google Streetview

KATALOGUS Nr.: ANT068 **LOCATIE:** Tuin woning

STRAAT EN NUMMER: Mansionstraat 24

POSTNUMMER: 2990

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Wuustwezel

DEELGEMEENTE: Wuustwezel

BOUWJAAR: 1992

AANTAL STERREN: *

Koperen zonnwijzer op betonnen sokkel. 51° 18' NB, 4° 29' OL. 12/11/92 P.Oyen W.P.ZT V-VII, M.E.T. 6-7, O.E.T. 7-8.
Zonnwijzer is niet zichtbaar van op de openbare weg.

KATALOGUS Nr.: ANT073 **LOCATIE:** Gevel aan winkelhuis

STRAAT EN NUMMER: Huidevetterstraat 9

POSTNUMMER: 2000

TYPE: VER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR: 1993

AANTAL STERREN:

In roestvrij staal. Totaal verkeerde constructie. Een mooi voorbeeld hoe het niet moet.

KATALOGUS Nr.: ANT122 **LOCATIE:** Tuin aan woning

STRAAT EN NUMMER: Dugendijk 90

POSTNUMMER: 2400

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Mol

DEELGEMEENTE: Mol

BOUWJAAR: 1993

AANTAL STERREN:

Tafereel en stijl van messing. Uurlijnen en Arabische cijfers gegraveerd. Afmetingen: 300 mm x 300 mm. Spreuk "TRUDITUR
DIES DIE". Tijdsvereffeningstabel is in het messing gegraveerd. 51° 12' NB 5°06' OL. Gemaakt door André Bleys.

KATALOGUS Nr.: ANT120 **LOCATIE:** Voortuin van woning

STRAAT EN NUMMER: Koekoekstraat 16

POSTNUMMER: 2400

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Mol

DEELGEMEENTE: Mol

BOUWJAAR: 1993

AANTAL STERREN:

Tafereel en stijl van messing. Uurlijnen en Arabische cijfers gegraveerd. Spreuk: INFINITA EST VELOCITAS TEMPORIS. De zonnewijzer is boven een gemetselde brievenbus geplaatst. 51° 11' NB 5° 4'. Tijdsvereffeningstabel is in het messing gegraveerd. Afmetingen 300 mm x 300 mm. Gemaakt door André Bleys.

KATALOGUS Nr.: LIM021 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Visésteenweg 189

POSTNUMMER: 3770

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Riemst

DEELGEMEENTE: Zichen-Zussen-Bolder

BOUWJAAR: 1993

AANTAL STERREN: **

Kubusvormige gekombineerde zonnewijzer. Vooraan verticale zuidwijzer. Bovenaan horizontale zonnewijzer.

KATALOGUS Nr.: OOS080 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde villa

STRAAT EN NUMMER: K. Astridstraat 9

POSTNUMMER: 9250

TYPE: VER **GEMEENTE:** Waasmunster

DEELGEMEENTE: Waasmunster

BOUWJAAR: 1993

AANTAL STERREN:

Tekst: "SINE SOLE SILEO". 1 - 6. "A.D. 1993". Datumlijnen. West wijzer. Tafereel gemaakt uit multiplex.

KATALOGUS Nr.: LIM046 **LOCATIE:** Gevel aan Sint-Jozefscollege.

STRAAT EN NUMMER: Collegestraat 1

POSTNUMMER: 3580

TYPE: VER **GEMEENTE:** Beringen

DEELGEMEENTE: Beringen

BOUWJAAR: 1993

AANTAL STERREN: **

Verticale zonnwijzer opgedragen aan Ignace Naudts. Tekst: "Tempus Fugit." (De tijd vliegt.). Romeinse cijfers VII tot XV. De datumlijnen, uurlijnen en halve uurlijnen zijn rechtstreeks aangebracht op de bakstenen muur. De tekens van de dierenriem zijn ook op de muur bevestigd. Ontwerp Willy Ory.

Het college werd afgebroken in 2016/2017. Daardoor is de zonnwijzer mee verdwenen.

KATALOGUS Nr.: LIM045 **LOCATIE:** Gevel aan sterrenwacht in tuin

STRAAT EN NUMMER: Petrarcastraat 24

POSTNUMMER: 3580

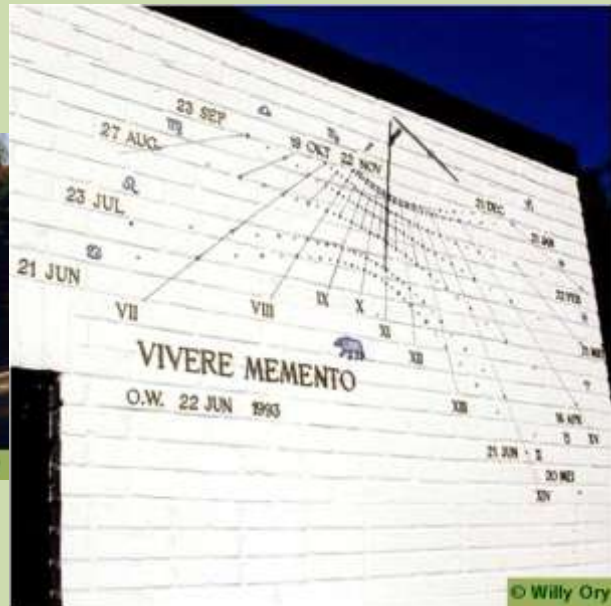
TYPE: VER **GEMEENTE:** Beringen

DEELGEMEENTE: Beringen

BOUWJAAR: 1993

AANTAL STERREN: **

Zuidwijzer oost afwijkend. Tekst "VIVERE MEMENTO O.W. 22 JUN 1993". "Denk eraan te leven." De zonnewijzer heeft datumlijnen en werd door Willy Ory van Zonnewijzerkring Vlaanderen berekend en gemaakt.

KATALOGUS Nr.: OOS098 **LOCATIE:** Tuin van woning

STRAAT EN NUMMER: Geraard De Cremerstraat 65

POSTNUMMER: 9150

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 1993

AANTAL STERREN:

De zonnewijzer zou in de achtertuin staan. Gemaakt uit staal en koper, Arabische cijfers, gemaakt en ontworpen door A. Ketels

KATALOGUS Nr.: WES079 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Kapelstraat 39

POSTNUMMER: 8880

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Ledegem

DEELGEMEENTE: Sint-Elooiswinkel

BOUWJAAR: 1993

AANTAL STERREN:

Gemaakt uit houten plaat.

KATALOGUS Nr.: ANT085 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Turnhoutsebaan 11

POSTNUMMER: 2275

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Lille

DEELGEMEENTE: Gierle

BOUWJAAR: 1993

AANTAL STERREN: **

Zeer mooie zonnwijzer, gemaakt in Nederland.

KATALOGUS Nr.: OOS055 **LOCATIE:** Grote Markt

STRAAT EN NUMMER: Mercatorplein

POSTNUMMER: 9150

TYPE: MER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 1993

AANTAL STERREN: ***

Meridiaan van Mercator. Messing strip die op het standbeeld van Mercator is aangebracht. Messing tegels wijzen de meridiaan verder aan in het wegdek.

KATALOGUS Nr.: OOS064 **LOCATIE:** Gevel boven Cremerie Chantal

STRAAT EN NUMMER: Hoek Kasteelstraat Saveynstr.

POSTNUMMER: 9150

TYPE: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 1994

AANTAL STERREN: *

Verticale westwijzer. VIII - XX. Maakt deel uit van dubbele hoekzonnwijzer, zie ook OOS063. Geschilderd door D. Geukens. Door de slechte staat van de verf werd de zonnwijzer volledig overschilderd en is niet meer zichtbaar.

KATALOGUS Nr.: OOS062 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde van woning

STRAAT EN NUMMER: Kasteelstraat 8

POSTNUMMER: 9150

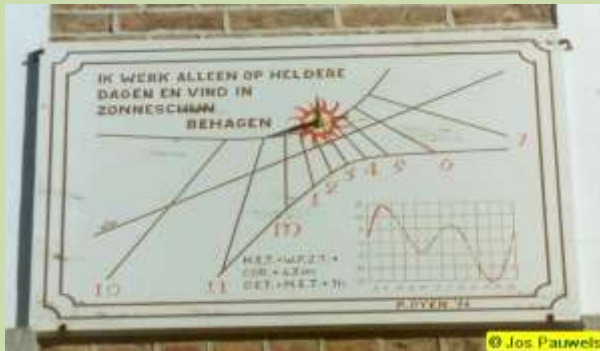
TYPE: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 1994

AANTAL STERREN:

Verticale zonnewijzer met datumlijnen en zonnevereffeningscurve. "Ik werk alleen op heldere dagen en vind in zonneschijn behagen" Gemaakt door P.Oyen. Zonnewijzer is weggenomen.

KATALOGUS Nr.: OOS063 **LOCATIE:** Gevel boven Cremerie Chantal

STRAAT EN NUMMER: Hoek Kasteelstraat Saveynstr.

POSTNUMMER: 9150

TYPE: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 1994

AANTAL STERREN: *

Verticale noordwijzer. XV - XX. Maakt deel uit van dubbele hoekzonnwijzer. zie ook OOS064. Geschilderd door D. Geukens. Door de slechte staat van de verf werd de zonnwijzer volledig overschilderd en is niet meer zichtbaar.

KATALOGUS Nr.: OOS065 **LOCATIE:** Kerk Onze-Lieve-Vrouw

STRAAT EN NUMMER: Mercatorplein

POSTNUMMER: 9150

TYPE: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 1994

AANTAL STERREN: **

Verticale zonnwijzer gehouwen uit witte zandsteen. V - XVII. Gemaakt door Albert Strobbe Zwijnaarde. In 2018 is de zonnwijzer nog in goede staat.

KATALOGUS Nr.: OOS078 **LOCATIE:** Pleintje voor aanlegstijger aan Schel dedijk

STRAAT EN NUMMER: Pleintje voor aanlegsteiger

POSTNUMMER: 9150

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 1994

AANTAL STERREN: **

Zonnewijzer is gemaakt van grote slijpsteen uit zandsteen. Tafereel wordt alleen beschenen van 21 maart tot 23 september. (lente en zomer).

Uitvoering: A. Strobbe

In 2018 zijn de uurscijfers moeilijk leesbaar geworden.

KATALOGUS Nr.: OOS058 **LOCATIE:** Tuin vooraan Salons De Schepper

STRAAT EN NUMMER: Temsestraat 33

POSTNUMMER: 9150

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 1994

AANTAL STERREN: **

Equatoriale zonnwijzer met Romeinse becijfering. Uitvoering door J.Lyssens en P. Van Wouwe. Gemaakt door Antoon Ketels. Zonnwijzer was op 26 november 2009 niet meer aanwezig. In 2018 nog steeds afwezig.

KATALOGUS Nr.: OOS061 **LOCATIE:** Gevel aan bakkerij

STRAAT EN NUMMER: Geraard De Cremerstraat 54

POSTNUMMER: 9150

TYPE: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 1994

AANTAL STERREN: **

6 - 13. Uitvoering door E. De Roeck. Spreuk: "Geef on heden ons dagelijks brood" Op de plaats van de bakkerij is een nieuwe woonst gekomen. De zonnewijzer die boven de poort hing van de garage van het oude pand is natuurlijk verdwenen.

KATALOGUS Nr.: OOS103 **LOCATIE:** Scheldekade

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9140

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Temse

DEELGEMEENTE: Temse

BOUWJAAR: 1994

AANTAL STERREN: ***

Kubusvormige zonnwijzer gekapt uit arduin door A. Strobbe. De zonnwijzer heeft 5 afzonderlijke zonnwijzers: Een zuidwijzer, een noordwijzer, een westwijzer, een oostwijzer en een horizontale zonnwijzer. Afmetingen: 500 x 500 x 500. Gewicht: circa 350 kg. Een bezoek waard.

KATALOGUS Nr.: OOS068 **LOCATIE:** Gevel aan straatzijde van huis "Roelands"

STRAAT EN NUMMER: Kloosterstraat 21

POSTNUMMER: 9150

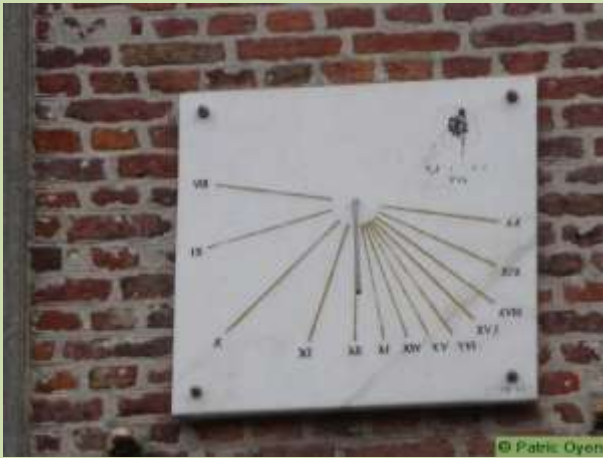
TYPE: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 1994

AANTAL STERREN: **

Verticale zuidwijzer. Muurdeclinatie 44°. Tafereel in marmer. zonnewijzer heeft logo van Mercatorjaar 94. Gemaakt door A. Strobbe. In 2018 verdient de zonnewijzer een restauratie. Vele uurlijnen en uursijfers zijn verdwenen door de tand des tijds.

KATALOGUS Nr.: OOS069 **LOCATIE:** Scheldedijk, wandelpad langs de Schelde aan wit paviljoentje

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9150

TYPE: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 1994

AANTAL STERREN: *

Bronzen zonnwijzer, hoorn van eenhoorn is stijl. Gemaakt door D. Ghijs. De eenhoorn komt voor in het wapenschild van Kruibeke-Rupelmonde. De zonnwijzer is niet meer aanwezig wegens ontvreemding.

KATALOGUS Nr.: ANT089 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Pastoor De Konincklaan 31

POSTNUMMER: 2610

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Wilrijk

BOUWJAAR: 1994

AANTAL STERREN: *

Horizontale zonnwijzer is bevestigd tegen voorgevel. Is copie van oude zonnwijzer. Zie ook katalogusnummer ANT090 voor oorspronkelijke zonnwijzer.

KATALOGUS Nr.: OOS070 **LOCATIE:** Gevel huis aan straatzijde

STRAAT EN NUMMER: Oeverstraat 23

POSTNUMMER: 9150

TYPE: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 1994

AANTAL STERREN:

Mooi geschilderde zonnwijzer met muurdeclinatie van 49° oost. De bewoners van het huis stammen van schippers, vandaar de motieven op de zonnwijzer. De zonnwijzer is niet meer aanwezig.

KATALOGUS Nr.: OOS071 **LOCATIE:** Gevel huis aan straatzijde

STRAAT EN NUMMER: Nederstraat 45

POSTNUMMER: 9150

TYPE: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 1994

AANTAL STERREN:

Middaglijn met data van het begin van elk jaargetijde. Middaglijn is scheepsmast. In 2018 is de middaglijn verdwenen.

© Patric Oyen

© Patric Oyen

© Jos Pauwels

© Patric Oyen 4/11/2018

KATALOGUS Nr.: OOS056 **LOCATIE:** Pleintje ter hoogte van Kloosterstraat 92 en Temsestraat

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9150

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 1994

AANTAL STERREN: ***

Blokjeszonnwijzer met 11 blokjes. Zonnwijzer behoort tot de uurvlakzonnwijzer's. Elk blokje staat parallel aan een erbij behorende afleeslijn. De aflezing gebeurt door het zoeken naar de uurlijn die het dichtst staat bij een schaduw van een bovenrib van een blokje. De sokkel van de zonnwijzer is reeds 2x door een wagen omver gereden. De zonnwijzer werd gelukkig nog niet beschadigd maar is tijdelijk niet meer aanwezig. Design en constructie: P. Oyen. In 2018 is de zonnwijzer tijdens wegwerkzaamheden verdwenen. Het is twijfelachtig dat deze waardevolle zonnwijzer terug een plaats gaat krijgen.

KATALOGUS Nr.: OOS057 **LOCATIE:** Pleintje ter hoogte van Kloosterstraat 92 en Temsestraat

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9150

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 1994

AANTAL STERREN: ***

Kruisdraadzonnwijzer met homogeen aangebrachte uurlijnen. Materiaal: roestvrij staal. Design en constructie: P. Oyen. In 2018 verdween deze zonnwijzer.

KATALOGUS Nr.: WES081 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning.

STRAAT EN NUMMER: Groenestraat 67

POSTNUMMER: 8210

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Zedelgem

DEELGEMEENTE: Zedelgem

BOUWJAAR: 1994

AANTAL STERREN:

Volledig in messing. Zonnewijzer stelt een Walkure (Dood kiezer) voor. Figuur met gevleugelde helm, schild en speer. Stijl is speer.

KATALOGUS Nr.: OOS066 **LOCATIE:** Pleintje aan de Geraard De Cremerstraat en de Kalverstraat

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9150

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 1994

AANTAL STERREN: ***

Stijl is een orgelpijp en het tafereel is een notenbalk. VII - V. Tekst: "Ga mee met ons, trek lichtend ons vooruit". Gemaakt door Cornelis Huisman. Kunstwerk heet "Tijdloze muziek". Bazel 1994. In 2018 is de zonnewijzer in zeer slechte staat. De stijl en verschillende uurscijfers zijn verdwenen!

KATALOGUS Nr.: OOS072 **LOCATIE:** Mercatorplein

STRAAT EN NUMMER: Mercatorplein

POSTNUMMER: 9150

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 1994

AANTAL STERREN: ***

Kubusvormige zonnwijzer gekapt uit arduin door A. Strobbe. De zonnwijzer heeft 5 afzonderlijke zonnewijzers: Een zuidwijzer, een noordwijzer, een westwijzer, een oostwijzer en een horizontale zonnwijzer. Afmetingen: 500 x 500 x 500. Gewicht: circa 350 kg. Een bezoek waard.

KATALOGUS Nr.: OOS102 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Kloosterstraat

POSTNUMMER: 9150

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 1994

AANTAL STERREN: *

Kubusvormige zonnwijzer gekapt uit arduin door A. Strobbe. De zonnwijzer heeft 5 afzonderlijke zonnwijzers: Een zuidwijzer, een noordwijzer, een westwijzer, een oostwijzer en een horizontale zonnwijzer. Afmetingen: 500 x 500 x 500. Gewicht: circa 350 kg. De zonnwijzer is niet zichtbaar van op de openbare weg.

KATALOGUS Nr.: OOS059 **LOCATIE:** Zijgevel van huis

STRAAT EN NUMMER: Gelaagstraat 19

POSTNUMMER: 9150

TYPE: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 1994

AANTAL STERREN:

Verticale geschilderde zonnewijzer 4 x 4 meter. 9 - 20. Landschap met wolken en vogels. Gemaakt en ontworpen door Daniel Ghijs.

In 2016 werd de muur volledig herschilderd. Daardoor is de zonnewijzer verdwenen.

KATALOGUS Nr.: OOS101 **LOCATIE:** Tuin van woning

STRAAT EN NUMMER: Fruithoflaan 39

POSTNUMMER: 9120

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Vrasene

BOUWJAAR: 1994

AANTAL STERREN:

Kubusvormige zonnwijzer met NW, ZW, OW, WW en horizontale zonnwijzer. Gemaakt uit arduin door A. Strobbe.

KATALOGUS Nr.: OOS060 **LOCATIE:** Pleintje
STRAAT EN NUMMER: Gelaagstraat aan dijk van de Schelde
TYPE: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht
BOUWJAAR: 1994

POSTNUMMER: 9150
DEELGEMEENTE: Rupelmonde

AANTAL STERREN: **

Gemaakt uit een anker. 6 - 6. Spreuk "De tijd ligt vast, hoe U hem gebruikt bepaalt U zelf." Gemaakt door Antoon Ketels, J.Lyssens en P. Van Wouwe. In 2018 nog in vrij goede staat.

KATALOGUS Nr.: OOS105 **LOCATIE:** Tuin van woning

STRAAT EN NUMMER: Nijverheidslaan 224

POSTNUMMER: 9250

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Waasmunster

DEELGEMEENTE: Waasmunster

BOUWJAAR: 1995

AANTAL STERREN:

Stalen zonnewijzer met Arabische uursijfers. Zonnevereffeningscurve is op voet aangebracht.

KATALOGUS Nr.: OOS088 **LOCATIE:** Private locatie

STRAAT EN NUMMER: Daknammolenstraat 80

POSTNUMMER: 9160

TYPE: VER **GEMEENTE:** Lokeren

DEELGEMEENTE: Lokeren

BOUWJAAR: 1995

AANTAL STERREN:

Zuidwijzer met muurdeclinatie 8° O. Stijl in brons. Tafereel in Bourgondische steen. Uurlijnen en cijfers in koperdraad van 2 mm.

KATALOGUS Nr.: LIM050 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: G. Lambertlaan 52

POSTNUMMER: 3600

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR: 1995

AANTAL STERREN:

Roestvrij stalen equatoriale zw zonder becijfering of spreuk. Door eigenaar gemaakt.

KATALOGUS Nr.: OOS106 **LOCATIE:** Abdij

STRAAT EN NUMMER: Drongenplein

POSTNUMMER: 9031

TYPE: VER **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Drongen

BOUWJAAR: 1995

AANTAL STERREN:

De zonnwijzer bevindt zich aan de gevel van de abdij van Drongen op de binnenkoer. De abdij is nu een bezinningsoord. Het instrument is geschilderd en is aangebracht tussen 2 ramen op de eerste verdieping. Uurlijnen van 6h tot 3h. Een mooi instrument doch een restauratie is aan te raden. Afmetingen: 1.5 m x 1.5 m. Merkwaardige initialen: "HA" en "ZP". Slechts na afspraak te bezichtigen. Alhoewel de abdij werd gesticht in 1138 zijn er enkel nog gebouwen uit de 17de en de 18de eeuw overgebleven. Het is niet bekend wanneer de zonnwijzer werd aangebracht. Op de stijl is een plaatje aangebracht met een gaatje. Dit zou er op kunnen wijzen dat de oorspronkelijke zonnwijzer ook datumlijnen had.

KATALOGUS Nr.: OOS074 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde huis

STRAAT EN NUMMER: Geraard De Cremerstraat 22

POSTNUMMER: 9150

TYPE: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 1995

AANTAL STERREN: **

Gemaakt uit witte marmmer. Zonnewijzer heeft logo van kredietbank. De locatie was in 2009 van de Centea bank. Uurcijfers van 4 h tot 15 h. In 2018 is dit instrument nog in goede staat, behalve de stijl. Die vertoont een knik wat duidelijk is op de foto rechts-onder.

KATALOGUS Nr.: OOS076 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde huis

STRAAT EN NUMMER: Kloosterstraat 39

POSTNUMMER: 9150

TYPE: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 1995

AANTAL STERREN: **

Afbeelding van 4 jaargetijden. Geschilderd op multiplex. Zonnewijzer heeft datumlijnen. 9 -20. In 2018 is de zonnewijzer in zeer slechte staat. De lagen van het multiplex komen los en er zijn nog slechts verfrestanten zichtbaar.

KATALOGUS Nr.: OOS079 **LOCATIE:** Parkje Kattenberg

STRAAT EN NUMMER: Parkje Kattenberg

POSTNUMMER: 9150

TYPE: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 1995

AANTAL STERREN: **

Gemaakt door Mariette Coppens uit arduin die afkomstig is van een van de forten van Antwerpen. (Afgebroken bij aanleg ring). Op de achterzijde is een zonnevereffeningslus merkbaar. De zonnwijzer werd ingehuldigd tijdens het Mercatorjaar in 1994. De zonnwijzer is pal naar het zuiden gericht. In 2018 is het kunstwerk nog in vrij goede staat. Herschilderen van lijnen en cijfers zou de zonnwijzer aan waarde laten toenemen.

KATALOGUS Nr.: OOS075 **LOCATIE:** Rond punt Kalver- en Temsestraat

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9150

TYPE: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 1995

AANTAL STERREN: *

Volledig artistieke interpretatie van een middagwijzer. Kunstwerk is gemaakt door Hilde Mets. In 2018 is dit kunstwerk verdwenen en vervangen door straatstenen.

KATALOGUS Nr.: VBR052 **LOCATIE:** Vlaamse toontuinen

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3320

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Hoegaarden

DEELGEMEENTE: Hoegaarden

BOUWJAAR: 1996

AANTAL STERREN: ***

Cilindervormige zonnwijzer. Tafereel is een wereldkaart. Aanduiding van de jaargetijden en de plaats op aarde waar de zon in het zenit staat. Ontwerp: P. Oyen Sinds 2001 overgebracht naar werkhuis in Rupelmonde. In Hoegaarden staat nu een nieuwe equatoriale hoepelsfeer. Zie VBR061. De cilindervormige zonnwijzer staat sinds 20 maart 2008 opgesteld voor een schooltje in de Zoete Moederstraat in Rupelmonde. Zie OOS133.

KATALOGUS Nr.: BRU010 **LOCATIE:** Oprijlaan Koninklijke Sterrenwacht (KMI)

STRAAT EN NUMMER: Ringlaan 3

POSTNUMMER: 1180

TYPE: MER **GEMEENTE:** Brussel

DEELGEMEENTE: Ukkel

BOUWJAAR: 1996

AANTAL STERREN: *

Het hoofdgebouw van de Koninklijke Sterrenwacht, dat samen met de oprijlaan een perfecte noord - zuidrichting heeft, dient als middagzonnewijzer. Op de ware middag valt de schaduw van de top van dit gebouw in het midden van de oprijlaan. Dankzij zeshoekige plaatjes, die in het midden van het asfalt zijn aangebracht, wordt de bezoeker ingelicht over de belangrijkste tijdstippen van het jaar.

Een beetje verder aan het ronde punt staat een beeltenis van Koning Boudewijn. Deze sculptuur van de Ukkelse beeldhouwster Elisabeth Barmarin staat ook op dezelfde noord-zuidas. Valt de schaduw van dit standbeeld op de noordelijke tegels dan is het 12 h zonnetijd.

KATALOGUS Nr.: ANT105 **LOCATIE:** Dierenpark Planckendael

STRAAT EN NUMMER: Leuvense steenweg 582

POSTNUMMER: 2812

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Mechelen

DEELGEMEENTE: Muizen

BOUWJAAR: 1996

AANTAL STERREN:

Horizontale zonnwijzer gemaakt uit oude bouwmaterialen. De uurscijfers zijn oude huisnummers. Spijtig dat de zonnwijzer weg is.

Het zonnwijzervlak bestond uit oude dakpannen, de stijl was een ex-ara-staander van het vogelgebouw van Antwerpen. Er lag ook nog de metalen band van een karrenwiel rond met ook daarop de cijfers van de uren. De andere uurscijfers waren oude huisnummers gekregen van een verzamelaar uit Dendermonde.

De zonnwijzer was te zien in de rotstui die nu de datingvolière is voor de gieren. De zonnwijzer was nog een idee en realisatie van Huub Behets dat paste binnen het ontwerp van Walschap.

Objecten van die rotstui zijn bij de ombouw naar dierenverblijf gelukkig bewaard gebleven. De zonnwijzer waarschijnlijk niet, de huisnummers mogelijk wel.

KATALOGUS Nr.: OOS099 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Hollebeek 25

POSTNUMMER: 9140

TYPE: VER **GEMEENTE:** Temse

DEELGEMEENTE: Temse

BOUWJAAR: 1996

AANTAL STERREN: **

5 - 16, gemaakt uit staal en keramiek. Keramiek: Bonduelle van "Stichting Vivat", oostelijk afwijkend. Ontwerp: J. Lyssens, gemaakt door P. Van Wouwe

KATALOGUS Nr.: VBR027 **LOCATIE:** Tuin van woning

STRAAT EN NUMMER: K. Leopold III laan 52

POSTNUMMER: 3001

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Leuven

DEELGEMEENTE: Heverlee

BOUWJAAR: 1996

AANTAL STERREN:

Gemaakt uit staal met gegraveerde Arabische uursijfers.

KATALOGUS Nr.: OOS133 **LOCATIE:** Voor Sint-Jan Berchmansschool

STRAAT EN NUMMER: Zoete Moederstraat 30A

POSTNUMMER: 9150

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 1996

AANTAL STERREN: ***

Deze cilindervormige zonnwijzer stond vroeger opgesteld in de voormalige Vlaamse Toontuinen in Hoegaarden. Het tafereel is een wereldkaart. Aanduiding van de jaargetijden en de plaats op aarde waar de zon in het zenit staat. De inhuldiging had plaats op 20 maart 2008 door burgemeester Denert. Aan de voet worden elk jaar andere platen bevestigd die de kinderen van het laatste kleuterklasje schilderen. Tegen de muur hangt een tekstplaat opgesteld door Willy Leenders met volgende tekst: "DE WERELD OP ZIJN KOP. Equatoriale zonnwijzer. De stijl is evenwijdig met de aardas en wijst naar de poolster, dus naar het noorden. De verticale lijnen op de kaart duiden de lengtegraad aan, het zijn de meridianen en voor de zonnwijzer de uurlijnen. De horizontale lijnen op de kaart duiden de breedtegraad aan en zijn voor de zonnwijzer de datumlijnen. De wereldkaart is weergegeven in Mercatorprojectie: de meridiaanlijnen lopen daardoor parallel. De schaduw van de staaf geeft aan hoe laat het is in Rupelmonde en op elke plaats die op dezelfde meridiaan ligt (verticale lijnen). Dit is de ware plaatselijke tijd of zonnetijd. Ons uurwerk loopt daar altijd op voor, de ene dag al meer dan de andere en in de zomer nog één uur extra. De schaduw van het bolletje op de stijl duidt de beweging van de zon aan tussen de keerkringen en geeft bovendien aan waar op de wereld de zon pal boven het hoofd van de bewoners staat. Bovendien geeft hij een aanduiding van de datum (horizontale lijnen). Let op! De wereldkaart staat onderste boven, met het noorden naar onder."

De zonnwijzer werd uitvoerig beschreven in Zonnetijdingen nr. 46.

In 2018 is de zonnwijzer erbarmelijk. De stijl is afgebroken door vandalen. Het folie is gedeeltelijk weg door het ultraviolet van de zonnetralen en de door de leerlingen beschilderde platen zijn weggerot.

KATALOGUS Nr.: ANT103 **LOCATIE:** Voortuin van villa

STRAAT EN NUMMER: Engelendreef 1

POSTNUMMER: 2970

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Schilde

DEELGEMEENTE: Schilde

BOUWJAAR: 1996

AANTAL STERREN:

Hoepelsfeer. Aangekocht exemplaar.

KATALOGUS Nr.: BRU019 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Hertogendal 155

POSTNUMMER: 1160

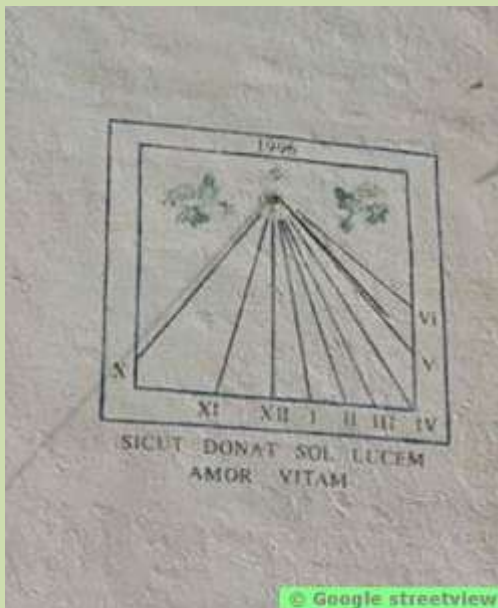
TYPE: VER **GEMEENTE:** Oudergem

DEELGEMEENTE: Oudergem

BOUWJAAR: 1996

AANTAL STERREN: **

Mooie zonnwijzer slechts gedeeltelijk zichtbaar door klimop. Tekst: SICUT DONAT SOL LUCEM AMOR VITAM. In 2019 is klimop weggenomen.

KATALOGUS Nr.: ANT102 **LOCATIE:** Voortuin van villa

STRAAT EN NUMMER: Kasteeldreef 45

POSTNUMMER: 2970

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Schilde

DEELGEMEENTE: Schilde

BOUWJAAR: 1996

AANTAL STERREN:

Open hoepelsfeer in messing. Aangekocht exemplaar.

KATALOGUS Nr.: ANT113 **LOCATIE:** Tuin van woning

STRAAT EN NUMMER: Donksesteenweg 221

POSTNUMMER: 2930

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Brasschaat

DEELGEMEENTE: Brasschaat

BOUWJAAR: 1997

AANTAL STERREN:

Arabische uurscijfers, materiaal: metaal, uurlijnen gegraveerd.

KATALOGUS Nr.: VBR053 **LOCATIE:** Kruidentuin van het provinciaal recreatiecentrum.
STRAAT EN NUMMER: Gemeenteplein 5 **POSTNUMMER:** 3010
TYPE: ALL **GEMEENTE:** Leuven **DEELGEMEENTE:** Kessel-Lo
BOUWJAAR: 1997 **AANTAL STERREN:**

Balkvorm met zuid-, noord-, west-, oostwijzer en horizontale zonnewijzer. Zeer mooi kunstwerk van P. Boudens. Een bezoek waard.

KATALOGUS Nr.: BRU020 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Gemeentelijke godshuisstraat 102

POSTNUMMER: 1170

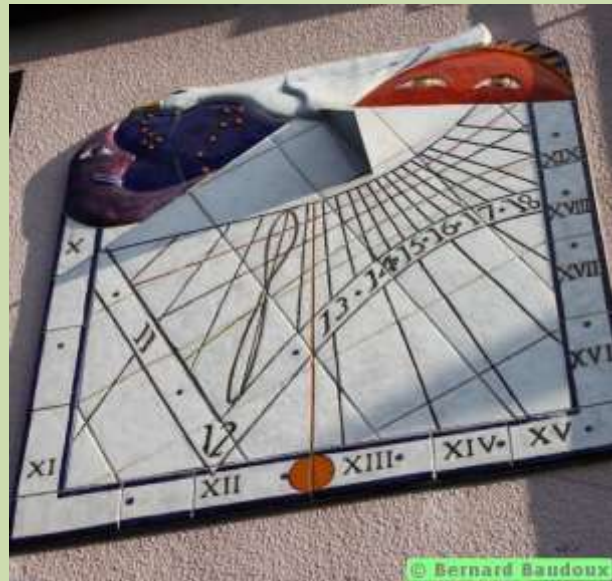
TYPE: VER **GEMEENTE:** Watermaal-Bosvoorde

DEELGEMEENTE: Watermaal-Bosvoorde

BOUWJAAR: 1997

AANTAL STERREN: ***

Ontwerper: Catherine Podolski. Oostelijke declinatie. Bcijfering: X - XIX. Zonnevereffeningslus. Motieven van zon, maan en duif. Datumlijnen. Mooie zonnwijzer. Arabische cijfers en Romeinse cijfers.

KATALOGUS Nr.: OOS115 **LOCATIE:** Voortuin rusthuis

STRAAT EN NUMMER: Geraard De Cremerstraat 124

POSTNUMMER: 9150

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 1997

AANTAL STERREN: ***

Bifilaire of kruisdraadzonnwijzer in roestvrij staal met evenwijdige datumlijnen en polair tafereel. Het instrument bestaat uit 2 delen. Het bovenste deel voor 's namiddags en het onderste deel voor 's morgens. Op elk deel staat een combinatie van 2 dikke platen. De bovenzijde van de platen hebben de vorm van kruisdraden (een rechte en een parabolische). De zonnwijzer is opgesteld naast de monofilaire zonnwijzer OOS114. Ontwerp en uitvoering P. Oyen. Uurlijnen 7 - 17. De zonnwijzer staat nu op de dijk van de Schelde bij de stijger van het veer sinds 2011. IN 2018 is de zonnwijzer nog steeds intact.

KATALOGUS Nr.: OOS114 **LOCATIE:** Voortuin rusthuis

STRAAT EN NUMMER: Geraard De Cremerstraat 124

POSTNUMMER: 9150

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 1997

AANTAL STERREN: ***

Monofilaire polaire zonnwijzer in roestvrij staal met cirkelkwadrant als stijl. De datumlijnen staan evenwijdig. Uurlijnen 6 - 18. De zonnwijzer is opgesteld naast de kruisdraadzonnwijzer OOS115. Ontwerp en uitvoering P. Oyen. De zonnwijzer staat nu op de dijk van de Schelde bij de stijger van het veer sinds 2011. IN 2018 is de zonnwijzer nog steeds intact.

KATALOGUS Nr.: OOS139 **LOCATIE:** Achteraan parking

STRAAT EN NUMMER: Pad naar Lodderdamstraat

POSTNUMMER: 9150

TYPE: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 1997

AANTAL STERREN: **

Deze zeer mooie zonnwijzer is moeilijk te vinden. Tussen nummers 40 en 44 van de Kloosterstraat is een ingang voor autostaanplaatsen. Waar de autostaanplaatsen eindigen begint aan de linkerkant een pad dat naar de Lodderdamstraat gaat. Aan het begin van dit pad staat op 2 mooi afgewerkte arduinen sokkels de zonnwijzer. De zonnwijzer zelf is uit arduin en heeft een roestvaste stijl. Op de stijl staat de uuraanduiding "15 u 30". Rond deze tijd werpt de stijl juist geen schaduw op het tafereel. De cijfers zijn uit een bronslegering gemaakt. De uurlijnen zijn aangebracht van IX h tot VIII h. Elk uursegment is opgedeeld in 4 kwartiersegmenten.

Door de kwaliteit van de materialen is de zonnwijzer nog in goede staat in 2018.

KATALOGUS Nr.: VBR011 **LOCATIE:** Tuin van woning

STRAAT EN NUMMER: St. Joris-Weertstraat 7

POSTNUMMER: 3054

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Oud-Heverlee

DEELGEMEENTE: Vaalbeek

BOUWJAAR: 1997

AANTAL STERREN:

Arabische uurscijfers, Ontwerp: J. Lyssens en P. Van Wouwe

KATALOGUS Nr.: OOS097 **LOCATIE:** Pleintje ter hoogte van Kloosterstraat 92 en Temsestraat

STRAAT EN NUMMER: zie hieronder

POSTNUMMER: 9150

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 1997

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer stond aan de ingang van de Carrefour supermarkt

Ontwerp: J. Lyssens, Materiaal: staal en arduin, VI-VI.

In 2018 vertoonde de zonnwijzer vrij veel roest. Hij kon ook reeds jaren verdraaid worden, zodat de oriëntatie meestal slecht was.

Deze zonnwijzer werd rond 2022 - 2023 verplaatst naar het driehoekig pleintje gevormd door de straten Gelaagstraat, Temsestraat en Kloosterstraat. De sokkel is vernieuwd. Spijtig genoeg wacht de zonnwijzer nog steeds op een herschildering. Zie de 2 onderste foto's.

Teksten op de sokkel:

" 51°07' NB 04° 17' OL "

" EQUATORIALE ZONNEWIJZER "

" RUPELMONDE "

" MET = WPZT + COR + 43 M "

Volgens Google Earth is de noorderbreedte ter plaatse 51° 07' 44" . Na afronding zou de noorderbreedte op de zonnwijzer beter 51° 08° geweest zijn.

KATALOGUS Nr.: OOS096 **LOCATIE:** Voorgevel kultureel centrum

STRAAT EN NUMMER: Dorpstraat 56

POSTNUMMER: 9140

TYPE: VER **GEMEENTE:** Temse

DEELGEMEENTE: Elversele

BOUWJAAR: 1997

AANTAL STERREN:

Blauwe hardsteen. Gekapt door Gustaaf Van Hoof. Ontw. René Vinck. IX-III. Winter en zomeruur. Datumlijnen.
Puntzonnewijzer. "Ik tel alleen de heldere uren"

KATALOGUS Nr.: VBR065 **LOCATIE:** Zijgevel huis

STRAAT EN NUMMER: Twaalfbundel 11

POSTNUMMER: 1502

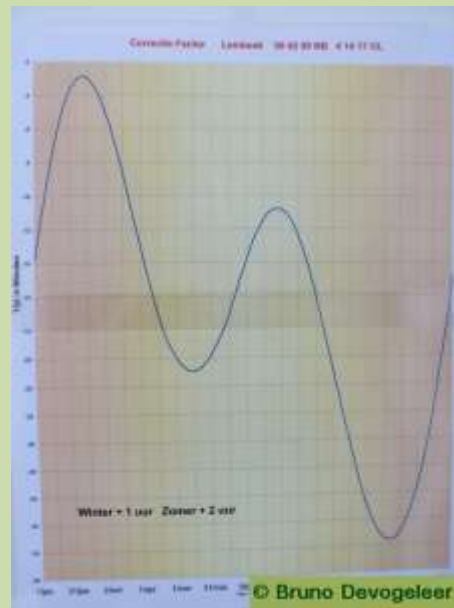
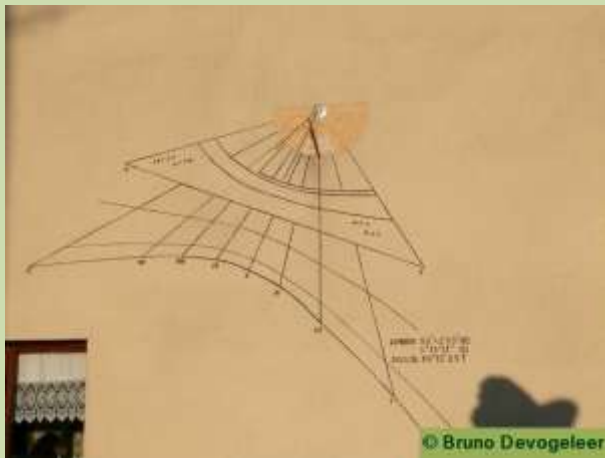
TYPE: VER **GEMEENTE:** Halle

DEELGEMEENTE: Lembeek

BOUWJAAR: 1998

AANTAL STERREN: **

Grote geschilderde zonnewijzer met datumlijnen op een zijgevel van een huis. Tekst: "carpe diem"
"LEMBEEK 50° 42' 09" NB 4° 14' 17" OL DECLIN. 39° 18' " De eigenaar gaat nog een zonnevereffeningscurve aanbrengen.

KATALOGUS Nr.: LIM182 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Weijerken 16

POSTNUMMER: 3920

TYPE: VER **GEMEENTE:** Lommel

DEELGEMEENTE: Lommel

BOUWJAAR: 1998

AANTAL STERREN: **

Ontwerp en uitvoering: Wim Geerts

Spreuk: SEMPER CURENS REVENIO (Voortrennend keer ik steeds terug.)

In tegenstelling tot een poolsstijlzonnewijzer maakt de stijl geen hoek met het horizontale vlak, gelijk aan de breedtegraad (hier 51°) maar een willekeurige hoek (hier 35°).

De zonnewijzer krijgt daardoor een ongewoon uitzicht: de uurlijnen zijn 'slingerlijnen' en concentrische cirkels vormen datumlijnen. De schaduw van de stijl is nog wel een rechte lijn maar er is op het zonnewijzerpaneel geen rechte lijn meer om hem mee te vergelijken.

De zonnewijzer is gemaakt voor de kloktijd.

(Tekst Willy Leenders)

KATALOGUS Nr.: LIM070 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde villa

STRAAT EN NUMMER: Sparrenweg 78

POSTNUMMER: 3980

TYPE: VER **GEMEENTE:** Tessenderlo-Ham

DEELGEMEENTE: Tessenderlo

BOUWJAAR: 1998

AANTAL STERREN: **

Zeer mooie marmereen zonnwijzer met uur- en datumlijnen. IX - XVIII. CUI DOMUS HUIC HORA (Van wie het huis is, is de tijd) 1998 TEMPUS FUGIT. (De tijd vliedt) Gem. Door E. Beckx. Berekening door Willy Ory

KATALOGUS Nr.: OOS104 **LOCATIE:** Schouw van stadhuis

STRAAT EN NUMMER: Botermarkt - Poeljemarkt

POSTNUMMER: 9000

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Gent

BOUWJAAR: 1998

AANTAL STERREN: ***

Aan elke zijde van de schoorsteen is een zonnewijzer aangebracht met datumlijnen. Zie artikel hierover in zonnetijdingen Nr. 11. Uitvoering in goud. De zonnewijzers bevinden zich 35 m boven de grond en zijn nog duidelijk af te lezen. De sterrenkundige prof. Dr. Herwig Dejonghe deed de nodige berekeningen. De zonnewijzers moeten het eeuwig verstrijken van de tijd symboliseren. Een bezoek waard. De Renaissancevleugel van het Gentse stadhuis (kant Poeljemarkt) werd opgetrokken tussen 1595 en 1618. Uit Sanderus "Flandria Illustrata" blijkt dat in 1641 reeds zonnewijzers stonden op de middelste sierschouw van dit gebouw. De zonnewijzers combineren de eigenschappen van staaf- en puntzonnewijzers.

KATALOGUS Nr.: VBR002 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Grootveldstraat 9

POSTNUMMER: 1910

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Kampenhout

DEELGEMEENTE: Berg

BOUWJAAR: 1998

AANTAL STERREN:

Coördinaten ingegraveerd:50°56' NB, 4°33' OL, gemaakt uit staal, Arabische uursijfers.

KATALOGUS Nr.: LIM147 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3960

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Bree

DEELGEMEENTE: Bree

BOUWJAAR: 1998

AANTAL STERREN: **

Artistieke zonnwijzer in Brons. De stijl wordt vastgehouden door een knielende mansfiguur. Ontworpen door Jo Geebelen.
Constructie: Stefan Bongaerts.

KATALOGUS Nr.: LIM075 **LOCATIE:** Molenvijverpark

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3600

TYPE: MER **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR: 1998

AANTAL STERREN: ***

Zonnewijzerpark. Meridiaan. Te 12 h zonnetijd valt het zonlicht door een spleet tussen 2 granieten blokken op een 12h lijn. Een staafje dat de 2 blokken verbindt werpt een schaduw op de meridiaanlijn. Op de meridiaan zijn plaatjes aangebracht met de landen van de EU. De schaduw valt op de plaatjes op de datum van de nationale feestdag van de respectievelijke landen. Ontw. J. De Graeve

KATALOGUS Nr.: ANT112 **LOCATIE:** Gevel aan achterzijde woning

STRAAT EN NUMMER: M. Henriettalei 19

POSTNUMMER: 2660

TYPE: VER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Hoboken

BOUWJAAR: 1998

AANTAL STERREN:

1-8 h, Ontwerp J. Lyssens, Berekeningen P. Oyen, westwijzer, keramische tegels, gemaakt door Annie Van Ostaeyen

KATALOGUS Nr.: LIM071 **LOCATIE:** Molenvijverpark

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3600

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR: 1998

AANTAL STERREN: ***

Zonnewijzerpark. Grote equatoriale hoepelsfeer van 120 cm doormeter. De keerkringen en poolcirkels verstevigen de constructie. Tijdschaal 6h - 18h. Aan de bovenzijde is nog een vlakke equatoriale zonnewijzer aangebracht. Ontw. J. De Graeve

KATALOGUS Nr.: LIM072 **LOCATIE:** Molenvijverpark

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3600

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR: 1998

AANTAL STERREN: ***

Zonnewijzerpark. Meervlakszonnewijzer met 7 basistypen van zonnewijzers. Ontwerp: Willy Ory volgens concept van Ignace Naudts. Uitvoering: Anja Romer. Verticale zuidwijzer 7h - 18h MET, verticale oostwijzer 4h - 11h MET, verticale noordwijzer 6h - 9h en 19h - 21h OET, verticale westwijzer 14h 22h MET, polaire wijzer 19h - 18h OET, equatoriale wijzer 4h - 20h WZT en horizontale wijzer 6h - 20h MET. De tijdvereffeningsgrafiek is aangebracht aan de zuidwijzer. Ze kan toegepast worden om de zonnewijzers met MET en OET af te lezen.

KATALOGUS Nr.: ANT031 **LOCATIE:** Gevel Sint-Niklaaskerk

STRAAT EN NUMMER: Hoefsebaan 48

POSTNUMMER: 2620

TYPE: VER **GEMEENTE:** Hemiksem

DEELGEMEENTE: Hemiksem

BOUWJAAR: 1998

AANTAL STERREN: **

Bronzen zonnwijzer. 2 x 2 m gemaakt door Verlinden Parklaan 14 2620 Hemiksem in 1966 in opdracht van Mr. Magniette Afgevaardigd beheerder van LAMITREF. VI - III. Zwarte cijfers op grijze achtergrond. De zonnwijzer loopt circa 30 m achter op de zonnetijd. Om deze verkeerde uitlezing te compenseren werd de stijl verbogen en de stijl vertoont nu een knik. Het hermonteren van een goede stijl is aan te raden. Volgens de heemkundige kring had de kerk tot 1819 geen uurwerk en moesten de omwonenden het stellen met de zonnwijzer van de toren. Waarschijnlijk is dit de 3de zonnwijzer. De oude zonnwijzer is vervangen door een nieuwe geschilderde uitvoering waarvan de stijl nog steeds de merkwaardige knik vertoont. Laatste foto's dateren van 26/10/2009.

KATALOGUS Nr.: LIM073 **LOCATIE:** Molenvijverpark

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3600

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR: 1998

AANTAL STERREN: ***

Zonnewijzerpark. Horizontale zonnewijzer met doormeter van 120 cm. 5h - 19h. Datumlijnen, Coördinaten van Genk, "Om een schaduw te plezieren". De zonnewijzer draagt het wapen van Genk. Ontw. J. Lyssens

KATALOGUS Nr.: LIM094 **LOCATIE:** Tuin aan woning

STRAAT EN NUMMER: Bremstraat 11

POSTNUMMER: 3945

TYPE: VER **GEMEENTE:** Tessenderlo-Ham

DEELGEMEENTE: Oostham

BOUWJAAR: 1998

AANTAL STERREN:

Tafereel en stijl van messing. Uurlijnen en Arabische cijfers gegraveerd. Afmetingen: 260 mm diameter. Tijdsvereffeningstabel is in het messing gegraveerd. 51° 07' NB 5°12' OL. Gemaakt door André Bleys.

KATALOGUS Nr.: ANT121 **LOCATIE:** Siertuin bij woning

STRAAT EN NUMMER: Hoogstraat 122

POSTNUMMER: 2400

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Mol

DEELGEMEENTE: Mol

BOUWJAAR: 1998

AANTAL STERREN:

Tafereel en stijl van messing. Uurlijnen en Arabische cijfers gegraveerd. Afmetingen: 300 mm x 300 mm. Spreuk "Men scheldt de tijd voor kort, ja al te snel van gang en elk zoekt tijdverdrijf is dan de tijd niet lang". Tijdvereffeningstabel is in het messing gegraveerd. 51° 12' NB 5°06' OL. Gemaakt door André Bleys.

KATALOGUS Nr.: LIM074 **LOCATIE:** Molenvijverpark

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3600

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR: 1998

AANTAL STERREN: ***

Zonnewijzerpark. Grote horizontale zonnewijzer. Ontwerp J. Opgenhaffen. 15 arduinen blokken voor uuraanduiding 5 - 19h. Diameter tafereel: 10m. Elk arduinen blok heeft een versiering met keramische cilinders. De cilinders zijn gekleurd volgens de hoogte van de zon. Grijsachtige tinten bij de blokken die dienen voor de vroege morgen en late avond en mooi gekleurde voor rond de middag.

KATALOGUS Nr.: LIM084 **LOCATIE:** Tuin naast woning

STRAAT EN NUMMER: Braamstraat 7

POSTNUMMER: 3690

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Zutendaal

DEELGEMEENTE: Zutendaal

BOUWJAAR: 1998

AANTAL STERREN: **

Eenvoudige mooie achthoekige zonnwijzer op sokkel. Arabische uurscijfers 6 - 8 - 10 - 12 - 2 - 6. Spreuk: "Geen zomer zonder gewaai" Gewaai is een gehucht van Zutendaal. Ontwerp: Jos Geussens

KATALOGUS Nr.: LIM078 **LOCATIE:** Molenvijverpark

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3600

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR: 1998

AANTAL STERREN: ***

Zonnewijzerpark. Kruisdraadzonnewijzer ontworpen door Rafael Soler Gaya. Afmetingen 1000 mm x 860 mm. Datumlijnen. "A.D. MCMIVC" Tekst: "Aspice, prospice, respice et vale" (Kijk, kijk vooruit, kijk achteruit en vaar wel.) Het punt voor de aflezing van het uur wordt bepaald door de kruising van een ketting en een stijl. Aan de stijl bevindt zich nog een horizontale maanwijzer.

KATALOGUS Nr.: LIM079 **LOCATIE:** Molenvijverpark

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3600

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR: 1998

AANTAL STERREN: ***

Zonnewijzerpark. Kegelvormige zonnepijler ontworpen door Javier Moreno Bares. Het grote instrument heeft Babylonische uren (telling vanaf zonsopkomst) en Italiaanse uren (telling vanaf zonsondergang). De schaduwwerper is kegelvormig. Dit is een nieuw type zonnepijler en bestaat enkel in dit park.

KATALOGUS Nr.: LIM081 **LOCATIE:** Molenvijverpark

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3600

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR: 1998

AANTAL STERREN: ***

Zonnewijzerpark. Uurvlakzonnewijzer ontworpen door P.Oyen. De zonnewijzer bestaat uit 7 zitbankjes in prismavorm in arduin uitgevoerd. De prisma's zijn opgesteld op een kwart cirkel. Elke 2 korte bovenribben duiden een verschillend uur aan. (Elke korte bovenrib en een bijhorende messing strip liggen in een uurvlak).

KATALOGUS Nr.: LIM082 **LOCATIE:** Molenvijverpark

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3600

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR: 1998

AANTAL STERREN: ***

Zonnewijzerpark. Boom van Sonius ontworpen door Jan Kragten van de zonnwijzerkring van Nederland. 8 - 7 h, Totale hoogte 5 m. In voor- en achterplaat van de zonnwijzer zijn een gelijk aantal spleten aangebracht. Elk spletenpaar (1 spleet in voorzijde en 1 spleet in achterzijde) ligt in een uurvlak of halfuurvlak. Aan de achterzijde van de voorste spleten is een opaal gekleurd glas aangebracht. Als de zon via de achterzijde door een uurvlak schijnt belicht ze dit glas. De nu opgelichte spleet duidt het uur aan.

KATALOGUS Nr.: OOS118 **LOCATIE:** Zuidgevel Sint-Joriskerk

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9940

TYPE: VER **GEMEENTE:** Evergem

DEELGEMEENTE: Sleidinge

BOUWJAAR: 1998

AANTAL STERREN: ***

Replica van verdwenen zonnwijzer uit 1788. Afmetingen: 120 x 90 cm. Zeer mooie zonnwijzer. Het tafereel is in grijze kleur. Bij de restauratie van de kerk in 1988 werd de oorspronkelijke zonnwijzer, die waarschijnlijk werd aangebracht bij de verbouwing van de kerk in 1784, verwijderd. Op initiatief van wijlen Romain De Bosscher werd een nieuwe zonnwijzer gemaakt en terug op zijn oorspronkelijke plaats gehangen aan de zuidelijke muur van de traptoren. Het model is een eigentijdse interpretatie van de ontwerper. Romeinse uurscijfers van VII tot VI.

Meer uitleg over zonnwijzers vind je op Wikipedia. Aangezien de kerk op ca. 3,68 graden oosterlengte ligt, de tijdsvereffening op 14 september ca. -5 minuten bedraagt en 14 september in de zomertijd valt, is het verschil tussen zonnetijd en kloktijd 1 uur + $(15 - 3,68) \times 4 - 5 = 1$ uur 40 minuten. Op de foto geeft de zonnwijzer 15.00 uur aan, en de klok 16.40 u.

KATALOGUS Nr.: LIM077 **LOCATIE:** Molenvijverpark

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3600

TYPE: ANA **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR: 1998

AANTAL STERREN: ***

Zonnewijzerpark. Analematische zonnewijzer ontworpen door R. Vinck. Uurschaal: 5h - 19h. Er zijn 2 taferelen: een horizontaal ellipsvormig en een schuingeplaatst rond. De lange as van de ellips is 2m.

KATALOGUS Nr.: LIM080 **LOCATIE:** Molenvijverpark

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3600

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR: 1998

AANTAL STERREN: ***

Zonnewijzerpark. Digitale zonnewijzer ontworpen door Hans Scharstein. De tijd wordt weergegeven met een resolutie van 5 minuten. De term digitaal duidt hier op de uitlezing en niet op de werking. De zonnewijzer is volledig "statisch" uitgevoerd; hij heeft dus geen elektronica nodig om het uur weer te geven. Hij bestaat uit een polair opgestelde doosconstructie met microgleuven. Zie voor dit principe naar de boom van Sonius (LIM082).

KATALOGUS Nr.: LIM076 **LOCATIE:** Molenvijverpark

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3600

TYPE: POL **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR: 1998

AANTAL STERREN: ***

Zonnewijzerpark. Boek van de tijd. Polaire zonnewijzer ontworpen door Jean-Michel Ansel. Tekst: "Tempus est aeternum nobis iter imperfectum" (De tijd is eeuwig, onze weg onvolmaakt.). 8h - 4h. De uurlijnen staan evenwijdig met de stijl. Een index op de stijl wijst de datum aan. Een tekstplaat aan de achterzijde vermeldt de breedtegraad en de oosterlengte. 50° 58' N en 5°31' E.

KATALOGUS Nr.: VBR056 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Mastellestraat 47

POSTNUMMER: 3020

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Herent

DEELGEMEENTE: Veltem-Beisem

BOUWJAAR: 1999

AANTAL STERREN:

Meervoudige zonnwijzer uit Franse steen. 250 x 250 x 1000. Hor. En Vert zuidwijzer, windrichtingen, tijdvereffeningscurve, coördinaten, tekst: "Wat edel is heeft duur". Ontwerp: J. Lyssens. Gekapt door P. Boudens.

KATALOGUS Nr.: OOS109 **LOCATIE:** Voorgevel van woonhuis

STRAAT EN NUMMER: Hoek Visserstr. - Kasteelstr.

POSTNUMMER: 9150

TYPE: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 1999

AANTAL STERREN: *

Mooie geschilderde zonnwijzer. Tekst: "'t is later dan je denkt." Arabische cijfers. In 2011 werd de gevel opnieuw geschilderd. Spijtig genoeg werd in 2011 ook de zonnwijzer overschilderd. In 2018 bleef de toestand onveranderd.

KATALOGUS Nr.: LIM087 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning.

STRAAT EN NUMMER: Muggebeekstraat 19

POSTNUMMER: 3510

TYPE: VER **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Kermt

BOUWJAAR: 1999

AANTAL STERREN: ***

Spreuk: "Comme le temps passe quand on s' amuse". (Zin uit "En attendant Godot" van Samuel Beckett) Ontwerp: Willy Ory.
Uitvoering: Jos Geussens. Tafereel in arduin, poolstijl van verguld roestvrij staal en uurlijnen belegd met bladgoud.
Zonnewijzer is gericht naar het zuidwesten.

KATALOGUS Nr.: WES095 **LOCATIE:** Onbekend

STRAAT EN NUMMER: Ollevierslaan 35

POSTNUMMER: 8630

TYPE: VER **GEMEENTE:** Veurne

DEELGEMEENTE: Veurne

BOUWJAAR: 1999

AANTAL STERREN: *

Verticale houten zonnwijzer. Cijfers moeilijk zichtbaar.

KATALOGUS Nr.: OOS108 **LOCATIE:** Voorgevel van woonhuis

STRAAT EN NUMMER: Gelaagstraat 3

POSTNUMMER: 9150

TYPE: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 1999

AANTAL STERREN: ***

Tekst: "t zijn niet wij die stil staan" Gemaakt door Pieter Boudens in Franse steen. Arabische uursijfers van 4 tot 15. De zonnewijzer is in 2018 nog steeds in goede staat wegens de kwaliteit van de uitvoering.

KATALOGUS Nr.: LIM097 **LOCATIE:** Bij het cultureel centrum "Het Veltmanshuis"

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3790

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Voeren

DEELGEMEENTE: Sint-Martens-Voeren

BOUWJAAR: 2000

AANTAL STERREN: ***

De equatoriale zonnwijzer werd ontworpen door Willy Leenders. Tekst: "Tempus reditum non concedit" (De tijd laat geen terugkeer toe.) De Latijnse spreuk werd bedacht om iets te zeggen over de tijd, tevens als woordspeling bij de politieke situatie in Voeren, waar de partij Retour à Liège tevergeefs actie voert voor de terugkeer van de Limburgse gemeente naar de provincie Luik.

Ontwerp en berekening: Willy Leenders

Constructie: Constructiebedrijf Buntinx

KATALOGUS Nr.: LIM096 **LOCATIE:** Voetpad bij museum "Stellingwerff-Waerdenhof"
STRAAT EN NUMMER: Guido Gezellestraat **POSTNUMMER:** 3500
TYPE: EQU **GEMEENTE:** Hasselt **DEELGEMEENTE:** Hasselt
BOUWJAAR: 2000 **AANTAL STERREN:** ***

Tekst: "'Schaduw van de tijd' Deze spreuk was de titel van de zonnewijzertentoonstelling die in 2000 plaats had in Hasselt. De stijl bestaat uit 2 stalen latten evenwijdig van elkaar. Daartussen is een spleet die een lichtvlek werpt op de uurcijfers. Spijtig genoeg wordt wegens de dikte van de latten de zonnewijzer slechts minder dan 10 uren per etmaal beschenen.

KATALOGUS Nr.: VBR059 **LOCATIE:** Gevel aan achterzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Boterberdstraat 8

POSTNUMMER: 3473

TYPE: VER **GEMEENTE:** Kortenaken

DEELGEMEENTE: Waanrode

BOUWJAAR: 2000

AANTAL STERREN:

Verticale zuidwijzer met tafereel in arduin. Poolstijl in verguld roestvrij staal. Uurlijnen zijn belegd met bladgoud. Gemaakt door Jos Geusens en ontwerp W. Ory. Spreuk " Altijd " .

KATALOGUS Nr.: LIM095 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Roosterstraat 6

POSTNUMMER: 3510

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Kermt

BOUWJAAR: 2000

AANTAL STERREN: *

Horizontale puntzonnwijzer gemaakt door Jos Geusens en ontwerp Willy Ory. Tafereel uit steen en met datumlijnen. Cijfers 4 - 8. Spreuk. "Tempus citius quam oratio te deficit" (Tijd zal eerder ontbreken dan woorden), een citaat van Cicero. Op de M van "tempus" en op die van "quam" staat een horizontaal streepje; samen vormt dit het getal 2000 ,het jaar van bouw en installatie.

KATALOGUS Nr.: ANT119 **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Vijverstraat

POSTNUMMER: 2400

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Mol

DEELGEMEENTE: Mol

BOUWJAAR: 2000

AANTAL STERREN: **

Grote horizontale ronde arduinen zonnwijzer. Diameter 100 cm. 3 windstreken zijn aangeduid in een tekst op de zijkant. " Wolken of Zon altijd Welkom. Jos Daems maakte het tafereel als werk in de beeldhouwklas aan de Molse academie. Een tijdvereffeningtabel is op sokkel weergegeven. 51° 11' 10" NB 5° 7' 35" OL. Er zijn 3 tijdschalen aangebracht: gemiddelde zonnertijd IV - VIII, zomertijd 6 - 9 en wintertijd 5 - 8.

KATALOGUS Nr.: OOS110 **LOCATIE:** Achtergevel

STRAAT EN NUMMER: Damstraat 217A

POSTNUMMER: 9180

TYPE: VER **GEMEENTE:** Lokeren

DEELGEMEENTE: Moerbeke

BOUWJAAR: 2000

AANTAL STERREN:

De zonnwijzer heeft een muurdeclinatie van 1° oost. Materiaal: tegels bekleed met keramiek (60x80), ontwerp J. Lyssens. Gemaakt door Annie Van Ostaeyen. 5 sterrenbeelden: Leeuw, Waterman, Ram, Schorpioen en Weegschaal. Bcijfering: 6h - 18h.

KATALOGUS Nr.: VBR055 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Witte molenstraat

POSTNUMMER: 3140

TYPE: VER **GEMEENTE:** Keerbergen

DEELGEMEENTE: Keerbergen

BOUWJAAR: 2000

AANTAL STERREN:

Gemaakt uit arduin. Ontwerp J. Lyssens, gekapt door Pieter Boudens. Vermelding van de 4 seizoenen, windrichtingen, omzetformule naar klokke-tijd, kompas en coördinaten.

KATALOGUS Nr.: LIM162 **LOCATIE:** Tuin van het stedelijk museum

STRAAT EN NUMMER: Guido Gezellestraat

POSTNUMMER: 3500

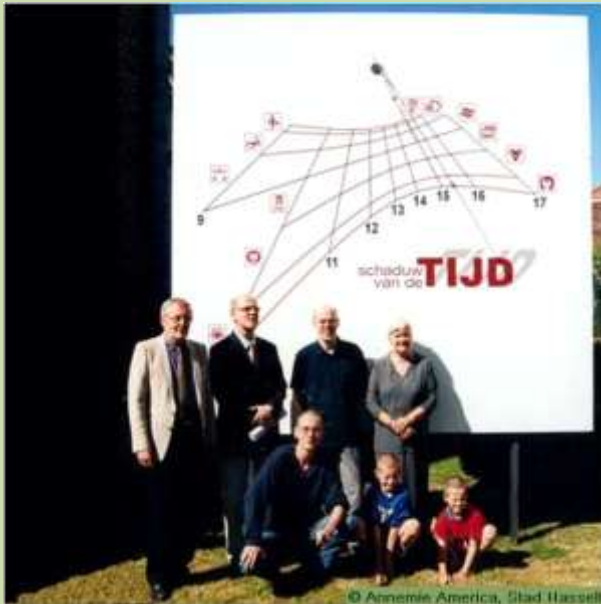
TYPE: VER **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Hasselt

BOUWJAAR: 2000

AANTAL STERREN: **

In 2000 was er in het Stedelijke Museum van Hasselt een tentoonstelling "Schaduw van de tijd - Zonnewijzers in Limburg" N.a.v. Van deze tentoonstelling stond er gedurende 3 maanden een grote verticale zonnwijzer. De zonnwijzer die buiten de traditionele uurlijnen ook nog datumlijnen had werd ontworpen door Willy Leenders en uitgevoerd door de technische dienst van de stad Hasselt. Op de foto poseert Willy met zijn familie.

KATALOGUS Nr.: ANT138 **LOCATIE:** Vrijbroekpark

STRAAT EN NUMMER: Hombeekse steenweg 264

POSTNUMMER: 2800

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Mechelen

DEELGEMEENTE: Mechelen

BOUWJAAR: 2000

AANTAL STERREN: *

Het provinciaal domein "Vrijbroekpark" heeft een grote horizontale zonnwijzer nabij de cafetaria. De schaduwwerper van de zonnwijzer bestaat uit een ijzeren constructie. Onderaan is een grote sfeer in rondijzer die bovenaan een stijl heeft. De stijl staat aan de bovenzijde van de sfeer op een hoogte van 2 m. Hierdoor is de zonnwijzer niet te gebruiken bij lage zonnestanden. De cijfers zijn aangebracht op mooie bloemenveldjes en het geheel geeft een keurige indruk. De cijfers zijn in een halve boog aangebracht. Locatie: 51°01'08" NB en 004°27'47" OL. De zonnwijzer is er gekomen door een educatief programma "zonnige groetjes" met als doelgroep leerlingen van het basisonderwijs. De educatieve dienst lanceerde het idee en liet de materialen aanmaken door de mensen uit het atelier. Hubert Moens zorgde voor de uitwerking van het bloemenperk en de bekleding van de wereldbol. Die was oorspronkelijk opgevuld en bekleed met planten die weinig water nodig hebben (o.a. vetplanten).

Contactpersoon:

Ils Van Roosbroeck Educatief medewerker
Provinciale Groendomeinen regio Mechelen
Hombeeksesteenweg 264
2800 Mechelen

Tel.nr.: 015/45.13.92

Faxnr.: 015/45.13.91

mailto:ils.vanroosbroeck@groenmechelen.provant.be

www.vrijbroekpark.be

De zonnwijzer is weggenomen in de winter van 2009/2010.

KATALOGUS Nr.: ANT117 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Volmolenheiden 1

POSTNUMMER: 2400

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Mol

DEELGEMEENTE: Mol

BOUWJAAR: 2000

AANTAL STERREN: **

Equatoriale zonnwijzer met vermelding van coördinaten, doormeter 70 cm. Gemaakt door J. Lyssens

KATALOGUS Nr.: ANT118 **LOCATIE:** Binnenplaats woning

STRAAT EN NUMMER: Kronenburgstraat 34

POSTNUMMER: 2000

TYPE: VER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR: 2000

AANTAL STERREN: *

Verticale zonnwijzer met een stijl zoals bij een verticale noordwijzer. Totaal verkeerde constructie. Tekst: " 't ls zeker eene aardigheid in deze tijd van elektriciteit het uur te lezen op deze plaat als 't uurwerk niet te bestig gaat."

KATALOGUS Nr.: OOS014 **LOCATIE:** Kerk Onze-Lieve-Vrouw

STRAAT EN NUMMER: Kerkstraat

POSTNUMMER: 9250

TYPE: VER **GEMEENTE:** Waasmunster

DEELGEMEENTE: Waasmunster

BOUWJAAR: 2000

AANTAL STERREN: ***

Zwarte Romeinse cijfers op witte achtergrond. De oude zonnwijzer zonder uurlijnen werd gerestaureerd. De uurlijnen werden opnieuw aangebracht en de locatie is vermeld. 51° 06' N 04° 05' O Berekening P. Oyen en leiding restauratie J. Lyssens. Op foto's van de kerk die dateren van het einde van de 19de eeuw hangt er al een zonnwijzer aan de zuidgevel van de kerk. Bij de restauratie van de kerk in de jaren '90 werd het originele exemplaar vervangen door een waardeloze kopie. In 2000 werd , naar aanleiding van de Open Monumentendag, dit exemplaar volledig gerestaureerd.

KATALOGUS Nr.: LIM107 **LOCATIE:** Wetenschapspark

STRAAT EN NUMMER: Nabij campus van het LUC

POSTNUMMER: 3590

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Diepenbeek

DEELGEMEENTE: Diepenbeek

BOUWJAAR: 2001

AANTAL STERREN: ***

De horizontale zonnwijzer staat bij het bedrijf PIMC (Professional Interactive Media Centre). Dit bedrijf kreeg in 2001 van de Vlaamse regering de "Leeuw van de export 2001". Hierdoor mocht het bedrijf een beeld kiezen van de kunstenaar Stefan Bongaerts uit Bree en koos voor een zonnwijzer-beeld. De zonnwijzer is gemaakt uit brons en de stijl wordt vastgehouden door een knielend figuurtje. Romeinse cijfers van VI tot VI. Spijtig genoeg ontbreken de uurlijnen van voor 6h en na 18h.

KATALOGUS Nr.: ANT140 **LOCATIE:** Speelplaats Europese school

STRAAT EN NUMMER: Europawijk 100

POSTNUMMER: 2400

TYPE: ANA **GEMEENTE:** Mol

DEELGEMEENTE: Mol

BOUWJAAR: 2001

AANTAL STERREN: **

Ontworpen door Willy Leenders. De grote as van de ellips is 6 meter. Hij werd geschilderd op de stenen van de speelplaats.

KATALOGUS Nr.: WES094 **LOCATIE:** Achtergevel

STRAAT EN NUMMER: Keukeldam 30

POSTNUMMER: 8790

TYPE: VER **GEMEENTE:** Waregem

DEELGEMEENTE: Waregem

BOUWJAAR: 2001

AANTAL STERREN:

Opmetingen door P. Oyen. Zonnewijzer is in keramische tegels uitgevoerd. 4h - 15h.

KATALOGUS Nr.: LIM129 **LOCATIE:** Achtergevel van woonhuis

STRAAT EN NUMMER: Brustemdorp 120

POSTNUMMER: 3800

TYPE: VER **GEMEENTE:** Sint-Truiden

DEELGEMEENTE: Brustem

BOUWJAAR: 2002

AANTAL STERREN: *

Ontwerp Jos Geussens

Ontwerp en realisatie: Jos Geusens

Berekening: Willy Ory

Spreek: 'GEEF TIJD ZIJN ZIN'

De zonnwijzer is gekapt in Vinalmont steen. Merk de variatie op in de vorm van de letter N.

KATALOGUS Nr.: LIM174 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3690

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Zutendaal

DEELGEMEENTE: Zutendaal

BOUWJAAR: 2002

AANTAL STERREN: **

Ontwerp en realisatie: Jos Geusens

Spreek: 'IN DE SCHADUW VAN DE TIJD IS HET LICHT LEVEN'

Grote horizontale zonnwijzer in tuin. De stijl is een driehoek waarvan de langste zijde dient om de schaduw te werpen. Zeer originele vorm van stijl die met sommige combinaties van datum en uur problemen geeft met de uitlezing. De bezoeker weet dan niet welke zijde hij als schaduwwerper moet gebruiken. Meestal lost men dit op door de andere delen, die een verkeerde schaduw kunnen werpen, te voorzien van een grillige vorm.

KATALOGUS Nr.: LIM175 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3690

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Zutendaal

DEELGEMEENTE: Zutendaal

BOUWJAAR: 2002

AANTAL STERREN: *

Ontwerp en realisatie: Jos Geusens

Tekst: MAAK GEEF IJS ZOEK VERDRIJF LEEN SCHRIFT NOOD RIJDER LOOS GEEST BOM VLIEGT DRINGT ZAT TIKT
HEELT KRUIPT HOOG BESTE AL OUDE HEREMIJN

Mooie zonnwijzer waarvan het tafereel vloeiend overgaat in de sokkel. De vlakken tussen deurlijnen zijn in reliëf weergegeven. De Arabische uurscijfers staan op de verticale zijkant van het tafereel.

KATALOGUS Nr.: LIM128 **LOCATIE:** In een grote tuin

STRAAT EN NUMMER: Tongersesteenweg 348

POSTNUMMER: 3724

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Vliermaal

BOUWJAAR: 2002

AANTAL STERREN: ***

Ontwerp en constructie: Maurice Awouters

Deze zonnewijzer van 2 meter diameter is uitgevoerd in een tuin van verschillende hectaren groot. De tegels met het uurlijnenpatroon komen van een kasteel in Frankrijk.

KATALOGUS Nr.: LIM117 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Heidebergstraat 7

POSTNUMMER: 3511

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Kuringen

BOUWJAAR: 2002

AANTAL STERREN:

Horizontale zonnwijzer in arduin. Het instrument staat op een sokkel. De datumlijnen verwijzen naar geboortedata van familieleden.

KATALOGUS Nr.: LIM122 **LOCATIE:** Kerkhof

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3581

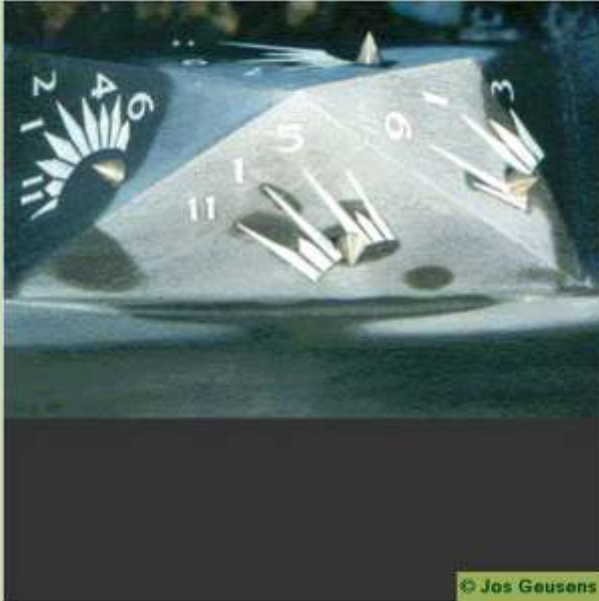
TYPE: ALL **GEMEENTE:** Beringen

DEELGEMEENTE: Beverlo

BOUWJAAR: 2002

AANTAL STERREN: ***

De meervoudige zonnwijzer heeft de vorm van een 4-zijdige piramide en is op de bovenzijde van de grafsteen te zien. Op elk schuin vlak is een zonnwijzer uitgekapt. Tekst op de grafsteen: In het zonlicht heb ik mijn leven mogen schrijven. Idee en bouw: Jos Geusens. Ontwerp: Willy Ory. Opdrachtgever: Leo Reijnders. Meer details zijn beschreven in Zonnetijdingen 2003 - 1 / 25 pagina's 6 - 9.

© Jos Geusens

© Jos Geusens

KATALOGUS Nr.: LIM116 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Leenderdijk

POSTNUMMER: 3930

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Hamont-Achel

DEELGEMEENTE: Achel

BOUWJAAR: 2002

AANTAL STERREN: *

Vierkant tafereel. Instrument heeft arduinen tafereel en staat op arduinen sokkel.

Tekst: HAMONT-ACHEL 51°27' N 05° 48' Z en een windroos

Berekening: Willy Leenders

Omdat de zonnewijzer ontworpen werd voor een bestaande sokkel, staat de stijl en de 12-uurlijn niet evenwijdig met de rand van de sokkel.

KATALOGUS Nr.: OOS123 **LOCATIE:** Speelplaats Koninklijk Atheneum

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9100

TYPE: ANA **GEMEENTE:** Sint-Niklaas

DEELGEMEENTE: Sint-Niklaas

BOUWJAAR: 2002

AANTAL STERREN:

Deze Brou- of analematische zonnwijzer geschilderd met gele verf op tegels van speelplaats.

KATALOGUS Nr.: LIM123 **LOCATIE:** 't Vezershuis

STRAAT EN NUMMER: Dokter Vanweddungenstraat

POSTNUMMER: 3540

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Herk-de-Stad

DEELGEMEENTE: Herk-de-Stad

BOUWJAAR: 2002

AANTAL STERREN:

Hoepelsfeer geplaatst in betonnen constructie voor "'t Vezershuis" van het OCMW. De equatoriale zonnwijzer is verkeerd gericht. Een betere plaatsing werd aanbevolen.

KATALOGUS Nr.: BRU014 **LOCATIE:** Binnenkoer Charles Janssens Atheneum

STRAAT EN NUMMER: Londenplein

POSTNUMMER: 1050

TYPE: VER **GEMEENTE:** Elsene

DEELGEMEENTE: Elsene

BOUWJAAR: 2002

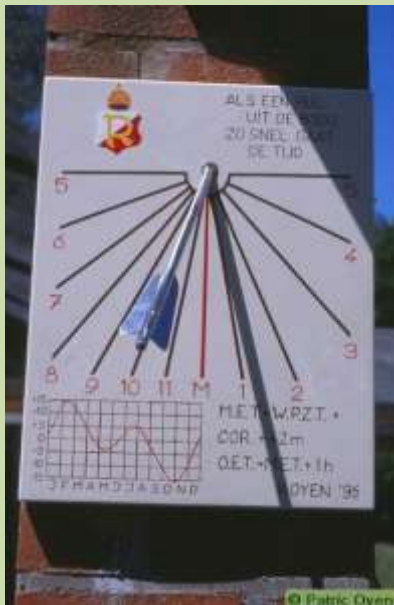
AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer is te vinden op een binnenkoer van het Atheneum Charles Janssens. De zonnwijzer is ontworpen en getekend door Olivier Lisein professor van fysische wetenschappen aan dit atheneum. Hij is gegraveerd door Quentin Walravens oud-leerling van de school. Westelijke declinatie. Tekst: "Accueille Ce Jour". Officiële opening was op 22 juni 2004. De zonnwijzer is getekend met "QWOL". Zonnevereffeningslus. Uurlijnen van 10h tot 6h. Datumlijnen voor 21 juni, 21 maart, 23 september en 21 december. Westelijke declinatie.

KATALOGUS Nr.: ANT101 **LOCATIE:** Terrein van staande wip maatschappij in Nachtegalenpark
STRAAT EN NUMMER: Floralienlaan 95 **POSTNUMMER:** 2020
TYPE: VER **GEMEENTE:** Antwerpen **DEELGEMEENTE:** Antwerpen
BOUWJAAR: 2002 **AANTAL STERREN:** **

"Als de pijl uit de boog, zo snel gaat de tijd", geschilderde multiplex met wapen van de vereniging. De stijl heeft de vorm van een pijl. Muurdeclinatie 20 gr. oost. De schuttersvereniging "La Renaissance" bestaat meer dan 150 jaar. Ontwerp en uitvoering: P. Oyen. De 1ste gelijkvormige zonnwijzer werd gemaakt in 1996 en had een becijfering van 5 uur tot 5 uur. De zonnwijzer van 2002 heeft als uuraanduiding de waarden van de gaaien die gebruikt worden bij de schietwedstrijden. In februari 2022 werd de zonnwijzer vervangen door een nieuw exemplaar. Ditmaal een ontwerp met de hulp van het programma Shadows. Er zijn nu Arabische cijfers gebruikt. De zonnwijzer duidt zomertijd aan.

KATALOGUS Nr.: LIM113 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Kloosterlaan 60

POSTNUMMER: 3500

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Hasselt

BOUWJAAR: 2002

AANTAL STERREN: *

Uurlijnen van 4 h tot 8 h. Arabische uurscijfers van 6 h tot 6 h. Tekst: "SCHADUW VAN DE TIJD". Achthoekig tafereel in blauwe hardsteen en messing stijl. Halve uurlijnen zijn toegevoegd.

Ontwerp en berekening: Willy Leenders

Constructie: Maurice Awouters

KATALOGUS Nr.: LIM114 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Cardijnlaan 29

POSTNUMMER: 3530

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Houthalen-Helchteren

DEELGEMEENTE: Helchteren

BOUWJAAR: 2002

AANTAL STERREN: ***

Zeer grote horizontale zonnwijzer. Tijdvereffeningscurve. Romeinse cijfers VI - X. Cirkelvormig tafereel, ongeveer 3 m doormeter en afgeboord met bakstenen.

De zonnwijzer duidt de gemiddelde officiële tijd aan. Een zonnevereffeningskurve helpt de bezoeker om de gemiddelde tijd om te zetten in de juiste tijd.

Ontwerp en uitvoering: Marice Awouters

Tekst: 51° 3' 25" NB 5° 22' 33" OL

KATALOGUS Nr.: OOS122 **LOCATIE:** Gevel achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Krekelstraat 34

POSTNUMMER: 9630

TYPE: VER **GEMEENTE:** Zwalm

DEELGEMEENTE: Munkzwalm

BOUWJAAR: 2002

AANTAL STERREN: *

Tafereel vermoedelijk uit arduin. Stijl in roestvrij staal. Uurlijnen van VI tot IV. Tekst: LE TEMPS EST UN GRAND MAITRE.
Muurdeclinatie: 26° oost. Opmetingen en berekeningen: P. Oyen. Uitvoering: Eigenaar Dufromont Sylvère.

KATALOGUS Nr.: LIM125 **LOCATIE:** Gevel vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Englebert Adanglaan 49

POSTNUMMER: 3970

TYPE: VER **GEMEENTE:** Leopoldsburg

DEELGEMEENTE: Leopoldsburg

BOUWJAAR: 2002

AANTAL STERREN: *

Het tafereel bestaat uit een zware roestvrij stalen plaat die gemonteerd is op een afstand van de gevel. De 8 (uur)lijnen zijn gleuven in het tafereel. Er zijn geen uurscijfers weergegeven. Waarschijnlijk heeft de zonnwijzer slechts een artistieke waarde. De stijl is een staaf.

KATALOGUS Nr.: WES098 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Jeruzalemstraat 57

POSTNUMMER: 8000

TYPE: VER **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Brugge

BOUWJAAR: 2002

AANTAL STERREN: **

De zonnewijzer is te vinden in de wijk Sint-Anna kwartier. Tekst: "Alleen de schaduw sluipt verder." Uurgetallen: VIII - XII - XV - IXX. Deze mooie zonnewijzer is door Pieter Boudens gekapt. Er is een herdenkingsplaat onder de zonnewijzer met de tekst: "Ingehuldigd door Frank Van de Voorde Voorzitter OCMW Brugge 26/11/2002"

KATALOGUS Nr.: VBR061 **LOCATIE:** Tuinen van Hoegaarden

STRAAT EN NUMMER: Houtmarkt 1

POSTNUMMER: 3320

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Hoegaarden

DEELGEMEENTE: Hoegaarden

BOUWJAAR: 2002

AANTAL STERREN: **

Equatoriale hoepelsfeer op mooie witstenen sokkel. Spijtig genoeg saat de zonnwijzer los en kan hij gedraaid worden in elke willekeurige richting. Te zien aan de slijtage, is het duidelijk dat vele bezoekers draaien aan de zonnwijzer. Een weinig opvolging door de verantwoordelijken zou dit kunnen verhelpen. De zonnwijzer is in het kapittelpark (Nieuwe Vlaamse Toontuinen) opgesteld. In deze tuin is er een gedeelte als "Mercatortuin" ontworpen door J.P. Quartier uit Schaffen. De zonnwijzer is er opgesteld ter nagedachtenis van Mercator, alias Gerard De Cremer. De zonnwijzer werd gemaakt door het bedrijf Aquila. De vorige cilindrische zonnwijzer is weggenomen en staat nu opgesteld in Rupelmonde. Zie VBR052. In het 4 ha grote kapittelpark maakt u kennis met een uniek initiatief in België, namelijk de Tuinen van Hoegaarden, waar meer dan 20 thematuinen zijn verscholen tussen de eeuwenoude bomen van het Kapittelpark.

KATALOGUS Nr.: WES096 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Groenestraat 67

POSTNUMMER: 8210

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Zedelgem

DEELGEMEENTE: Zedelgem

BOUWJAAR: 2003

AANTAL STERREN:

De zonnwijzer wordt vastgehouden door 2 bronzen handen. Spreuk: "neem je tijd". Zeer mooi kunstwerk.

KATALOGUS Nr.: LIM120 **LOCATIE:** Gevel vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Luikerstraat 62

POSTNUMMER: 3800

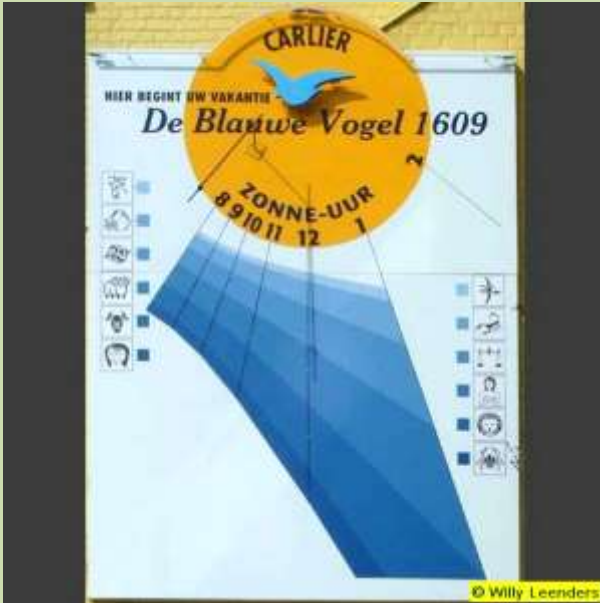
TYPE: VER **GEMEENTE:** Sint-Truiden

DEELGEMEENTE: Sint-Truiden

BOUWJAAR: 2003

AANTAL STERREN: **

Gevel van reisbureau De Blauwe Vogel. (Uitvoering: Eric Deneuker, D&G Projects, Sint-Truiden)
Een instructiepaneeltje onder de zonnwijzer geeft enige uitleg over de uuraanduiding (en het verschil met de officiële tijd) en de datumaanduiding die de zonnwijzer geeft.
Tekst: "Hier begint uw vakantie. De Blauwe Vogel 1609. Zonneur." Arabische becijfering: 8h - 2h. Oostelijk gerichte zonnwijzer met datumlijnen. Een bolletje op de stijl duidt de datum aan.

KATALOGUS Nr.: BRU011 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde kantoorgebouw

STRAAT EN NUMMER: Boudewijnlaan 12

POSTNUMMER: 1000

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Brussel

DEELGEMEENTE: Brussel

BOUWJAAR: 2003

AANTAL STERREN: ***

De verticale zonnwijzer op een hol cilindrische gevel. Waarschijnlijk de grootste verticale zonnwijzer van België. Afmetingen: 7m breed en 4m hoog. De schaduwgever is een bol. De zonnwijzer heeft uurlijnen en datumlijnen. De uuraanduidingen onderaan geven de zomertijd aan. Aan de bovenkant staat ook 12 uur wintertijd aangegeven. Dat er nog een correctie nodig is te wijten aan de tijdsvereffening, zal de gewone voorbijganger in de zomermaanden, als dit maar min 6 tot plus 6 minuten bedraagt, nauwelijks merken.

Er staan drie datumlijnen op het zonnwijzertafereel, de lijn voor het begin van de winter bovenaan, die voor het begin van de zomer onderaan en ertussen de datumlijn voor het begin van de lente en van de herfst.

Ontwerp: architecten Clerboux en Pinon

Berekening: Willy Leenders (uur- en datumlijnenpatroon)
en Jan De Graeve (geografische gegevens)

KATALOGUS Nr.: OOS127 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Schuttershofstraat 5

POSTNUMMER: 9140

TYPE: VER **GEMEENTE:** Temse

DEELGEMEENTE: Elversele

BOUWJAAR: 2003

AANTAL STERREN: **

Ontwerp van René Vinck. Gekapt in Carreramarmor. Afmetingen 600 mm x 600 mm x 90 mm dik. Romeinse cijfers. Tekst: MMIII NULLA SINE SOLE UMBRA

KATALOGUS Nr.: OOS126 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Broedersstraat 58

POSTNUMMER: 9100

TYPE: VER **GEMEENTE:** Sint-Niklaas

DEELGEMEENTE: Sint-Niklaas

BOUWJAAR: 2003

AANTAL STERREN: *

De verticale zonnewijzer is gemaakt uit wit gelaagd glas. Stijl in roestvrij staal 304. Afmetingen tafereel: 290 mm x 290 mm. Cijfers en letters zijn aangebracht met contourpoeder. Tekst: "Tijd om gelukkig te zijn". Uitlezing: Arabische cijfers 6 - 17.

KATALOGUS Nr.: LIM121 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde bezoekerscentrum

STRAAT EN NUMMER: Kerkplein 212

POSTNUMMER: 3798

TYPE: VER **GEMEENTE:** Voeren

DEELGEMEENTE: 's Gravenvoeren

BOUWJAAR: 2003

AANTAL STERREN: **

Zonnewijzer in glasgestraald roestvrij staal. Op 11 juli (Vlaamse Nationale Feestdag) volgt een schaduw van een bolletje een datumlijn die aan de onderzijde van de uurlijnen is aangebracht. Arabische cijfers van 9 h tot 6 h. Ontwerp Willy Leenders van Zonnewijzerkring Vlaanderen.

KATALOGUS Nr.: LIM170 **LOCATIE:** Kasteeldomein Nieuwenhoven

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3800

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Sint-Truiden

DEELGEMEENTE: Sint-Truiden

BOUWJAAR: 2004

AANTAL STERREN: ***

Deze zeer originele puntzonnwijzer werd ontworpen door Jos Geusens. Dit wetenschappelijk verantwoorde kunstwerk duidt op 11 september de juiste zonnetijd aan. Namelijk elk uiteinde van de paaltjes werpt dan op die datum zijn schaduw op cijfers die op een meridiaan geplaatst zijn. De zonnwijzer herdenkt de aanslagen op de twin towers in New - York. De zonnwijzer bestaat nu niet meer. Berekening Willy Ory.

KATALOGUS Nr.: LIM167 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Knapkoekstraat 14

POSTNUMMER: 3680

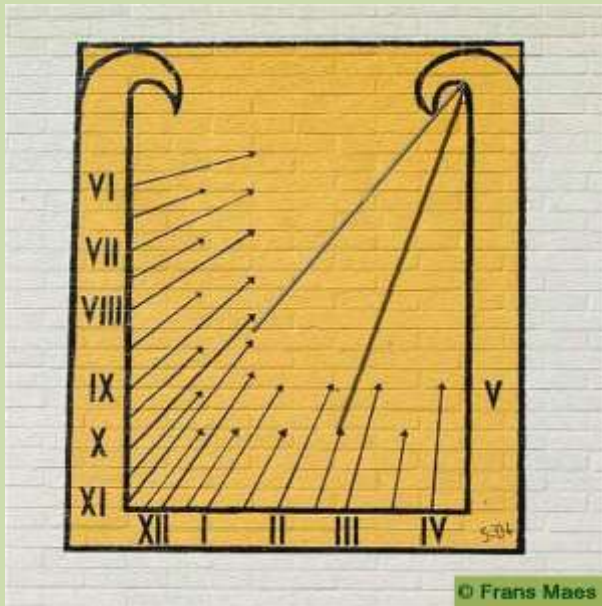
TYPE: VER **GEMEENTE:** Maaseik

DEELGEMEENTE: Maaseik

BOUWJAAR: 2004

AANTAL STERREN: ***

De zonnwijzer is gebaseerd op de dubbele zonnwijzer aan het kasteel van Leut (zie LIM011 en LIM012). Spijtig genoeg zijn de uurlijnen totaal verkeerd. De 12 h lijn op een verticale zonnwijzer moet steeds verticaal zijn indien de zonnwijzer gemaakt is voor plaatselijke zonnetijd. Op deze zonnwijzer zou de uurlijn voor circa 4 h 30 m verticaal geschilderd zijn ! Meer als voor versiering kan deze zonnwijzer niet gebruikt worden.

KATALOGUS Nr.: OOS128 **LOCATIE:** Ingang kantorencomplex

STRAAT EN NUMMER: Kaainummer 1548

POSTNUMMER: 9120

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Beveren

BOUWJAAR: 2005

AANTAL STERREN: ***

Gelast stalen frame bekleed met koperen platen van 2 mm dik. Gemaakt door de bekende beeldende kunstenaar Hubert Minnebo. De sculptuur was een opdracht die Minnebo kreeg van de Katoen Natie. De locatie bevindt zich op de nieuwe site van de Katoen Natie die Burcht Singelberg heet. De stijl van de zonnwijzer is op een hoogte van 6 m aan een 8 m hoge kolom vastgehecht. De cijfers in het Sanskriet zijn te gebruiken als zitbankje. De afstand tussen de uurscijfers voor 6h en 18h is 13,5 m. De zonnwijzer weegt 1400 kg. De becijfering is van 5h tot 19h. Berekeningen P. Oyen.

KATALOGUS Nr.: ANT132 **LOCATIE:** Gevel huis

STRAAT EN NUMMER: Koombloemstraat 16

POSTNUMMER: 2610

TYPE: VER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Wilrijk

BOUWJAAR: 2005

AANTAL STERREN: **

Moderne verticale zonnwijzer met datumlijnen. Een bolletje op de stijl zorgt voor een schaduw die de datumlijnen volgt. Uurlijnen van VIII tot XVII. De halve uurlijnen zijn tevens getekend. De locatie $51^{\circ} 10' 14''$ NB, $4^{\circ} 23' 08''$ OL is op de zonnwijzer vermeld.

KATALOGUS Nr.: LIM126 **LOCATIE:** Tussen Trudobeeld en abdijtoren

STRAAT EN NUMMER: Grote markt

POSTNUMMER: 3800

TYPE: MER **GEMEENTE:** Sint-Truiden

DEELGEMEENTE: Sint-Truiden

BOUWJAAR: 2005

AANTAL STERREN: ***

De meridiaanlijn werd tijdens het weekend van 9-10/12/2005 ingehuldigd. De meridiaan, aangeduid met een 5 cm brede strip van 13 meter lang in messing, wordt in een verhouding gelijk aan de gulden snede onderbroken met een tekstplaatje.

Op het middaguur, 12 uur ware plaatselijke tijd, staat de zon precies in het zuiden. De schaduw van de zuil van het Trudobeeld valt dan samen met de meridiaanlijn en wijst richting abdijtoren. De zuil is dus een zonnwijzer voor slechts één uur, het ware middaguur. Deze 'Trudo-meridiaan' eert een beroemde Truienaar, Graaf de Theux de Meylandt (1794-1874).

KATALOGUS Nr.: ANT222 **LOCATIE:** Begijnhof Turnhout

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 2300

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Turnhout

DEELGEMEENTE: Turnhout

BOUWJAAR: 2005

AANTAL STERREN: **

De bewoners van het begijnhof schonken op 29 mei 2005 aan hun pastoor een zonnewijzer ter herinnering aan zijn 60-jarig priesterschap. Deze zonnewijzer is precies afgesteld op de ligging van het begijnhof. Immers de wijzerplaat geeft de juiste coördinaten aan waarmee rekening dient te worden gehouden: 5,5 " oosterlengte en 51 ,5 " noorderbreedte. De zonnewijzer werd geplaatst op een arduinen zuil, geschonken door de firma Cominotto.

Het begijnhof van Turnhout is een van de Vlaamse begijnhoven die in 1998 opgenomen werden op de werelderfgoedlijst. Van het begijnhof van Turnhout is geen precieze stichtingsdatum bekend, maar waarschijnlijk werd ze in de 13e eeuw opgericht.

Het vroegclassicistische poortgebouw en het langwerpig beboomde plein typeren dit begijnhof. Er is een goed bewaarde barokkerk, infirmerie en huizen uit de 16e en 17e eeuw.

De laatste begijn, grootjuffrouw Anna De Boer, overleed in 2002.

Er is een museum waar men meer over de begijnencultuur te weten kan komen.

KATALOGUS Nr.: WES127 **LOCATIE:** Gevel aan achterzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Willem De Dekenstraat 34

POSTNUMMER: 8000

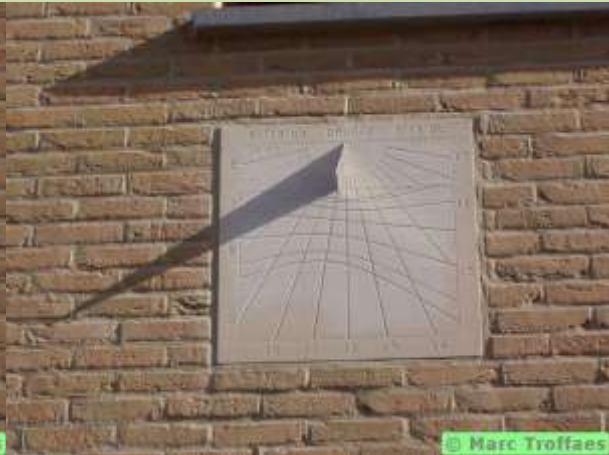
TYPE: VER **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Brugge

BOUWJAAR: 2005

AANTAL STERREN: *

Deze mooie zonnwijzer is verwerkt in de achtergevel van een woning. Hij is niet zichtbaar van op de straat. De coördinaten zijn vermeld op het tafereel. "51°13' NB BRUGGE 3°23'OL". Het instrument vermeldt "Juni 2004", dit is de bouwdatum van de woonst. De zonnwijzer zelf werd ingemetseld in 2005. De zonnetijd is af te lezen van 6 h tot 17h. De muur heeft een declinatie van circa 9° oost. Er zijn 7 datumlijnen aanwezig.

KATALOGUS Nr.: LIM176 **LOCATIE:** Op diverse plaatsen

STRAAT EN NUMMER: Niet van toepassing

POSTNUMMER: 0

TYPE: HOR **GEMEENTE:** 0 Niet van toepassing

DEELGEMEENTE: 0 Niet van toepassing

BOUWJAAR: 2005

AANTAL STERREN: **

De marnixringzonnwijzer werd ontworpen door Willy Leenders. Meerdere exemplaren werden reeds gemaakt ten voordele van de Marnixkring en bevinden zich op diverse plaatsen zoals, Dilsen-Stokkem, Hasselt, Kinrooi, Maaseik en Sint-Truiden. Er staat een datumlijn op voor 11 juli de Vlaamse feestdag. De ZW werd uitvoerig beschreven in "Zonnetijdingen 2006 - 1 (37) Dilsen-Stokkem, Hasselt, Kinrooi, Maaseik en Sint-Truiden

Ontwerp en berekening: Willy Leenders

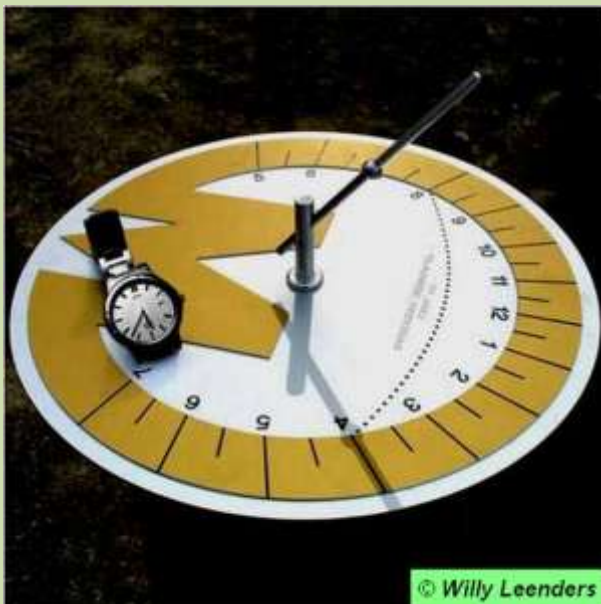
Uitvoering: Jean Vandeweert en Schreurs Technisch Graveren

Tekst: 11 JULI VLAAMSE FEESTDAG

De Marnixringzonnwijzer is een bijzondere uitvoering van een horizontale zonnwijzer. Je vindt hem op meerdere plaatsen in Vlaanderen, meestal bij leden van de Internationale Serviceclub Marnixring.

Op het ringvormige kenteken van deze serviceclub duidt de schaduw van de stijl de ware plaatselijke tijd aan. Op de stijl bevindt zich een bolletje. De schaduw daarvan schuift op 11 juli, de Vlaamse feestdag, van 's morgens tot 's avonds over een gebogen, met stippen gemarkeerde lijn.

Deze zonnwijzer in corrosievrij metaal heeft een diameter van 32 cm. Zijn voetstuk heeft een diameter van 15 cm en is 3,5 cm hoog.

KATALOGUS Nr.: LIM118 **LOCATIE:** Kruidentuin Abdij site Herkenrode

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3511

TYPE: MER **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Kuringen

BOUWJAAR: 2006

AANTAL STERREN: ***

Meridiaanlijn in kruidentuin.

Idee en berekening: Willy Leenders Ontwerp: Buro voor vrije ruimte.

De tuin wordt nog uitgebreid met een ruimte voor thematuinen. Op het verlengde van het meridiaanpad komt er dan een analemmatische zonnewijzer. Deze is nu aanwezig. Zie LIM135. De meridiaan werd verplaatst rond 2012 en gaat over een bruggetje. Zie 2de foto.

KATALOGUS Nr.: WES108 **LOCATIE:** Binnenplein

STRAAT EN NUMMER: Vaartstraat 7

POSTNUMMER: 8902

TYPE: ANA **GEMEENTE:** Ieper

DEELGEMEENTE: Zillebeke

BOUWJAAR: 2006

AANTAL STERREN: ***

Op het binnenplein van het bezoekerscentrum is een analemmatische zonnwijzer opgericht. Er zijn 13 grote stenen blokken voorzien voor de uren van 6 tot 18h. Het bezoekerscentrum maakt deel uit van het domein "De Palingbeek" waar ook een sterrenwacht astrolab kan bezocht worden. Er staat een kijker in het AstroLab 1 voor astronomische waarnemingen en een speciale telescoop voor zonnewaarnemingen in Astrolab 2. Aimé Pauwels bezorgde deze locatie. De linkse foto was een voorontwerp. De rechtse foto is de huidige toestand.

De opdrachtgever was de provincie West-Vlaanderen.

De zonnwijzer werd ontworpen voor jongeren en andere bezoekers van het natuur- en milieueducatief bezoekerscentrum de palingbeek in Ieper.

Astrolab Iris berekende het grondplan voor de zonnwijzer waar de schaduw van een persoon het juiste uur aanduidt.

Kinderen uit naburige scholen verleenden hun medewerking en tekenden hun visie op het zonnestelsel uit. Enkele van deze creaties werden op de zonnwijzer in detail aangebracht.

KATALOGUS Nr.: ANT133 **LOCATIE:** Zijgevel aan woning

STRAAT EN NUMMER: Stanislas Leclefstraat 15A

POSTNUMMER: 2600

TYPE: VER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Berchem

BOUWJAAR: 2006

AANTAL STERREN: **

Ontwerp: J. Lyssens. Berekeningen P. Oyen en uitvoering door Publi Tresignies uit Hasselt. Uurlijnen 5h tot 15h. Datumlijnen en dierenriemtekens. Ongeveer dezelfde uitvoering als LIM120.

KATALOGUS Nr.: OOS130 **LOCATIE:** Voorgevel in nok

STRAAT EN NUMMER: Mercatorplein 7

POSTNUMMER: 9150

TYPE: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 2006

AANTAL STERREN: **

Deze sierlijke cirkelvormige zonnewijzer is in de voorgevel ingemetseld aan de bovenzijde van een hoekhuis naast de voormalige post. Blauwe tekst: "VERBA VOLANT SCRIPTA MANENT" "gesproken woorden vliegen heen, geschreven tekst blijft". De vergulde stijl heeft de vorm van een ganzeveer. De rode cijfers van 4 tot 10 en de tekst zijn in de steen gekapt. De gevel heeft een noord-oostelijke declinatie wat uitzonderlijk is. Hierdoor kan de zonnewijzer maar afgelezen worden in de vroege morgen. Door de noord-oostelijke declinatie snijdt de stijl het tafereel aan de onderzijde. In 2018 is de zonnewijzer nog steeds in goede staat. Spijtig van de mosvorming onder de stijl.

KATALOGUS Nr.: OOS132 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Tulpenlaan 14

POSTNUMMER: 9160

TYPE: VER **GEMEENTE:** Lokeren

DEELGEMEENTE: Lokeren

BOUWJAAR: 2007

AANTAL STERREN:

Tafereel uit multiplex en uurlijnen in roestvast staaldraad. Uurlijnen van 6 tot 5. Er staan ook halve uurlijnen op het tafereel. Cijfers en letters uit metaal uitgezaagd. Tekst: "Ik werk alleen bij zonneshijn". 3° 59' OL 51° 06' NB. "V.d.V.P. 2007" IN het midden van de zonnewijzer is een wapenschild aangebracht. Beschreven door Julien Lyssens in "Zonnetijdingen 2007 - 2 pagina 16

KATALOGUS Nr.: OOS135 **LOCATIE:** Kerkhof

STRAAT EN NUMMER: Temsestraat

POSTNUMMER: 9150

TYPE: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 2007

AANTAL STERREN: ***

Verticale zonnwijzer aan familiegraf van Josephine Boodts moeder van Julien Lyssens. Uurlijnen van 7h tot 6h. Witte steen. Spreuk: "Alleen tijd blijft eeuwig duren. Als tijdaanduider heeft een zonnwijzer een sterke symbolische waarde op een kerkhof. Ook vele gezegden in onze taal verwijzen naar de relatie tussen de tijd en de dood: Er is een tijd van komen en gaan. Volgende tekst is van Chantal Verdoorent Gids van Rupelmonde:

De muur van het grafmonument van de familie Lyssens werd gebouwd op de oude funderingen van de vroegere kerkhofmuur die dateerde van 1821 en die werd afgebroken bij de uitbreiding van het kerkhof. Zoals de oorspronkelijke muur werd ze uitgevoerd in oude Rupelmondse baksteen, afkomstig uit de voormalige Rupelmondse steenbakkerijen en vervolgens verder afgedekt met een arduinen plaat.

De zonnwijzer staat in een arduinen portiek die een kopie is van deze van het ouderlijke huis van de familie. De zonnwijzer is gekapt in een rosal steen, een zandsteen en de uren zijn in Arabische cijfers. De portiek en de zonnwijzer stellen een deur voor die de toegang symboliseert tot het hiernamaals, de eeuwigheid net als tot het oneindige in de ruimte.

De tekst: Alleen tijd blijft eeuwig duren verwijst naar de vergankelijkheid van het leven op aarde en naar het eeuwige en het eeuwigdurende van de TIJD.

Links hangt een houten kruisje. Het hout van het kruisje verwijst naar de voornaamste beroepsactiviteiten van de familie: vele generaties waren actief als meubelmakers en schrijnwerkers.

De namen van de overleden familieleden komen op kleine arduinen stenen horizontaal tussen de arduinen klinkers.

KATALOGUS Nr.: WES104 **LOCATIE:** Kerk Sint-Martinus

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 8890

TYPE: VER **GEMEENTE:** Moorslede

DEELGEMEENTE: Moorslede

BOUWJAAR: 2007

AANTAL STERREN: ***

ZW is hoog geplaatst aan zuidermuur kerk in oktober 2007. De architect Ludo Hameeuw heeft de zonnwijzerkring Vlaanderen gecontacteerd om advies. De oorspronkelijke zonnwijzer werd samen met de kerk verwoest in de 1ste wereldoorlog. Afmetingen: 1 m x 1m. Gemaakt uit arduin. Uurlijnen van V - XVI. Tekst: "2007" en wapenschild geschilderd in goudkleurige verf.

KATALOGUS Nr.: LIM134 **LOCATIE:** Grafsteen

STRAAT EN NUMMER: Kerkhof van Eksel

POSTNUMMER: 3941

TYPE: VER **GEMEENTE:** Hechtel-Eksel

DEELGEMEENTE: Eksel

BOUWJAAR: 2007

AANTAL STERREN: ***

Gemaakt door Jos Geusens uit Halle-Booienhove. Westelijke decinatie van 100°. Uurlijnen 2 - 8. Berekening Willy Ory. Tekst: "Jef Veestraeten 1947 - 2006 + Liliane Paesen wij missen je!" De zonnewijzer is uitvoerig besproken in Zonnetijdingen 2007 - 3 pagina 10 - 11.

KATALOGUS Nr.: LIM133 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Pieter Breughelstraat 1

POSTNUMMER: 3620

TYPE: VER **GEMEENTE:** Lanaken

DEELGEMEENTE: Lanaken

BOUWJAAR: 2007

AANTAL STERREN: ***

Verticale zonnewijzer gemaakt uit Trespan door Laurens Geurts. Spreuk: Horas non numero, nisi serenas. Vertaling: "Ik tel geen uren, tenzij zonnige". Locatie: 50° 53' 34" NB 5° 38' 11" OL. Declinatielijnen per dierenriemteken. Afmetingen: 1000 mm breed x 900 mm hoog. Het tafereel is voorzien van een kroonlijst. Mooie tijdvereffeningslussen. Uren met onderverdelingen per 6 minuten. Uurcijfers: VI tot IV. Vrij ingewikkelde aflezing doordat 3 verschillende tijden kunnen afgelezen worden. Namelijk: plaatselijke zonnetijd, wintertijd en zomertijd. In de achtertuin staat nog een hoepelsfeer op een mooie sokkel. Zie foto onderaan. Er is ook LIM171.

KATALOGUS Nr.: BRU030 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Frans Lyseumlaan 9

POSTNUMMER: 1180

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Ukkel

DEELGEMEENTE: Ukkel

BOUWJAAR: 2007

AANTAL STERREN: **

Mooie equatoriale zonnwijzer in roestvrij staal. Gewaagd ontwerp dat een goede aflezing in de weg staat. Zie ook de website van Gnomonica.

KATALOGUS Nr.: VBR064 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Pieter Nolletstraat 127

POSTNUMMER: 3010

TYPE: VER **GEMEENTE:** Leuven

DEELGEMEENTE: Kessel-Lo

BOUWJAAR: 2007

AANTAL STERREN: **

Originele verticale zuidwijzer. Nummering: VI tot VI. Stijl is gemaakt uit roestvrij stalen staaf. Uurlijnen in de vorm van een pijl. Tekst: CARPE DIEM in 2 kleurige letters. (rood/blauw). De zonnwijzer is aangebracht aan een bakstenen muur in een frame dat zuidelijk gericht is. De muur vertoont een lichte westelijke declinatie. Hierdoor kunnen de "vroegge uurlijnen" niet beschenen worden. Julien Lyssens was betrokken bij de plaatsing van deze zonnwijzer.

KATALOGUS Nr.: LIM172 **LOCATIE:** Plein aan achterzijde gemeentehuis

STRAAT EN NUMMER: Schoolstraat 115

POSTNUMMER: 3798

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Voeren

DEELGEMEENTE: 's Gravenvoeren

BOUWJAAR: 2008

AANTAL STERREN: **

Equatoriale hoepelsfeer. De aangekochte zonnwijzer is een exemplaar dat men vrij veel aanbiedt in tuincentra. Doordat de ring met uurscijfers onderste boven is gemonteerd zijn de cijfers in de verkeerde richting opgesteld. De zonnwijzer is gemonteerd met een centrale bout op de stenen sokkel. Daardoor kan de zonnwijzer rond draaien. Een juiste oriëntatie is daarom niet mogelijk. Vele zonnewijzers hebben het zelfde euvel. Zoals de armilaire sfeer bij de Hoegaardse tuinen. Door veelvuldig misbruik is alles uitgesleten.

KATALOGUS Nr.: WES137 **LOCATIE:** Plein

STRAAT EN NUMMER: Burgemeester W. De Sagherplein 1

POSTNUMMER: 8970

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Poperinge

DEELGEMEENTE: Poperinge

BOUWJAAR: 2008

AANTAL STERREN: **

Sinds 2008 is op het Burgemeester Desagherplein een zonnwijzer te bezichtigen. Het ontwerp komt van Poperingenaar Fred Schaffler, een gepassioneerde wetenschapper die vooral geboeid is door de ruimte, het heelal en het zonnestelsel.

Ter gelegenheid van de gedeeltelijke zonsverduistering op donderdag 10 juni 2021 kreeg de zonnwijzer een opknabbeurt door de stedelijke technische dienst, en werd hij opnieuw ingehuldigd.

Donderdag tussen 11.19 en 13.31 uur schoof de maan vanaf de aarde gezien langs de zon. Door de ringvormige eclips was de zon te zien als een koekje, waar een hap was uitgenomen. Maximaal (om 12.19 uur) was zo'n 26% van de zonnediameter bedekt door de maan. Vervolgens verdween de maan geleidelijk van voor de zon. Om 13.25 uur maakte de maan het laatste contact met de zon en was de eclips voorbij. Wie de zonsverduistering wou waarnemen, moest zijn ogen beschermen met een zonnfilter. Een eclipsbril is een eenvoudige en veilige methode, en die werden door de stad ter beschikking gesteld.

De zowat 35 leerlingen uit het vijfde en zesde leerjaar van de vrije basisschool De Zonnwijzer volgden alles op de voet van op het Burgemeester de Sagherplein. Daar stond een groot scherm opgesteld. De sterrenwacht AstroLab Iris gaf vanuit haar basis in Zillebeke commentaar bij de beelden. Links waren de live beelden te zien, aan de rechterkant van het scherm werden telkens voorstellingen via een fotodiagram gegeven. Bij de zonnwijzer komt binnenkort een nieuw paneel met uitleg, meer op kindermaat geschreven. Het oorspronkelijke bord was zeer wetenschappelijk. Redactie KW

KATALOGUS Nr.: OOS134 **LOCATIE:** Gevel van zonnwijzerhuis

STRAAT EN NUMMER: Mercatorplein 14

POSTNUMMER: 9150

TYPE: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 2008

AANTAL STERREN: ***

Inwijding van deze zonnwijzer was op 20 maart 2008. Er werd een wedstrijd uitgeschreven door Zonnwijzerkring Vlaanderen. De jury bestond uit de zonnwijzerkring Vlaanderen en Nederland. Er waren 12 inzendingen. Aimé Pauwels was eerst en tevens de ontwerper. De geel geschilderde zonnwijzer is Noordwestelijk gericht en kan de zonnetijd van 14 h tot 20 h aanduiden. De zonnwijzer stelt de oerknal voor. Er zijn geen uurlijnen doch de punten van de stervorm die de oerknal voorstelt duiden de uren en halve uren aan. Het geel contrasteert met het grijs van de gevel. De stijl is uitgevoerd in roestvast staal. De zonnwijzer is verscheidene meters hoog en is zeer goed zichtbaar en af te lezen over het volledige Mercatorplein. De zonnwijzer werd uitvoerig beschreven in Zonnetijdingen nr. 46. De zonnwijzer is nog steeds in goede staat in 2018.

KATALOGUS Nr.: LIM138 **LOCATIE:** Markt

STRAAT EN NUMMER: Markt

POSTNUMMER: 3540

TYPE: MER **GEMEENTE:** Herk-de-Stad

DEELGEMEENTE: Herk-de-Stad

BOUWJAAR: 2008

AANTAL STERREN: ***

Meridiaanlijn voor het gemeenschapscentrum De Markthallen. De lijn is een eerbetoon aan de Herkse astronoom Govaert Wendelen.

De middaglijn begint bij het perron, de gedenksteen voor gemeenschapscentrum De Markthallen, als herinnering aan de stadsrechten die Herk-de-Stad heeft gekregen. Jos Leemans was penningmeester van de Wendelenstichting en nam het initiatief. De meridiaan is 11 m lang, 10 cm breed en loopt naar de overzijde van de Markt.

Merkpunten geven de schaduw van het perron aan op 21 juni, het begin van de zomer. Ook het begin van de winter, de lente en de herfst zijn aangeduid. Een gedenksteen vermeldt de tekst 'Godefridus Wendelinus, astronomus' met geboortejaar 1580 en overlijdensjaar 1667. Een andere steen geeft de windrichtingen aan met de tekst 'Tempus et situs a sole deductus', wat wil zeggen dat de zon de tijd op een bepaalde plaats bepaalt. Willy Ory berekende de meridiaanlijn. Jos Geusens kapte de teksten.

De zonnwijzer werd uitvoerig beschreven in Zonnetijdingen nr. 52.

KATALOGUS Nr.: LIM135 **LOCATIE:** Kruidentuin Herkenrode

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3511

TYPE: ANA **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Kuringen

BOUWJAAR: 2008

AANTAL STERREN: ***

In de kruidentuin van de abdijsite Herkenrode is een annalematische zonnwijzer op een meridiaan uitgevoerd. Een kenplaat bij de zonnwijzer heeft de volgende tekst:

"Zonnwijzer waarin de mens betrokken wordt.

De roestige strip en het tuinpad zijn precies noord-zuid gericht. Zij volgen de meridiaan van deze plaats.

Rond de strip is een bijzonder soort zonnwijzer aangelegd, waarin je schaduw de tijd aanduidt.

Ga op de strip staan ter hoogte van de datum, af te lezen op een soort kalender aan weerszijden van de strip. Je schaduw wijst dan het uur aan.

Dit is de ware plaatselijke tijd of zonnetijd. Ons uurwerk loopt daarop voor, de ene dag al meer dan de andere en als de zomertijd geldt nog een uur extra.

In de lente en de zomer loopt ons uurwerk in Herkenrode gemiddeld 1 uur en 39 minuten voor op de zonnetijd, variërend van 1 uur en 33 minuten tot 1 uur en 45 minuten, afhankelijk van de datum.

Deze zonnwijzer werd gerealiseerd met de financiële steun van Lions Club Hasselt ter gelegenheid van haar 50-jarig bestaan als serviceclub in 2007. " Zie ook voor meridiaanlijn LIM118.

Ontwerp en berekening: Willy Leenders.

De zonnwijzer werd uitvoerig beschreven in Zonnetijdingen nr. 48.

KATALOGUS Nr.: WES109 **LOCATIE:** Tuinafsluiting

STRAAT EN NUMMER: Wijnbergstraat 190

POSTNUMMER: 8560

TYPE: VER **GEMEENTE:** Wevelgem

DEELGEMEENTE: Wevelgem

BOUWJAAR: 2009

AANTAL STERREN: **

De verticale punt-zonnewijzer is bevestigd aan een houten tuinafsluiting.

De declinatie van het tafereel is 65° west. Afmetingen:540x400x5mm. Materiaal tafereel: PVC. De stijlhoogte is 10cm.

Tijdzone:GMT+1. Tijdaanduiding: Zomer kloktijd. Ligging: +50° 49' 0" NB -3° 9' 49" OL.

Om de zonnewijzer geschikt te maken voor uurwerkijd zijn er i.p.v. uurlijnen achtvormige lussen aangebracht op het tafereel.

Ontwerp: de Heer Reekmans André lid van Zonnewijzerkring Vlaanderen.

De zonnewijzer werd uitvoerig beschreven in Zonnetijdingen nr. 49.

KATALOGUS Nr.: ANT165 **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Antwerpse steenweg 95

POSTNUMMER: 2620

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Hemiksem

DEELGEMEENTE: Hemiksem

BOUWJAAR: 2009

AANTAL STERREN: *

Halve hoepelsfeer gemaakt door de eigenaar de Heer Weststrate Johannes. De hoepelsfeer is gemaakt uit aluminium en heeft een plaatje met de zonnevereffeningskurve. De zonnewijzer geeft de gemiddelde zomer- en wintertijd weer. Foto's zijn van de Heer Laurent De Keuster.

KATALOGUS Nr.: ANT156 **LOCATIE:** Nabij bibliotheek

STRAAT EN NUMMER: Gasthuisstraat 29

POSTNUMMER: 2450

TYPE: VER **GEMEENTE:** Meerhout

DEELGEMEENTE: Meerhout

BOUWJAAR: 2009

AANTAL STERREN: **

Mooie arduinen driehoekige zonnewijzer op een kolom in gelijkaardige steen.
Tekst: "NIETS DROOGT SNELLER OP DAN EEN ZEE VAN TIJD" JONCKERS.
"CARPE DIEM CARPE HORAM" "PLUK DE DAG PLUK HET UUR" "2009"

De heer Willy Leenders paste op het uurlijnenpatroon een nauwkeurigheidstest toe volgens de stelling van Emerson en vond dat de uurlijnen niet juist zijn aangebracht.

Zie hieronder op de foto met aangebrachte lijnen en cirkels. De test met de groene lijnen is nog toereikend, maar die met de rode en blauwe lijnen helemaal niet.

KATALOGUS Nr.: LIM137 **LOCATIE:** Tuin in privé locatie

STRAAT EN NUMMER: Paesteblookstraat 15

POSTNUMMER: 3600

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR: 2009

AANTAL STERREN: **

Geïnclineerde noordwijzer

Ontwerp en constructie: Jos Geusens

Berekening: Willy Ory

Spreek: DE SCHADUW VAN DE TIJD (Nederlands)

Deze zonnwijzer op een arduinen steen van 220 cm x 65 cm is noordgericht en heeft een helling van 15,6°. Dit is de hoek die de stralen van de zon maken omstreeks 21 december 's middags. De zon staat dan op die dag het hoogst maar van alle middagen van het jaar het laagst. Ze bereikt net het bovenvlak van de steen. De rest van de dag bereikt ze dat niet en schijnt onder de steen door.

In de lente en de zomer bereikt de zon het bovenvlak van de steen gedurende de hele periode tussen zonsopgang en zonsopgang. De rest van het jaar slechts een deel van die periode. Dat deel wordt almaar kleiner naarmate de datum van 21 december dichterbij is. Op die dag heeft de zon slechts heel even contact met de zonnwijzer om op het middaguur de tijd aan te geven.

De stijl die de schaduw geeft is, zoals steeds bij een poolstijlzonnwijzer op het noordelijk halfrond, naar het noorden gericht met een helling t.o.v. Het grondvlak gelijk aan de breedtegraad, hier 51°. Met het vlak van de steen maakt de stijl dus een hoek van

$51 + 15,6 = 66,6^\circ$.

Eigenaar Jos Venken liet de Nederlandse zonnwijzerspreuk ook in het Grieks en in het Latijn aanbrengen en reageert hiermee tegen de teloorgang van de opleiding in deze klassieke talen in het secundair onderwijs.

Tekst overgenomen van website van Willy Leenders

KATALOGUS Nr.: OOS141 **LOCATIE:** Achter speelplaats van school

STRAAT EN NUMMER: Geraard De Cremerstraat 91A

POSTNUMMER: 9150

TYPE: ANA **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 2009

AANTAL STERREN: **

Analematische zonnwijzer achter de speelplaats van de Sint-Jan Berchmansschool. De grote as is 6 m en kleine as is 4,7 m. De kleine as is verlengd en is een meridiaanlijn. Wanneer men deze verlengt komt men uit aan de zonnwijzer die zich aan de andere basisschool bevindt. De strip in het midden van de zonnwijzer is gemaakt uit 2 arduinen stroken. De bezoeker kan het uur aflezen door op de overeenkomstige datum te staan op de strip. De urcijfers zijn op houten palen van azobé geschilderd. De leerlingen van de school versierden de palen met mooie motieven die verwijzen naar plaatselijk erfgoed.

12 h paal: zonnetijd versus conventionele tijd.

6 en 18 h palen: Wase landschap en Scheldelandschap.

5 en 17 h: varend erfgoed

4 en 16 h: bouwkundig erfgoed

3 en 15 h: industrieel erfgoed

2 en 14 h: blokkenmakerij en mandenvlechterij

1 en 13 h: touwslagerijen

De technische ontwerp-tekening is gemaakt door P. Oyen. Ontwerp: Julien Lyssens.

De zonnwijzer werd uitvoerig beschreven in Zonnetijdingen nr. 50.

Aangezien de zonnwijzer op het terrein van de school staat is de zonnwijzer alleen maar te bezichtigen na afspraak.

IN 2018 is deze waardevolle zonnwijzer in slechte staat door de vererving van de schilderwerken.

KATALOGUS Nr.: OOS143 **LOCATIE:** Kerkhof "Molenkouter"

STRAAT EN NUMMER: Molenkouter

POSTNUMMER: 9520

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Sint-Lievens-Houtem

DEELGEMEENTE: Sint-Lievens_Houtem

BOUWJAAR: 2009

AANTAL STERREN: **

Locatie: 50° 55' 33" N.B. 3° 52' 13" O.L.

De zonnwijzer maakt deel uit van een blauwstenen blok van circa 3 ton. Bovenaan dit blok is een ronde zonnwijzer in arduin ingemetseld. Het instrument heeft een reclinatie van 20°. Daardoor liggen de uurlijnen van 9 h tot 15 h vrij dicht tegen elkaar. De schuine plaatsing heeft als voordeel dat de zonnwijzer gemakkelijk afleesbaar is voor de persoon die voor het graf staat. Uuruitzetting in Romeinse cijfers van V tot VII. De stijl is te lang uitgevoerd.

Ontwerp: P. Oyen

Uitvoering: Atelier Verlee Gentsesteenweg 147 9620 Zottegem

KATALOGUS Nr.: LIM136 **LOCATIE:** Fietsknooppunt 123 in Limburg

STRAAT EN NUMMER: Panisbergstraat - Hardselingen

POSTNUMMER: 3730

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Bilzen-Hoeselt

DEELGEMEENTE: Hoeselt

BOUWJAAR: 2009

AANTAL STERREN: ***

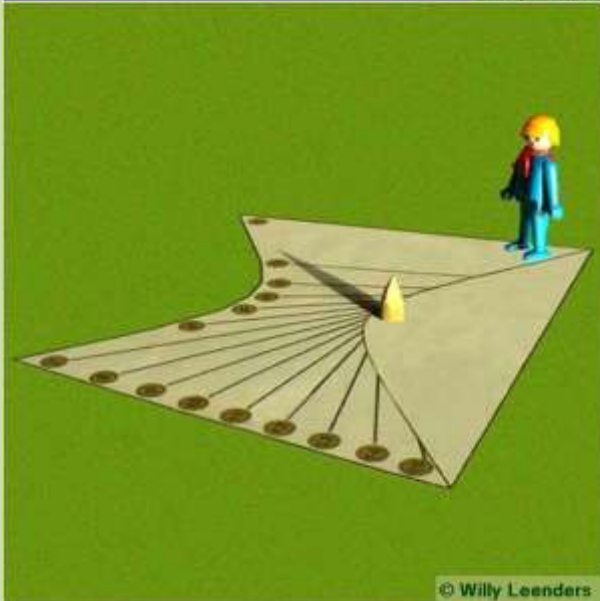
Zonnewijzer voor 'Italiaanse uren'. Dit wil zeggen dat de tijd wordt weergegeven tot zonsondergang.
Ontworpen door Willy Leenders en uitgevoerd door de gemeente Hoeselt. Deze zonnewijzer geeft niet het uur aan. De schaduw van de punt van een 40 cm hoog paaltje geeft aan hoeveel tijd er nog rest tot zonsondergang.
Afmetingen: 5 m x 5 m. De 2 hyperbolen zijn de datumlijnen voor 21 juni en 21 december.

© Willy Leenders

© Willy Leenders

© Willy Leenders

KATALOGUS Nr.: LIM179 **LOCATIE:** Privétuin

STRAAT EN NUMMER: Broekstraat 18

POSTNUMMER: 3945

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Tessenderlo-Ham

DEELGEMEENTE: Kwaadmechelen

BOUWJAAR: 2009

AANTAL STERREN: **

Vlakke Equatoriale zonnwijzer

Ontwerp, berekening en constructie: Carlo Heller, bedrijf Helios

Spreek: Time Waits For No One (De tijd wacht op niemand).

Inscriptie: de coördinaten van de plaats en een tabel met de waarden van de tijdsvereffening

Deze precisiezonnwijzer is instelbaar om zowel de zonnetijd als de kloktijd aan te duiden.

De schaduw van de poolstijl geeft op de wereldkaart aan waar de zon op dat ogenblik in haar hoogste stand staat, in het zuiden dus. Het is daar dan de echte middag.

Op de achterkant van de schijf staat de wereldkaart voor het zuidelijk halfrond.

Op de voorkant wordt de tijd aangegeven gedurende de lente en de zomer (de zon staat dan steeds vóór de schijf). Op de achterkant wordt de tijd aangegeven gedurende de herfst en de winter (de zon staat dan steeds achter de schijf).

De zonnwijzer heeft een doormeter van 60 cm.

Hij is vervaardigd van roestvrij staal. Alle aanduidingen zijn met computergestuurde laserstralen aangebracht. De wereldkaart is beschermd met een keramische glaslaag.

Deze zonnwijzer van het type Polaris 600 wordt vervaardigd door ingenieur Carlo Heller in zijn bedrijf Helios in Wiesbaden.

De uitvoering in Ham was de eerste, in België geleverd.

Gegevens overgenomen van de website van Willy Leenders

KATALOGUS Nr.: LIM178 **LOCATIE:** Zijgevel huis

STRAAT EN NUMMER: Kampveldstraat 1a

POSTNUMMER: 3740

TYPE: VER **GEMEENTE:** Bilzen-Hoeselt

DEELGEMEENTE: Bilzen

BOUWJAAR: 2010

AANTAL STERREN: ***

Ontwerp en realisatie: Jos Geusens

Berekening: Willy Leenders

Spreuk: TEMPUS IMPERATOR HOMO VIATOR (De tijd heerst, de mens is onderweg)

Sobere en kunstzinnig gekapte zonnewijzer uit blauwe steen met stijl in roestvrij staal. De muur is ongeveer naar het ZZO gericht. Vandaar het asymmetrisch patroon van de uurlijnen.

Het tweede deel van de spreuk HOMO VIATOR verwijst niet alleen naar de letterlijke betekenis 'de mens is onderweg'. Het is ook een knipoog vanwege de eigenaar van de zonnewijzer, een gewezen rechter. In rechtsmiddens is de ambtenaar die documenten van de ene dienst naar de andere brengt een 'viator'.

Bron en tekst: Website Willy Leenders

KATALOGUS Nr.: VBR073 **LOCATIE:** Rond punt

STRAAT EN NUMMER: Steenweg op Asse en Van Cauwenberghlaan

POSTNUMMER: 1540

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Pajottegem

DEELGEMEENTE: Herne

BOUWJAAR: 2010

AANTAL STERREN: ***

Op het rond punt waar de steenweg op Asse en de Van Cauwenberghlaan samenkomen is een equatoriale zonnwijzer geplaatst en ingehuldigd op 21 november 2010. De zonnwijzer, ontworpen door de Hernse kunstenaar Roger Schrije, moet het dorp helpen verfraaien. De sokkel verwerkt drie keer het gemeentelijk logo met verwijzing naar het Groene Kwadrant van Herne. Volgens de kunstenaar is de nieuwe roestvrije zonnwijzer tegelijk een ode aan de gemeente, de aarde, de zon en de tijd. De zonnwijzer staat in het midden van een gevaarlijke rotonde in het gehucht Kokejane van Herne. Om de zonnwijzer in detail te bekijken moet de gevaarlijke rotonde overgestoken worden. Initiatiefnemer voor de plaatsing en eventueel een zonnwijzerroute is de Heer Maurice Broeckart.

KATALOGUS Nr.: WES116 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 8560

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Wevelgem

DEELGEMEENTE: Wevelgem

BOUWJAAR: 2010

AANTAL STERREN: *

Deze equatoriale zonnwijzer is volledig uit keramiek gemaakt. Het is een uitzonderlijke uitvoering aangezien de hoepelzonnwijzers meestal uit metaal worden vervaardigd.

Hoogte: 35cm

Diameter voet: 10cm

Vormgeving: Tweedelig open keramische structuur gebakken op 1200°C

Op de equator zijn zes figuren aangebracht die het begin en het einde van de dag voorstellen.

De tijdaanduiding is bij middel van geglazuurde Romeinse cijfers.

Uitvoering: Bronskleurige glazuur

Stijl: 3.5mm stalen staaf met 15mm rode bol.

Ontwerp en uitvoering: André Reekmans

KATALOGUS Nr.: ANT164 **LOCATIE:** Tuin aan achterzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Kruishoevevijk 15

POSTNUMMER: 2620

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Hemiksem

DEELGEMEENTE: Hemiksem

BOUWJAAR: 2010

AANTAL STERREN: *

Horizontale zonnwijzer gemaakt uit lerse hardsteen door Laurent De Keuster. Zonnwijzer staat in achtertuin. De uurlijnen, halve uurlijnen en cijfers zijn tevens uit het zelfde materiaal vervaardigd. De zonnwijzer duidt de gemiddelde zomertijd aan.

KATALOGUS Nr.: WES117 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Brabantstraat 34

POSTNUMMER: 8850

TYPE: ANA **GEMEENTE:** Ardoonie

DEELGEMEENTE: Ardoonie

BOUWJAAR: 2011

AANTAL STERREN: *

Annalematische zonnwijzer in tuin van bloemenzaak.
Geografische coördinaten: 50° 58' N & 3° 11' O.

KATALOGUS Nr.: ANT167 **LOCATIE:** Kerk O.L.Vrouw in de Wijngaard

STRAAT EN NUMMER: Veerledorp 3

POSTNUMMER: 2431

TYPE: VER **GEMEENTE:** Laakdal

DEELGEMEENTE: Veerle

BOUWJAAR: 2011

AANTAL STERREN: ***

De Laakdalse kunstkring werkte een prototype uit en kunstenaar Jef Van Leeuw kapte de zonnwijzer uit witte steen en assisteerde bij de plaatsing. De zonnwijzer werd officieel ingehuldigd op 28 augustus 2011 met receptie en toespraken in aanwezigheid van J. Lyssens van de Zonnwijzerkring Vlaanderen. Het initiatief ging uit van het comité Veerle Vurig Eeuwigdurig. De zonnwijzer kwam er iets meer dan 100 jaar nadat de kerk afbrandde. De zonnwijzer vervangt de oude zonnwijzer die na de brand verdween. Vrij grote zonnwijzer met Arabische uursijfers van 6 h tot 17 h. De stijl staat midden in een zon met stralen uit bladgoud. Spreuk: "VEERLE VURIG EEUWIG DURIG" Teksten: "MCMX, MMX, E.H. A. SWINNEN, PASTOOR, KERKFABRIEK". Bij een bezoek op 22 oktober 2011 had de stijl niet de juiste afregeling. De uitlezing van het zonneur stond 1 h 30 m voor op het ware zonneur.

KATALOGUS Nr.: ANT170 **LOCATIE:** Aan Scherpenbergmolen

STRAAT EN NUMMER: Antwerpse Steenweg

POSTNUMMER: 2390

TYPE: VER **GEMEENTE:** Malle

DEELGEMEENTE: Westmalle

BOUWJAAR: 2011

AANTAL STERREN: ***

Fred Oostra een lid van Zonnewijzerkring Vlaanderen vzw (2011) en vrijwillig molenaar maakte de zonnewijzer. De zonnewijzer hangt aan een hekwerk aan de ingang van de molen uit 1843. Spreuk: Ventus Vitam Dat. Deze spreuk legt link naar de molen.

51°17'43" NB - 004°40'50" OL.

De zonnewijzer heeft een oostelijke declinatie van 25°. De zonnewijzer is ontworpen voor de officiële tijd en niet voor de echte plaatselijke tijd (zonnetijd).

KATALOGUS Nr.: LIM181 **LOCATIE:** Kerk St-Martinus

STRAAT EN NUMMER: Markt

POSTNUMMER: 3540

TYPE: VER **GEMEENTE:** Herk-de-Stad

DEELGEMEENTE: Herk-de-Stad

BOUWJAAR: 2011

AANTAL STERREN: ***

Ontwerp: Jos Geusens

Berekening: Willy Ory

Tekst

IN MEMORIAM PAULI MAG(ISTRI) VANGEEL + 2004

FIRMINIQUE MED(IC)I DOCT(ORI) HUYGEN + 2009

DE STUDIIS WENDELINIANIS OPTIME MERITORUM

6 JUNII 2011

(Ter nagedachtenis van meester Paul Vangeel + 2004 en van dokter Firmin Huygen +2009 die zich uiterst verdienstelijk hebben gemaakt voor de studie van Wendelen - 6 juni 2011)

De zijgevel van de kerk staat op één graad na precies naar het zuiden gericht. Het uurlijnenpatroon is dus bijna volledig symmetrisch.

De zonnewijzer werd geplaatst op initiatief van de Wendelenstichting uit Herk-de-Stad om hulde te brengen aan Paul Vangeel en Firmin Huygen die in de stichting een zeer verdienstelijke bijdrage leverden aan de studie van de figuur en het werk van Godfried Wendelen (1580-1667), priester, letterkundige, jurist en astronoom, geboren in Herk-de-Stad waar hij ook enige tijd pastoor was.

Tekst overgenomen van website Willy Leenders.

KATALOGUS Nr.: LIM177 **LOCATIE:** Bij picknick tafel aan fietsroute

STRAAT EN NUMMER: Peperstraat

POSTNUMMER: 3590

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Diepenbeek

DEELGEMEENTE: Diepenbeek

BOUWJAAR: 2011

AANTAL STERREN: ***

Locatie is tussen de universiteit en het centrum van Diepenbeek bij een 'belevingsplaats' met schuldak en picknicktafel. Zonnewijzer voor 'Italiaanse uren' (tijd tot zonsopgang)

Ontwerp: Willy Leenders

Uitvoering: Technische Dienst gemeente Diepenbeek onder de leiding van Raf Knevels

Berekening: Willy Leenders

Deze zonnewijzer geeft niet het uur aan. De schaduw van de punt van een 40 cm hoog paaltje geeft aan hoeveel tijd er nog rest tot zonsopgang.

Het uurlijnenpatroon is aangebracht op de grond op een oppervlakte van ongeveer 5 m x 5 m.

Het bereik van de zonnewijzer is beperkt tot de periode van één uur na zonsopgang tot één uur vóór zonsopgang. De gebogen lijn dichtbij het paaltje (zie detail) is de plaats waar de schaduw van de punt van het paaltje van 's morgens tot 's avonds valt bij het begin van de zomer, omstreeks 21 juni. Op de andere gebogen lijn valt die schaduw bij het begin van de winter, omstreeks 21 december.

De aanleg van deze zonnewijzer werd mogelijk gemaakt door de serviceclub Marnixring in Limburg die in 2006 haar driejaarlijkse prijs toekende aan het fietsroutenetwerk Limburg.

De zonnewijzer op een 'belevingsplaats' (picknicktafel en schuldak) langs de fietsroute brengt deze prijs in herinnering. De fietser kan op de zonnewijzer aflezen hoeveel tijd hem nog rest tot het donker wordt.

Deze zonnewijzer is de tweede zonnewijzer van dit soort in Vlaanderen. De eerste staat sinds 2009 langs het Limburgs fietsroutenetwerk in Hoeselt bij knooppunt 123.

Tekst is van de website www.wijzerweb.be van Willy Leenders

© Willy Leenders

© Willy Leenders

© Willy Leenders

KATALOGUS Nr.: ANT201 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Beukenlaan 37

POSTNUMMER: 2491

TYPE: VER **GEMEENTE:** Balen

DEELGEMEENTE: Olmen

BOUWJAAR: 2012

AANTAL STERREN: *

De zonnwijzer werd gemaakt door de amateurastronoom Alfons Diepvens lid van de Vereniging voor Sterrekunde. Verticale zonnwijzer op een gegoten betonnen wand. 2 meter hoog en 80cm breed en 10 cm dik. Er is geopteerd voor een halve analemma curve die enkel in de zomerperiode (21 juni - 21 Dec) en tijdens het zomeruur het juiste uur laat zien. De stijl is vervaardigd uit Inox, de uurlijnen zijn gegraveerd en opgevuld met siliconen. Uurcijfers van 12 h tot 19 h.

KATALOGUS Nr.: WES124 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Groenestraat 67

POSTNUMMER: 8210

TYPE: VER **GEMEENTE:** Zedelgem

DEELGEMEENTE: Zedelgem

BOUWJAAR: 2012

AANTAL STERREN: *

Mooie zonnwijzer als versiersel. Waarschijnlijk aangekocht als pakket. Slechte opstelling uurlijnen. Geen uurscijfers.

KATALOGUS Nr.: WES133 **LOCATIE:** Binnenplaats dienstencentrum

STRAAT EN NUMMER: Langemeersstraat 6

POSTNUMMER: 8500

TYPE: VER **GEMEENTE:** Kortrijk

DEELGEMEENTE: Kortrijk

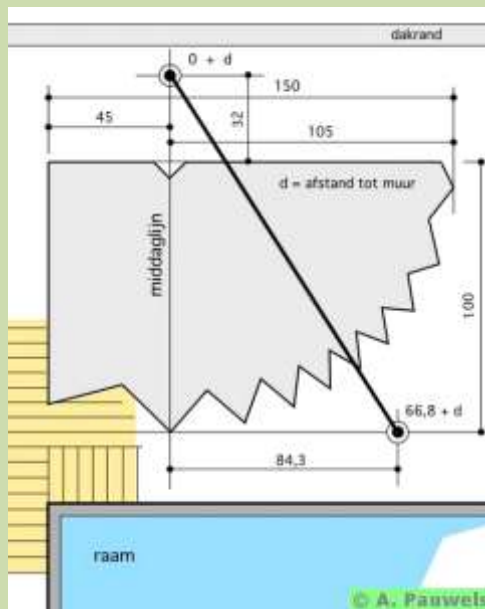
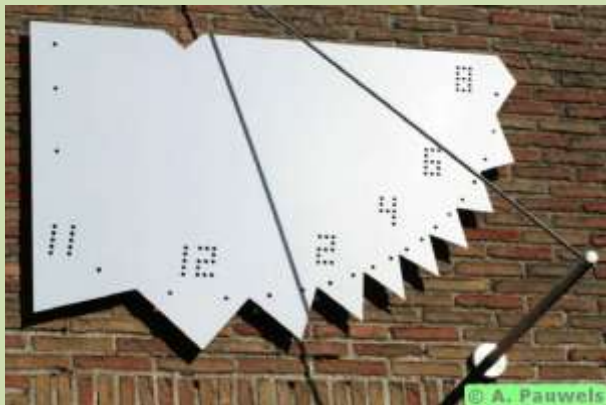
BOUWJAAR: 2012

AANTAL STERREN: **

Bij dienstencentrum "De Zonnewijzer" in de Langemeersstraat 6 is een aluminium zonnewijzer te zien op de binnenkoer. Hij is van de hand van de bekende zonnewijzermaker Aimé Pauwels die in 2017 overleden is. Bij de uitvoering van het ontwerp van Aimé werd voor een plaat van 3 mm dik aluminium gekozen. De afmetingen van deze vrij grote zonnewijzer zijn 150 cm breed bij 100 cm hoog. Het ontwerp van Aimé heeft de bekende vorm van reeds eerdere ontwerpen van hem. De uurscijfers staan op "tanden" die de uren benadrukken. De zonnewijzer is vastgemaakt op een afstand van 5 cm van de muur, dit om vervuiling van het metselwerk te vermijden.

De muurdeclinatie is $54^{\circ} 09'$ W. De uren zijn van 11 h 's morgens tot ca 8 h 's avonds.

De zonnewijzer is jammergenoeg niet zichtbaar van op de openbare weg. Het binnenpleintje van de zonnewijzer is echter op gewone werkdagen toegankelijk tijdens de kantooruren.

KATALOGUS Nr.: ANT126 **LOCATIE:** Achtergevel appartement

STRAAT EN NUMMER: Groenenborgerlaan 222

POSTNUMMER: 2610

TYPE: VER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Wilrijk

BOUWJAAR: 2012

AANTAL STERREN: **

Gemaakt door P. Oyen. Materiaal: geverniste Multiplex. Deze zuidwijzer had als uurlijnen tijdvereffeningslussen. Hierdoor is het mogelijk om de M.E.T. (mideleuropese tijd) af te lezen. De datumlijnen waren ook weergegeven. Tekst: "Quota videre licet" "Men kan hier zien hoe laat het is" refererende naar de M.E.T. die nu de meest toegepaste tijd is. In het jaar dat de zonnwijzer werd gemaakt verscheen één van de helderste kometen van de 20 ste eeuw: Hale-Bopp. Deze komeet bevond zich op 22/03/1997 op slechts 1.32 astronomische eenheden van de aarde. Vandaar de symbolen op de zonnwijzer. Van de oude zonnwijzer zijn geen foto's beschikbaar hieronder.

De zonnwijzer werd op 15 mei 2012 vervangen door een zonnwijzer in mozaïek en ook gemaakt door P. Oyen . De nieuwe geeft de ware zonnetijd weer. Er zijn 4 datumlijnen: begin winter, begin herfst en lente, begin zomer en 26 februari. De ondergrond van de zonnwijzer is een plaat Aerolam. Dit is een zeer licht bouwmaterial gemaakt uit een aluminium honinggraat middenlaag met glasvezelversterkte epoxy buitenlagen. De mozaïeksteentjes zijn Smalti. Smalti is Venetiaans glas, specifiek voor mozaïek en sinds de derde eeuw gebruikt bij Byzantijnse mozaïeken.

KATALOGUS Nr.: ANT226 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Boshoeke 228

POSTNUMMER: 2530

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Boechout

DEELGEMEENTE: Boechout

BOUWJAAR: 2013

AANTAL STERREN: **

De eigenaar van het pand maakte deze zonnwijzer in 2013. De gelaste constructie is gemaakt van vierkantstaal 12 x 12 mm. De uurscijfers zijn gelast op een draaibare ring. Op deze wijze kan de zonnwijzer kloktijd aanduiden. De draaibare cijfers moeten regelmatig verdraaid worden om de verschillen tussen kloktijd en zonnetijd op te vangen. Dearabische uurscijfers zijn van 6 h 's morgens tot 6 h 's avonds. De zonnwijzer is niet zichtbaar vanaf de openbare weg.

KATALOGUS Nr.: ANT199 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Michel Geysmansstraat 21

POSTNUMMER: 2610

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Wilrijk

BOUWJAAR: 2013

AANTAL STERREN: *

De zonnwijzer staat in de achtertuin van de woning. Hij is niet zichtbaar van op de openbare weg.
De zonnwijzer werd gekapt door Herman Bijmens naar aanleiding van een werknemer van de firma Coeck NV in Niel die op pensioen ging op 1 maart 2013. Zie ook ANT197 in Schelle en ANT198 in Niel.
De blauwe hardsteen werd ingevoerd vanuit Vietnam. De zonnwijzer heeft Romeinse uurscijfers van VI tot VI uur. Tekst: "Horas non numero nisi serenas". Vertaling: "Ik tel slechts de zonnige uren"
Ontwerp en berekeningen: P. Oyen.

KATALOGUS Nr.: ANT197 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Koekoekstraat

POSTNUMMER: 2627

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Schelle

DEELGEMEENTE: Schelle

BOUWJAAR: 2013

AANTAL STERREN: *

De zonnwijzer staat in een tuin achteraan een privé woning. Hij is niet zichtbaar van op de straat.
De zonnwijzer werd gekapt door Herman Bijmens naar aanleiding van een werknemer van de firma Coeck NV in Niel die op pensioen ging op 1 maart 2013. Zie ook ANT198 in Niel en ANT199 in Wilrijk.
De blauwe hardsteen werd ingevoerd vanuit Vietnam. De zonnwijzer heeft Romeinse uurscijfers van VI tot VI uur. Tekst: "Horas non numero nisi serenas". Vertaling: "Ik tel slechts de zonnige uren".
Ontwerp en berekeningen: P. Oyen.

KATALOGUS Nr.: OOS183 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Clarissenstraat 21

POSTNUMMER:

TYPE: VER **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Gent

BOUWJAAR: 2013

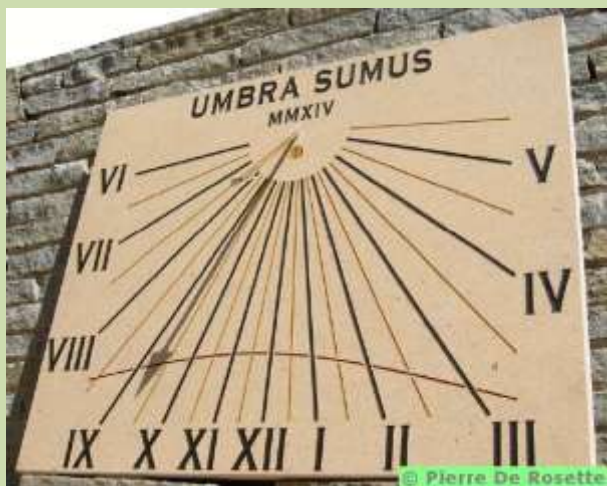
AANTAL STERREN: **

Verticale zonnwijzer met kleine oostelijke declinatie van 4°
[51°02'41" N 3°43'59" E]

Pijlvormige stijl)

Datumlijn van 21 april Conception et réalisation : "Pierres de Rosette" - 2013

Tekst: "UMBRA SUMUS" Wij zijn een schaduw

KATALOGUS Nr.: WES126 **LOCATIE:** Gevel aan sterrenwacht

STRAAT EN NUMMER: Vaartstraat 7

POSTNUMMER: 8902

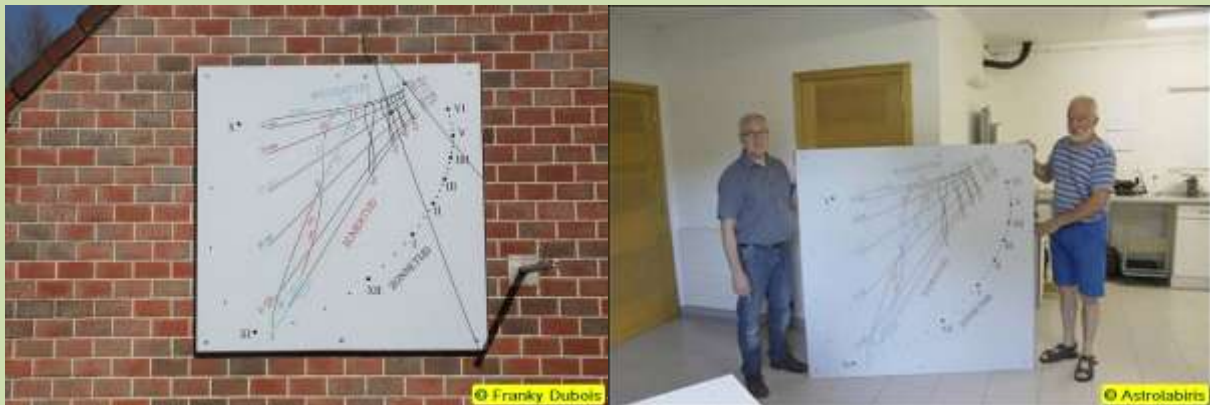
TYPE: VER **GEMEENTE:** Ieper

DEELGEMEENTE: Zillebeke

BOUWJAAR: 2013

AANTAL STERREN: ***

In juli en augustus 2013 werd het zonnwijzerproject afgewerkt. De zonnwijzer werd geplaatst op de gevel van AstroLAB II door medewerkers Franky Dubois en Ludwig Logie. De zonnwijzer staat niet exact op het zuiden gericht en werd dan ook uitgerekend en ontworpen door dhr. André Reekmans bestuurslid van Zonnwijzerkring Vlaanderen. Tekst Astrolabiris

KATALOGUS Nr.: ANT213 **LOCATIE:** Tuin aan zijkant huis

STRAAT EN NUMMER: Postelweg 65

POSTNUMMER: 2490

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Balen

DEELGEMEENTE: Balen

BOUWJAAR: 2013

AANTAL STERREN: *

Mooie vierhoekige zonnwijzer in arduin. Romeinse becijfering van IV tot VIII uur. Zonnefiguur in de midden. Roestvrijstalen stijl is verwerkt in vierpuntige ster.

Zonnwijzer is niet zichtbaar vanaf de openbare weg.

Eigen ontwerpe en uitvoering.

Herman Bijmens maakt ook de drie identieke zonnwijzers voor ANT197, ANT198 en ANT199. (Schelle, Niel en Wilrijk)

KATALOGUS Nr.: VBR078 **LOCATIE:** Plantsoen

STRAAT EN NUMMER: Hoek Kerkstraat - Rumoldusstraat

POSTNUMMER: 1851

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Grimbergen

DEELGEMEENTE: Humbeek

BOUWJAAR: 2013

AANTAL STERREN: ***

De zonnwijzer werd op 5 oktober 2013 ingehuldigd en kwam er als aandenken voor de viering van 1000 jaar Humbeek. De zonnwijzer is een cilindrische zuil van opaal glas van 3,60 m hoog die op een stalen onderstel van 1,00 m hoog staat. De diameter van de cilinder is 1,80 m.

Aan de bovenzijde van de cilinder is een bol opgehangen. Deze is onzichtbaar voor het oog en heeft een diameter van 100 mm. De schaduw van die bol valt op de binnenzijde van de cilinder en is doorheen het opaal glas aan de buitenkant te zien. De schaduw van de bol geeft een aanduiding van het zonneuur en de datum.

Elke uurlijn heeft een arabisch uursijfer. Er zijn drie datumlijnen voor het begin van de zomer, de winter en het begin van de lente en de herfst.

Ook aan de onderzijde van de cilinder is een zonnwijzer aangebracht. Deze werkt 's nachts. Een laserstraal geeft dan een lichtvlek die het uur en de datum aangeeft. De laserstraal wordt aangedreven door servomotoren die gestuurd worden door een computer.

De zonnwijzer werd opgericht om het duizendjarig bestaan van Humbeek te vieren.

Willem Le Page, een universiteitsprofessor afkomstig van Humbeek, schreef een boek in 1760 waarin werd uitgelegd hoe een zonnwijzer moet gemaakt worden.

Willy Leenders lid van "Zonnwijzerkring Vlaanderen" deed de berekeningen en schreef een flow chart voor het programma van de sturing. Architect Luc Binst en projectmanager ir. Edwin Remmerie zorgden voor het ontwerp.

© Patric Oyen

© Willy Leenders

© Willy Leenders

© Willy Leenders

KATALOGUS Nr.: ANT196 **LOCATIE:** Gevel aan achterzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Meerlenlaan 18

POSTNUMMER: 2610

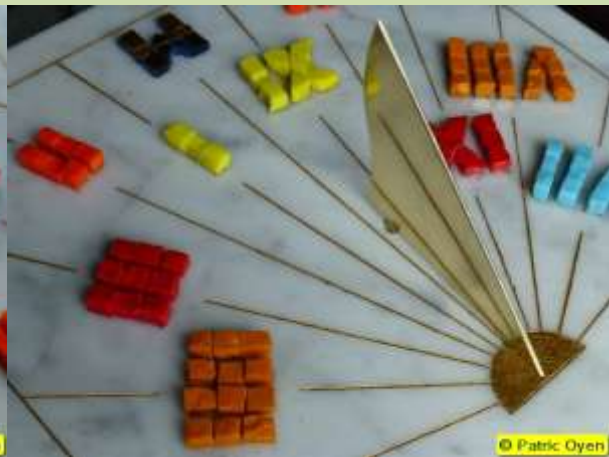
TYPE: VER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Wilrijk

BOUWJAAR: 2013

AANTAL STERREN: *

Afmetingen 30 cm x 30 cm. Zonnewijzer is gemaakt van een marmeren tegel. De uurscijfers zijn uit smalti (venetiaans glas) gemaakt en gekleefd op de marmeren tegel. De stijl is uit messing van 2 mm dik gezaagd. Uurscijfers van VI tot V. De uurlijnen zijn in de marmer gekrast en daarna geschilderd met goudverf. Ontwerp, berekeningen en constructie: Patric Oyen

KATALOGUS Nr.: ANT187 **LOCATIE:** Gevel aan achterzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Varenblok 13

POSTNUMMER: 2650

TYPE: VER **GEMEENTE:** Edegem

DEELGEMEENTE: Edegem

BOUWJAAR: 2013

AANTAL STERREN: ***

Gedurende het schooljaar 2012 - 2013 maakte P. Oyen een dubbele noordwijzer in mozaïek bij de kunstacademie van Wilrijk. In juli 2013 werd de zonnwijzer ingehuldigd te Wilrijk.

Er werden circa 6000 marmeren steentjes gebruikt. Elk steentje werd afzonderlijk gekapt in de vereiste vorm en afmeting. De meeste steentjes zijn vierkantig en 10 mm groot. De steentjes zijn gekleefd op een plaat Aerolam van 60 cm hoog bij 80 cm lang. Door het gebruik van dit materiaal kon het volledige gewicht beperkt blijven tot 15 kg. De vierkante steentjes zijn straalsgewijze aangebracht tussen de uurlijnen. Daarbuiten lopen de steentjes horizontaal.

Aan de linkerzijde is er de uuraflezing voor 's morgens. De haanfiguur kondigt de dag aan. Aan de rechterzijde kondigt de uil op een tak de nacht aan. Aan de bovenzijde zijn de coördinaten in noorderbreedte en oosterlengte met zwarte marmeren steentjes zichtbaar. De zonnwijzer heeft een westelijke afwijking van 3°. De twee stijlen zijn uitgevoerd in messing van 2 mm dik.

Er werd gekozen voor een dubbele zonnwijzer omdat het tafereel dagelijks in 2 periodes wordt beschenen door de zon. Het ontwerp van een dubbele zonnwijzer werd ook toegepast aan het Ambrooskasteel in Hofstade. Hier is echter een dubbele zuidwijzer links en rechts geplaatst naast een raam.

In Wilrijk waar reeds een vijftal mozaïeken aan gebouwen aanwezig zijn, zorgde deze zonnwijzer voor een waardevolle aanvulling.

Ontwerp, berekening en constructie: P. Oyen

De zonnwijzer is verdwenen naar aanleiding van de verkoop van het huis. De zonnwijzer hangt nu aan een achtergevel en is enkel zichtbaar vanaf de achterliggende straat Ir.Haesaertsiaan. De declinatie van de nieuwe gevel is bijna hetzelfde als de vorige gevel. Er is een klein verschil van 2°, wat bijna verwaarloosbaar is.

KATALOGUS Nr.: ANT198 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Broeklei 2

POSTNUMMER: 2845

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Niel

DEELGEMEENTE: Niel

BOUWJAAR: 2013

AANTAL STERREN: *

Naast het kasteel Nielderbroek aan de Broeklei in Niel staat de bijbehorende kasteelhoeve 'Het Sandt', met haar vensteromlijssingen in witte zandsteen. De hoeve werd in 1986 beschermd als monument. De zonnwijzer staat in de achtertuin. Het instrument is niet zichtbaar van op de straat. De zonnwijzer werd gekapt door Herman Bijmens naar aanleiding van een werknemer van de firma Coeck NV in Niel die op pensioen ging op 1 maart 2013. Zie ook ANT197 in Schelle en ANT199 in Wilrijk. De blauwe hardsteen werd ingevoerd vanuit Vietnam. De zonnwijzer heeft Romeinse uurscijfers van VI tot VI uur. Tekst: "Horas non numero nisi serenas". Vertaling: "Ik tel slechts de zonnige uren"
Ontwerp en berekeningen: P. Oyen.

KATALOGUS Nr.: ANT211 **LOCATIE:** Gevel in tuin

STRAAT EN NUMMER: Druivenlaan 3

POSTNUMMER: 2390

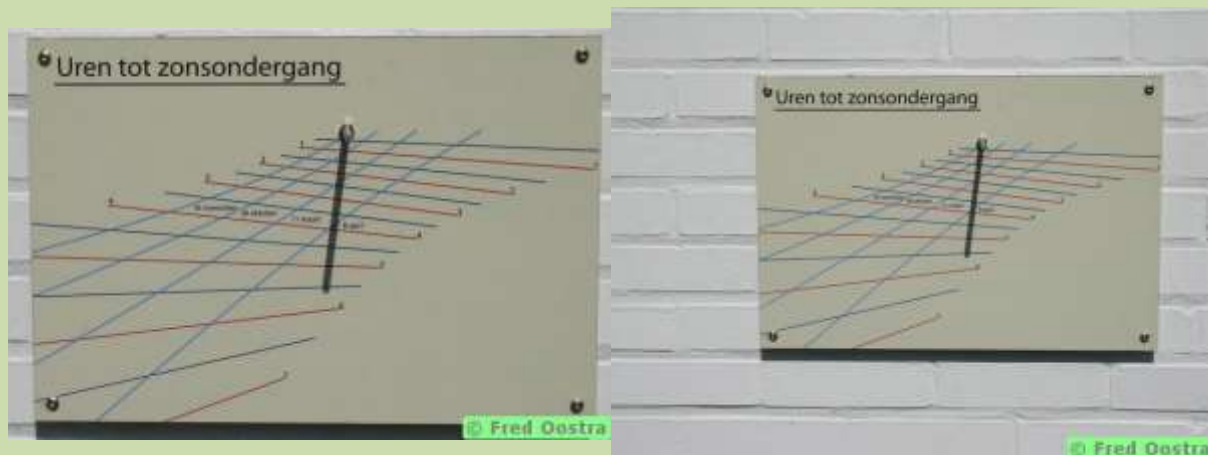
TYPE: VER **GEMEENTE:** Malle

DEELGEMEENTE: Westmalle

BOUWJAAR: 2014

AANTAL STERREN: *

Speciale zonnwijzer met uren tot zonsondergang. Er zijn 4 blauwe datumlijnen die hun oorsprong hebben bij geboortedatums.

KATALOGUS Nr.: OOS003 **LOCATIE:** Park de l'arbre

STRAAT EN NUMMER: Oude straat

POSTNUMMER: 9600

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Ronse

DEELGEMEENTE: Ronse

BOUWJAAR: 2014

AANTAL STERREN: ***

Equatoriale zonnewijzer met sfeervormig tafereel. Volledig in smeedstaal gemaakt. Aflezing: uren van VI tot VI h in plaatselijke ware zonnetijd. Het park zelf werd in 1951 door Louis de l'Arbre de Malander aan de stad geschonken.

RONSE - In het park de l'Arbre de Malander op de Kruisberg wordt binnenkort een nieuwe zonnewijzer geplaatst.

In november 2013 werd de zonnewijzer door vandalen van zijn arduinen voetstuk gerukt. 'Een metaaldiefstal', aldus de politie, die het gestolen kunstwerk in gietijzer niet op het spoor kwam.

'De zoektocht naar de ontvreemde zonnewijzer gaat evenwel intens verder. Ruim een halve eeuw was de equatoriale zonnewijzer, gesmeed door Michel Claus uit Nukerke, voor toeristen een bezienswaardigheid en voor de toeristische dienst het visitekaartje. Op het hoogste punt van het park werd bij de opening een gedenksteen met zonnewijzer geplaatst. Bij helder weer is het genieten van een panorama over het keteldal van Ronse en het uitzicht tot ver over de taalgrens.

Op de Kruisberg in dit park zal nieuwe zonnewijzer geplaatst worden.

De nieuwe zonnewijzer in het Malanderpark is geplaatst. Na de diefstal van het originele, liet de stad Ronse een nieuw exemplaar maken. De daders werden nooit gevonden.

De nieuwe zonnewijzer werd geplaatst in 2014. De zonnewijzer werd gemaakt in weerbestendig staal en heeft een unieke, gepatenteerde samenstelling. Deze speciale legering, van onder meer chroom, koper, silicium en nikkel, gaat bij blootstelling aan de buitenlucht oxideren. Zo krijgt hij na enkele maanden zijn typisch bruinoranje, beschermende patinalaag. Doorroesten, zoals bij gewoon staal, is hierdoor uitgesloten.'

Het Malanderpark ligt bovenaan de Kruisstraat en biedt een fraai uitzicht over Ronse.

KATALOGUS Nr.: OOS163 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Veerstalstraat 25

POSTNUMMER: 9150

TYPE: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR: 2014

AANTAL STERREN: **

Mooie verticale zonnwijzer. Zichtbaar van op de straat. Rechts onder is een tabel geplaatst die duidelijk het verschil tussen de kloktijd en zonnetijd weergeeft. De zonnwijzer werd gemaakt door de bewoner en tevens eigenaar John Van den Reeck. Er is een originele tekst aangebracht. "As de zon schijnt oep dees ploate, wette gij t'is zoe laete."

KATALOGUS Nr.: ANT212 **LOCATIE:** Privétuin

STRAAT EN NUMMER: Druivenlaan 3

POSTNUMMER: 2390

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Malle

DEELGEMEENTE: Westmalle

BOUWJAAR: 2014

AANTAL STERREN: *

Cirkelvormige horizontale zonnwijzer. Ontworpen door Fred Oostra. Uuraanduiding 4 h - 20 h zonnetijd. Tekst: "51°3' N" De blauwe vlag is die van de gemeente Malle.

KATALOGUS Nr.: ANT210 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Druivenlaan 3

POSTNUMMER: 2390

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Malle

DEELGEMEENTE: Westmalle

BOUWJAAR: 2014

AANTAL STERREN: *

Herdersonnewijzer

Materialen: Beuk, eik en PVC buis.

Tekst: "Herdersonnewijzer", "Breedte 51° 19' Oost 4° 40' "

Zonnewijzer is verplaatsbaar en werd gemaakt door Fred Oostra.

KATALOGUS Nr.: ANT208 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Prins Leopoldlaan 28

POSTNUMMER: 2600

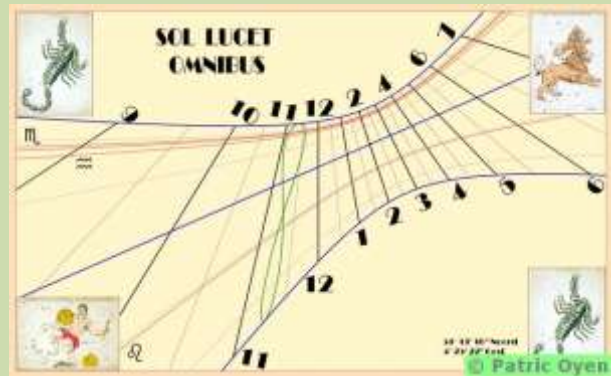
TYPE: VER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Berchem

BOUWJAAR: 2014

AANTAL STERREN: ***

De zonnwijzer met westelijke declinatie van 33° is gedrukt op een plaat Alucobond.
De folie op het tafereel heeft een coating tegen het ultraviolet van het zonlicht. De zonnwijzer heeft de afmetingen 700 mm x 433 mm. De verhouding tussen hoogte en breedte is volgens de gulden snede. Zie URL http://nl.wikipedia.org/wiki/Gulden_sned De stijl is gemaakt uit messing van 2 mm dik.
Constructie en berekening: P. Oyen

KATALOGUS Nr.: ANT209 **LOCATIE:** Gevel huis

STRAAT EN NUMMER: Dorpsstraat 38 a

POSTNUMMER: 2243

TYPE: VER **GEMEENTE:** Zandhoven

DEELGEMEENTE: Pulle

BOUWJAAR: 2014

AANTAL STERREN: *

Zonnewijzer is niet zichtbaar van op de straat.
Muurdeclinatie 37° Oost.

Tekst: Semper Amicis Hora. In de linker onderhoek het wapenschild van Pulle. In de linker bovenhoek een zonnefiguur.
Becijfering: VII tot XV. Stijl is staaf in roestvrij staal. Uiteinde van de staaf duidt de datum aan. Zonnewijzer geeft de zonnetijd weer. Ontworpen met computer en afgedrukt op polyesteren plaat.

KATALOGUS Nr.: VBR079 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Engelandstraat 5

POSTNUMMER: 3290

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Diest

DEELGEMEENTE: Diest

BOUWJAAR: 2014

AANTAL STERREN: *

Geïnclineerde puntzonnwijzer

Bouwjaar: 2014

Constructie: letterkapper Jos Geusens

Ontwerp en berekening: Willy Leenders

Spreuk: LEEF JE LEVEN

Deze puntzonnwijzer in een kleine stadstuin op een arduinen steen van 60 x 60 cm is naar het zuiden gericht en heeft een helling van 65°. Hij is duidelijk af te lezen vanuit de woonruimte. De steen is gevat in een eenvoudig raam van cortenstaal, verankerd in de grond.

Niet de schaduw van de stijl in zijn geheel duidt het uur van een puntzonnwijzer aan, wel de schaduw van de punt van de stijl. Dat gebeurt in dit geval op de uurlijnen van 8 tot 16 uur.

Op de datumlijnen (de gebogen lijnen) duidt de schaduw van de punt van de stijl de datum aan. De betreffende datums zijn de geboortedatum van de echtgenoten, eigenaars van de stadstuin, (13 oktober en 4 september) en de datum van de Vlaamse feestdag (11 juli).

Zoals het hoort duidt de zonnwijzer de zonnetijd aan maar op elke datumlijn is een punt ingebeiteld - ergens tussen 10 en 11 uur - waar de schaduw van de punt van de stijl op die datum 12 uur officiële tijd aanduidt.

Op de foto is de aanduiding: 11 juli 16 uur.

Tekst en foto's: Willy Leenders

KATALOGUS Nr.: OOS165 **LOCATIE:** School

STRAAT EN NUMMER: Zuidlaan 3

POSTNUMMER: 9200

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Dendermonde

DEELGEMEENTE: Dendermonde

BOUWJAAR: 2015

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer is ontworpen door Stef De Ridder als eindwerk.

De zonnwijzer staat vooraan het gebouw van het Koninklijk Atheneum Dendermonde.

Adres van de school: Zuidlaan 3 9200 Dendermonde.

Straat waar de zonnwijzer staat: Geldroplan 9200 Dendermonde.

De zonnwijzer is als volgt opgebouwd: op een stalen buis die ongeveer 1 meter boven de grond uitsteekt, werd een ronde plaat bevestigd onder een hoek van 51°. Op deze ronde plaat werd een doorzichtige koepel geplaatst (halve bol). Aan de binnenzijde van de bol werden volgens de juiste schaal de cijfers aangebracht die de uren moeten weergeven. In het midden van de plaat staat een verticale lijn die dient als richtpunt. Als de zon op de koepel valt wordt het zonne-uur aangegeven door de schaduw van het cijfer, die op de lijn valt. Tussen de cijfers staan ook nog bolletjes die de halve uren aangeven.

De zonnwijzer werd voor de school geplaatst, aan de Geldroplan. Hier staat de zonnwijzer de hele dag in de zon. De noord-zuidlijn ligt namelijk nagenoeg loodrecht op de straat. Hier zijn ook weinig obstakels die een schaduw kunnen werpen.

De locatie ligt op 51°01' Noorderbreedte en op 4°05' Oosterlengte.

Tekst en foto's: Stef De Ridder

KATALOGUS Nr.: ANT234 **LOCATIE:** Binnenkoer woonzorgcentrum

STRAAT EN NUMMER: St-Bavostraat 29

POSTNUMMER: 2610

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Wilrijk

BOUWJAAR: 2015

AANTAL STERREN:

Dit is geen zonnewijzer, doch een kunstwerk. Er zijn 11 roestvrijstalen gepolijste platen in cirkelvorm aangebracht tegen een muur. Verwarrend is de ijzeren staaf die een zogezegde gnomon uitbeeldt. Deze staaf laat een schaduw op de ondergelegen platen vallen. Het kunstwerk is zichtbaar van op het voetpad in de straat.

Het kunstwerk is van de hand van Guy Rombouts.

Guy Rombouts (Geel, 1949) is een Belgisch beeldend kunstenaar. Hij leeft en werkt in Antwerpen.

Rombouts werkte als graficus in de drukkerij van zijn familie en voor het Nieuwsblad van Geel, tot hij in 1975 voor het kunstenaarschap koos. Sinds de jaren 70 werkte hij aan alternatieve communicatiesystemen. Zijn fascinatie met taal en letters leidde in 1983 tot het Drieletterwoordenboek.

Sinds 1986 werkte hij samen met Monica Droste (1958-1998), met wie hij ook trouwde. Droste overleed in 1998 na een ziektebed aan kanker.

Rombouts werkt met een veelheid aan media, waaronder zeefdruk, sculpturen, ingrepen in de openbare ruimte (Metrostation Tomberg), gevonden voorwerpen die naar letters uit het Azart verwijzen en tekeningen.

Ref.: Wikipedia

KATALOGUS Nr.: LIM145 **LOCATIE:** Tuin naast woning

STRAAT EN NUMMER: Veugenstraat 14

POSTNUMMER: 3690

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Zutendaal

DEELGEMEENTE: Zutendaal

BOUWJAAR: 2015

AANTAL STERREN: *

De zonnwijzer staat in een privétuin en is niet te zien vanaf de weg.
De volledige berekening en uitvoering heeft Herman Bijmens gedaan.
Het kapwerk in het arduin is gebeurd onder 'supervisie' van Jos Geusens.
Aan de voet van de stijl is een viervoudige ster uitgekapt. De becijfering is van 5 h tot 7 h.

KATALOGUS Nr.: ANT246 **LOCATIE:** Oever van de Grote Nete en Kleine Nete

STRAAT EN NUMMER: Grote Nete en Kleine Nete

POSTNUMMER: 2500

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Lier

DEELGEMEENTE: Lier

BOUWJAAR: 2015 circa

AANTAL STERREN: *

Dit kunstwerk is eigenlijk geen zonnewijzer waar de zonnetijd kan op afgelezen worden. Op de grond staan lijnen die de contouren van het kunstwerk weergeven. De schaduw van het kunstwerk valt op deze contouren afhankelijk van datum en uur. Naar aanleiding van 50 jaar Gezinszorg in Lier schenkt de organisatie een kunstwerk aan de stad. Lierenaar Ronald Mariën won de ontwerpwedstrijd met zijn conceptuele installatie MyLight. Licht en zon staan centraal in het werk dat bovendien een plaats van beleving, emotie en rust is. Stap in de interactieve installatie en ervaar het licht dat gevangen wordt om zo stippen en schaduwen te creëren. MyLight is als het ware een samenwerking tussen zon, mens en staal. MyLight is te bezoeken aan de samenvloeiing van de Grote en Kleine Nete, aan de Tand van Lier, Sionsite.

MyLight als zonnewijzer

De gekleurde lijn vóór het kunstwerk geeft de **meridiaanlijn** (middaglijn) weer van deze plaats. Ze is exact Noord-Zuid gericht en is de **zonnewijzer** die elke dag de ware middag aangeeft wanneer de schaduw van het hoogste punt van de constructie op de lijn valt.

Dit is het moment waarop de zon op haar hoogste punt staat (**culminatie**) en dus pal in het Zuiden. Afhankelijk van de tijd van het jaar varieert deze positie van helemaal onderaan bij het kunstwerk (begin van de zomer, **zonnigste periode**) tot helemaal bovenaan de lijn (begin van de winter, **winterzon** genoemd).

Tussende bevinden zich nog de **lente- en herfstequinoxen** (begin van lente en herfst).

Hier samen in de installatie geeft de gekleurde cirkel de uiterste stand van de geprojecteerde schaduw weer die op de ware middag ontstaat bij de zomerwende.

Bij de winterwende ontstaat een hart waarvan je de uiterste punten hierboven zagen hebt zien.

Wij zijn nog een meridiaanlijn namelijk die van Adalphië Quaker (1798-1874).

Wij zijn op de **Quaker Markt** in de wijk van een mensing straat waarop 's ochtends de schaduw valt van de toren van het stadhuis.

Koninkrijk Zilvergietenconcern.nl www.zilvergieten.nl

© VisitLier

KATALOGUS Nr.: ANT227 **LOCATIE:** Tuin van school Mariagaarde Instituut

STRAAT EN NUMMER: Oude Molenstraat 13

POSTNUMMER: 2390

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Malle

DEELGEMEENTE: Westmalle

BOUWJAAR: 2016

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer is gemaakt uit messing. De becijfering en geografische locatie zijn gegraveerd.
Het instrument is opgesteld op een betonnen sokkel in de 'Schagel' een educatief natuurproject op het schooldomein.
Aanduiding van de zonnetijd met kunststof informatiebordje in de nabijheid van de zonnwijzer.
Excel programma voor omzetten zonnetijd naar kloktijd.(of vice versa)
Geografische locatie en naam van de school.
Op rugzijde namen van maker en ontwerper.
Maker: André Bleys
Ontwerp: Fred Oostra
Beiden lid van Zonnwijzerkring Vlaanderen

KATALOGUS Nr.: ANT220 **LOCATIE:** Tuin pastorie

STRAAT EN NUMMER: Berkhovenstraat 11

POSTNUMMER: 2390

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Malle

DEELGEMEENTE: Westmalle

BOUWJAAR: 2016

AANTAL STERREN: **

De Oude Pastorie in de Berkhovenstraat te Westmalle bevindt zich op 51°12' Noord en 4°42' Oost (graden en minuten).

Anno 2016 werd in de pastorie tuin een horizontale zonnewijzer geplaatst op initiatief van CURAMA, de culturele raad Malle.

Op deze zonnewijzer zijn drie uuraflezingen aangebracht.

1. de binnenste aflezing aangeduid met Romeinse cijfers van IV uur 's morgens tot VIII uur 's avonds.

Hier kan de (ware) zonnetijd afgelezen worden

2. de middenste aflezing van 5 uur 's morgens tot 8 uur 's avonds geeft de wintertijd aan, nog te corrigeren voor de tijdsvereffening.

3. de buitenste aflezing van 6 uur 's morgens tot 9 uur 's avonds geeft de zomertijd aan, nog te corrigeren voor de tijdsvereffening.

André Bleys : productie en ontwerp (lid Zonnewijzerkring Vlaanderen)

Fred Oostra : ontwerp (lid Zonnewijzerkring Vlaanderen)

Volgens het opschrift in Romeinse cijfers werd de pastorie in gebruik genomen (of gebouwd) in 1777 (MDCCLXXVII). De pastorie of Het Nieuw Pastoreel Huys, is gebouwd in opdracht van de paters van de Sint-Bernardsabdij van Hemiksem (nu de abdij van Bornem). De pastorie werd gebouwd op grond van de Pastoriehoeve met de tiendenschuur, die langs de Berkhovenstraat lag, tussen de pastorie en de Marialei. Het gebouw deed dienst als woonst voor de pastoor van Westmalle. De eerste pastoor die er woonde was E. H. Josephus Verhulst, die pastoor van Westmalle was van augustus 1771 tot zijn overlijden in 1796.

KATALOGUS Nr.: VBR081 **LOCATIE:** Rond punt

STRAAT EN NUMMER: Van Cauwenberghelaan

POSTNUMMER: 1540

TYPE: EQU **GEMEENTE:** Pajottegem

DEELGEMEENTE: Herne

BOUWJAAR: 2017

AANTAL STERREN: **

Sfeervormige equatoriale zonnewijzer in Kokejane (Herne), op een rondpunt op de kruising van de steenweg Asse-Edingen (N 285) en de Van Cauwenberghelaan op twee stappen van de 'grens' tussen Vlaanderen en Wallonië.
De sfeer is in gepolijst roestvrij staal gemaakt. Technisch zeer waardevol en gnomonisch in orde. Mooie moderne sokkel in het zelfde materiaal.

KATALOGUS Nr.: OOS174 LOCATIE: Kerk

STRAAT EN NUMMER: Markt

POSTNUMMER: 9960

TYPE: VER GEMEENTE: Assenede

DEELGEMEENTE: Assenede

BOUWJAAR: 2017

AANTAL STERREN: ***

De zonnewijzer is zichtbaar aan de zuidergevel van de St-Petrus en St-Martinuskerk op de markt.

Mooie roestvaste zonnewijzer met datumlijnen. De zonnewijzer werd ontworpen door Pierre Verschuere de werkgroep leider van Sterrenwacht "De Polderster". De moderne zonnewijzer heet uursijfers van 6 tot 18 h. Spijtig genoeg overleed Pierre Verschuere en het project werd verder uitgevoerd door Patrick Buysse van dezelfde sterrenwacht. De zonnewijzer werd gemaakt door de firma ATS in Merelbeke.

Spijtig genoeg is er een kleine afwijking bij de plaatsing gebeurd. Dit is alleen door kenners zichtbaar wanneer de declinatie van de kerkmuur door hun geweten is.

© Patrick Buysse

© Patrick Buysse

© Patrick Buysse

Werken aan Sint-Petrus en Sint-Martinuskerk klaar op 20 oktober

De grote restauratiewerken aan de Sint-Petrus en Sint-Martinuskerk in het centrum van Assenede worden op 20 oktober klaar. In die gelegenheid wordt de zonnewijzer met een unieke ontwerp van de werkgroep klaar en de glasraam van de zijkapel voltooid.

In december van dit jaar zijn de werken voltooid. Dit betekent dat de kerk voor het eerst sinds 2010 weer volledig open is voor de bezoekers. De kerk wordt nu gebruikt voor de erediensten en de activiteiten van de parochie. De kerk wordt nu gebruikt voor de erediensten en de activiteiten van de parochie.

Zonnewijzer duidt voortaan juist tijd aan

De zonnewijzer aan de kerk is nu juist. Dit betekent dat de zonnewijzer nu de juiste tijd aanwijst. Dit is een belangrijke verbetering voor de bezoekers van de kerk.

Polyvalente zaal Diederikpijn uitgerust met milieuvriendelijke ledverlichting

De polyvalente zaal Diederikpijn is nu uitgerust met milieuvriendelijke ledverlichting. Dit is een belangrijke verbetering voor de bezoekers van de zaal.

© Patrick Buysse

KATALOGUS Nr.: WES131 **LOCATIE:** Bij de kunstenaar

STRAAT EN NUMMER: Nieuwdorpstraat 6

POSTNUMMER: 8660

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Damme

DEELGEMEENTE: Moerkerke

BOUWJAAR: 2017

AANTAL STERREN: **

De beeldende kunstenaar Frank Ranson is gespecialiseerd in het maken van sculpturen in steen en maakte verschillende zonnewijzers. Deze ringzonnewijzer is gekapt uit witte steen. De zonnestralen vallen door een opening van 3mm in de ring op de tegenovergestelde binnenzijde van de ring. Door de zonhoogte af te lezen kan het uur afgelezen worden. De zonnewijzer moet wel draaibaar opgesteld worden om de lichtvlek van de zon op de juiste curve te laten vallen. Het principe van de ringzonnewijzer is vergelijkbaar met de herderszonnewijzer die ook de hoogte van de zon meet. Men moet wel de datum kennen om de juiste uitlezing te hebben. De zonnewijzer prijkte op verschillende tentoonstellingen en is mogelijk verkocht.

KATALOGUS Nr.: WES136 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Wijnbergstraat 190

POSTNUMMER: 8560

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Wevelgem

DEELGEMEENTE: Wevelgem

BOUWJAAR: 2018

AANTAL STERREN: **

Afmetingen:

Totale hoogte: 116cm

Cilindrische binnenringdiameter:65cm

Ellipsvormige buitenring: 81cm

Zonnewijzer breedte: 20cm

Sokkel: 20 x40x60cm

Materiaal: Rosal natuursteen

Inscriptie op binnenring: noon-analemma, 7 datumlijnen, 12 maanden, 12 dierenriem tekens

Spreuk: "Ultima Latet" (Het einde is verborgen)

Locatie: Wijnbergstraat 190, 8560 Wevelgem

Installatie: 14/07/2018

Ontwerp: André Reekmans

Uitvoering: Frank Ranson

KATALOGUS Nr.: OOS180 **LOCATIE:** Aan St-Amanduskerk

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9450

TYPE: ANA **GEMEENTE:** Haaltert

DEELGEMEENTE: Heldergem

BOUWJAAR: 2019

AANTAL STERREN: ***

Op zondag 3 februari 2019 vond aan de Sint-Amanduskerk in Heldergem de onthulling van de analemmatische zonnwijzer plaats. Het evenement had plaats ter afsluiting van 50 jaar Cultuurraad. De zonnwijzer werd ontworpen door Hubert Verheijen en gerealiseerd door Cathy Vijverman met medewerking van de Technische dienst van het gemeentebestuur. Cathy zelf werkte maandenlang aan de zonnwijzer, waarvoor er gekozen werd om met 1ste keus Belgische blauwe hardsteen te werken.

Naast de zonnwijzer kan je een handleiding vinden die je eenvoudig uitlegt hoe je de tijd kan aflezen. Dit is nodig, aangezien de zon door de seizoenen heen verandert van positie en dus niet dezelfde tijd geeft in januari als bvb. in mei, alsook dat je met winter- en zomertijd rekening moet houden.

Cathy Vijverman (Aalst, °1968) is een creatieve duizendpoot die als kind al veel interesse had in tekenen en knutselen.

In 1999 ontdekte Cathy Vijverman de wondere wereld van de kalligrafie. Met zesentwintig letters die zoveel schoonheid en gevoel kunnen weergeven, is heel wat mogelijk. Eettelijke cursussen en kalligrafiestages later besloot ze de stap te zetten naar het letterkappen. Ze ging hiervoor in de leer bij professioneel letterkapper Jos Geusens. Sindsdien is ze volledig in de ban van hamer en beitel. Ze volgde heel wat workshops bij ervaren steenkappers in binnen- en buitenland. Al snel vielen haar ontwerpen erg in de smaak bij familie en vrienden. In 2012 vestigde Cathy zich als zelfstandig letterontwerper en letterkapper. Sinds 2014 volgt ze Toegepaste Grafiek aan de Academie voor Beeldende Kunsten. Dat jaar begon ze ook met het zandstralen van glas.

© Cultuurraad Haaltert

© Cathy Vijverman

© Cathy Vijverman

© Cathy Vijverman

KATALOGUS Nr.: ANT235 **LOCATIE:** Binnengedeelte Fort 5 Edegem

STRAAT EN NUMMER: Fort 5

POSTNUMMER: 2650

TYPE: ANA **GEMEENTE:** Edegem

DEELGEMEENTE: Edegem

BOUWJAAR: 2019

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer is terug te vinden in het Brialmontfort 5 in Edegem. Net zoals de andere Brialmontforten, werd Fort 5 gebouwd tussen 1860-1864. De dikke muren zijn uit baksteen en zandsteen. Op het terrein bevinden zich ook hangars van historisch belang: waarschijnlijk dateren ze uit 1906 - 1914.

De zonnwijzer maakt deel uit van het speellint gemaakt en geplaatst door "Groenman" Manu Van Hove leerkracht bioklas, Van Leentstraat 21, 2140 Borgerhout, 0486 609 865, manu@groenman.be

"Groenman" helpt om meer natuurlijk groen op mensenmaat in onze versteende samenleving te brengen. Ruimte waar je avontuurlijk in kan spelen of net volledig tot rust kan komen.

URL: www.groenman.be

Deze analemmatische zonnwijzer heeft spijtig genoeg geen strip met de maanden. Deze strip staat gebruikelijk in het midden van de zonnwijzer. Daardoor is de zonnwijzer slechts juist af te lezen rond 21 maart en rond 23 september. De zonnwijzer heeft een halve ellipsvorm zoals het hoort bij een analemmatische. De ellips heeft een grote as van circa 8 m en een kleine as van circa 6 m.

KATALOGUS Nr.: VBR082 **LOCATIE:** Plein

STRAAT EN NUMMER: Hogeschoolplein

POSTNUMMER: 3000

TYPE: ANA **GEMEENTE:** Leuven

DEELGEMEENTE: Leuven

BOUWJAAR: 2020

AANTAL STERREN: ***

Analematische zonnewijzer.

Een plek in de stad om te spelen

Het centrale plein in Leuven moet vooral een ruimte worden voor ontspanning en spel. Op de zitbanken vinden jonge kinderen educatieve spelletjes of uitdagingen terug. Aan elke vrije kunst is een spel gekoppeld. Zo is er een woordpuzzel (grammatica), een hinkelparcours (aritmetica), een poppenkast (retorica), een zonnewijzer (astronomie), een reuzenmeetlat met oude maateenheden (geometria), orgelpijpen met drumstokken (musica) en tot slot nog een reeks waar/niet waar-uitspraken (logica).

KATALOGUS Nr.: OOS210 **LOCATIE:** Muur niet zichtbaar van op de straat

STRAAT EN NUMMER: Heistraat 2

POSTNUMMER: 9700

TYPE: VER **GEMEENTE:** Mater

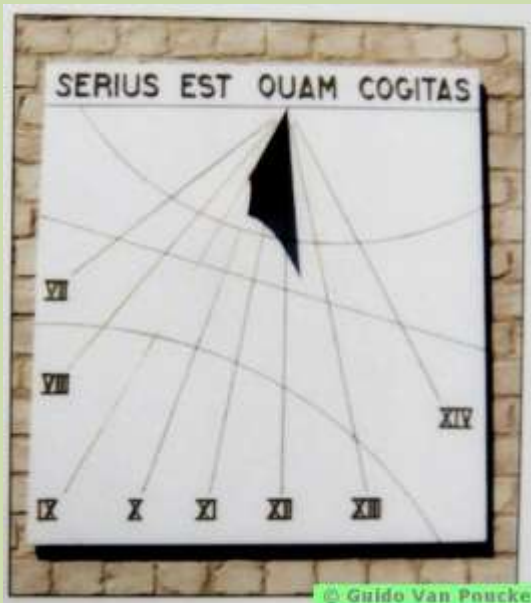
DEELGEMEENTE: Oudenaarde

BOUWJAAR: 2021

AANTAL STERREN: **

Verticale zonnwijzer voor een muurdeclinatie van 23° oost. Spreuk: SERIUS EST QUAM COGITAS. Vrij vertaald: Het is later dan je denkt. Romeinse cijfers van VII tot XIV. De zonnwijzer heeft 3 datumlijnen. Deze zijn voor de zomerwende, equinox en winterwende.

De zonnwijzer is spijtig genoeg niet zichtbaar van op de straat.
De zonnwijzer werd ontworpen door Guido Van Poucke.

KATALOGUS Nr.: VBR083 **LOCATIE:** Tuin aan woning

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 1547

TYPE: HOR **GEMEENTE:** Bever

DEELGEMEENTE: Bever

BOUWJAAR: 2021

AANTAL STERREN: ***

Mooie zonnwijzer gekapt door Jos Geusens.

Jos Geusens maakte eens te meer een sierlijke en ambachtelijk kundig verzorgde zonnwijzer met een zinnig citaat van Cicero. "Geen plaats is aangenamer dan thuis"
De eigenaar wil niet dat zijn adres openbaar wordt gemaakt.

Bever is de enige gemeente in België die de straten niet individueel een naam geeft maar consequent met wijknamen werkt. Hierbij hebben alle straten in een wijk dus dezelfde naam (de wijksnaam in kwestie).

KATALOGUS Nr.: OOS185 **LOCATIE:** Kampeerverblijfpark

STRAAT EN NUMMER: Schriekenstraat 35

POSTNUMMER: 9290

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Berlare

DEELGEMEENTE: Berlare

BOUWJAAR: 2021

AANTAL STERREN: ***

De zonnwijzer is terug te vinden op plaats 23 van kampeerverblijfpark Primavera in de Schriekenstraat 35 in Berlare. De locatie is gelegen in Overmere-Donk een gehucht van Berlare en op amper 500 m van het Donkmeer. Eén van de grootste meren van Vlaanderen.

De zonnwijzer is gemaakt door Patric Oyen een bestuurslid van Zonnwijzerkring Vlaanderen. Combinatie van equatoriale zonnwijzer en een horizontale zonnwijzer die een gemeenschappelijke stijl hebben. De equatoriale zonnwijzer geeft de (ware) zonnetijd weer. De horizontale zonnwijzer geeft ook de zonnetijd weer, maar voor een plaats op 51° NB en 30° OL, wat ongeveer onze kloktijd is zonder rekening te houden met de tijdsvereffening. Aangezien de tijdsvereffening slechts +/- 6 min is in de zomer en zonnwijzers meestal in de zomer bekeken worden kan dit voor de leek doorgaan als kloktijd of uurwerkijd. Een uitleg over tijdsvereffening, ellipsvormige baan van aarde rond de zon en de hoek van de het eclipticavlak op het evenaarsvlak moet dan niet gegeven worden.

Aangezien de equatoriale zonnwijzer geen precieze uurlijnen heeft en tevens geen lichtkleurige uitleesband heeft, is de schaduw wat moeilijk te vinden tussen die eigenaardige cijfers. Dit maakt het voor de leek wat moeilijker. Maar geen nood.

Wanneer je oog zich in het vlak bevindt dat bepaald wordt door de stijl en de schaduw van de stijl op de horizontale zonnwijzer, kan je op de equatoriale zonnwijzer de tijd aflezen achter de stijl.

De sokkel is gemaakt van een berkenstam.

KATALOGUS Nr.: OOS092 **LOCATIE:** Klingspoor perron

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9170

TYPE: ALL **GEMEENTE:** Sint-Giles-Waas

DEELGEMEENTE: De Klinge

BOUWJAAR: 2022

AANTAL STERREN: **

Zonnewijzer op Klingspoor.

Aan het Klingspoor in De Klinge is in mei 2022 een zonnewijzer ingehuldigd. Het meetinstrument is nog een laat cadeau voor de viering van 150 jaar spoorweg Mechelen-Terneuzen van vorig jaar.

De zonnewijzer werd geïnstalleerd op het perron van de buitensite van Klingspoor. Op de wijzer valt niet alleen de tijd, maar ook de breedte- en lengtegraad af te lezen. Het instrument kwam er door een samenwerking tussen vzw De Klomp en het gemeentebestuur van Sint-Gillis-Waas. De zonnewijzer werd ontworpen door Julien Lyssens en gemaakt door kunstenaar Bert Bosmans.

“De zonnewijzer kwam er om de 150ste verjaardag van de spoorweg tussen Mechelen en Terneuzen te herdenken”, schetst Julien Lyssens. “Maar daar bleef het niet bij. Alle onderwerpen die in het museum aan bod kwamen, moesten in het monument verwerkt worden: de spoorlijn Mechelen-Terneuzen, het Stropersbos, de klompenmakerij, de binding met Clinge in Nederland en de dodendraad uit de Eerste Wereldoorlog. Geen gemakkelijke opgave dus. Op de zuidkant van de zonnewijzer staat een zuidwijzer die de ware plaatselijke zonnetijd aangeeft. Die verwijst samen met een stationsklok aan het perron naar het verschil tussen de zonnetijd en onze huidige uurwerktijd. “Op het horizontale vlak staat een boomstronk ingekapt”, weet Julien. “De jaarringen verwijzen naar de ouderdom van een boom en leggen daarmee de link naar het Stropersbos en de populieren waaruit klompen werden gemaakt. De stijl op het horizontale vlak geeft de meridiaan aan. Die loopt verder op het stationsplein tot over de grens met Nederland. Door de meridiaan te laten doorlopen via de dodendraad symboliseren we de hulp die Nederland geboden heeft aan gevluchte Vlamingen tijdens de Eerste Wereldoorlog. De zandloper verwijst naar het gebruik ervan in tijden dat de zon niet scheen en men het uur met een zonnewijzer niet kon aflezen.” HLN

KATALOGUS Nr.: OOS213 **LOCATIE:** Tuin Universiteit Gent

STRAAT EN NUMMER: Krijgslaan

POSTNUMMER: 9000

TYPE: ANA **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Gent

BOUWJAAR: 2023

AANTAL STERREN: **

De analemmatische zonnewijzer op de Campus Sterre bevindt zich op de meest zuidelijke en zonrijke plek van de campus: in het grasveld naast gebouw S9. De zonnewijzer is makkelijk bereikbaar door het looppad langs S8 en achter S9 te volgen, evenwijdig met de Krijgslaan.

De analemmatische zonnewijzer op Campus Sterre werd mogelijk gemaakt door de steun van de Faculteit Wetenschappen van UGent en haar decaan, Prof. Dr. Isabel Van Driessche.

Kristoffel Boudens zette het idee om in steen (arduin gerecupereerd bij de renovatie van de Boekentoren).

Prof. Dr. Annemieke Verbeken zocht mee naar een geschikte locatie op de campus.

Prof. Dr. Alain De Wulf, Lander Bral en Guy Wauters maten de correcte positie van de zonnewijzer op.

Dankzij Jan De Doncker, Michael Torrekens, Paul De Haen, Wouter Beernaert, en Madi Bojang van de UGent Dienst Gebouwen en Facilitair Beheer kwam de zonnewijzer er ook echt te liggen.

Tekst: Prof. Dr. Sven De Rijke Vakgroep Fysica en Sterrenkunde

Zie ook URL <https://www.ugent.be/we/nl/diensten/zonnewijzer-sterre.htm>

